

BUDAPESTI NAPLÓ

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
József-körút 18.

Főszerkesztő: VÉSZI JÓZSEF. Felelős szerkesztő: BRAUNSÁNDOR. A SZERKESZTŐSÉG.

Egész évre 28 k., (14), 1/2 évre 14 k., (7), 1/4 évre 7 k., (3.50), egy hónapra 2 k. 40 fillér, (1.20 frt).
Egyes szám Budapesten 8, vidéken 10 fillér.

A magyar delegáció.

Budapest, május 11.

(K.) Ellenőrző tiszte van az egész delegációnak s nemcsak annak a kis frakciónak, melyet esetleg az ellenzék küld oda. Némi tulzás tehát mindenestre van abban a panaszbán, hogy miután az ellenzéki delegátusok bizonyos incidens következtében lemondtak tisztükről, a delegáció most már ellenőrzés nélkül fog tanácskozni. Nem kell attól félni. Az egész magyar delegáció érezni fogja a felelősséget, mely működéséhez tapad, s köteleességét nem jobban, de legalább is olyan jól fogja teljesíteni, mint ha tanácskozásaiiban a négy ellenzéki delegátus is résztvenne, aki lemondott. Tavaly sem éppen az ellenzék volt az, mely legerélyesebben foglalt állást a tulzott követelések ellen.

Tulzott követelések egyébként az idén nem fogják kihívni a delegáció kritikáját. A közös hadsereg ugyan megint követel bizonyos áldozatot, de elfogulatlan embernek illik elismernie, hogy azon a szokásos argumentumon felül, mely a monarchia nagyhatalmi állását szokta ilyenkor fölemlgetni, van ezuttal más oka is a kívánt áldozatoknak. A közös hadsereg igazán elmaradt egy kicsit az utolsó esztendőben a nyugateurópai hatalmak katonai emelkedése mögött. Azok a válságok, melyek a monarchia két államában majdnem állandók voltak, ismételt mérsekletre intették a közös hadsereg vezető férfait követeléseikben. A hatalmak pedig ezalatt fokozatosan fejlesztették és erősítették hadseregeiket, ami természetesen előbb-utóbb mégis rákényszerítene minket is, hogy a mulasztásokat pótoljuk. Hát meglepő nincs is a katonai költségek emelkedésében. De ha nem mondható meglepőnek, örvendetesnek se szabad hirdetni. Mert kétségtelen, hogy a katonai terhek elviselése idáig is a végsőig pró-

bára tette a nemzet erejét s bizony hajszálfinom mérleg kell hozzá, mikor a delegáció kötelesség szerint azt fogja vizsgálni, hogy meddig mehet a katonai követelések méltánylásában.

De semmi hajszálfinom mérlegre nem lesz szüksége, ha azt akarja majd demonstrálni a delegáció, hogy a katonai körök milyen különböző mértékkel mérnek, amikor kérnek és amikor adniok kell. Ezen a téren a magyar delegáció lemondhat arról az udvariasságról, melyre az osztrák delegációnak a tapasztalás szerint jó oka van. Oh ezen a téren akár egy kis gorombaság is elfér a magyar delegáció kritikájában. Mert a mult tanulsága szerint a hadügyi kormány azon a napon, amikor sikerült neki a költségeit a kvóta arányában a monarchia két államától megkapnia, már bizonyos kedvteliséssel feledkezik meg a kvóta-arányról. Nagyon pontos vevő tud lenni, de fogyasztónak kissé egyoldalú. Pedig a közös hadsereg nem közönséges fogyasztó. Vannak neki ipari és mezőgazdasági szükségletei. Már most az ember még értené, ha a fogyasztó hadsereg az ipari szükségleteit Ausztriában fedezné, mert Ausztria ipara fejlettebb. Ámbár hiszen a magyar iparról is lehet már beszélni. Valamicskét mintha ideát is próbálkoznék már az ország ipari dolgokkal. De ha már a közös hadsereg, a mikor követelő felből fogyasztó féllé válik, nem akar tudni az újabb fejleményekről, akkor legalább azt lehetne tőle elvárni, hogy ami nyerstermelyre van szüksége, azt Magyarországon szerzi be. Ha nem is felelne meg egészen a költségekben való részesedésnek, de annyit ez is igazolna, hogy a közös hadsereg a maga módja szerint méltányos akar lenni, mikor fogyasztó lesz.

Am szó sem lehet ilyen méltányosság-ról. Minden ipari szükségletét Ausztriában

földözi a közös hadsereg, de a termények beszerzésénél, ha nem mellőzheti Magyarországot, Ausztriáról se feledkezik meg. Ez pedig csüppet se igazságos. S a magyar delegáció éppen most, amikor az áldozatokban messzebb kell mennie, csak dörgölje bátran a hadügyi kormány orra alá azt a faktumot, hogy ez a magyar föld se ambicionálja azt a boldog dicsőséget, melynek az esik jól, hogy mindig csak adjon és sohase kapjon. Hogy az áldozatokra ereje legyen, nem mondhat le arról, hogy a fogyasztó is észrevegye. Az olyan előkelő fogyasztó meg éppen, amilyen a közös hadsereg. Az emelkedő áldozatokra csak úgy vállalkozhatik, ha a kompenzációt is megkapja a hadseregtől. De ha azt kell látnia, hogy például a közös tengerészeti vezetője mindig ránk talál, amikor áldozatokra van szüksége, ellenben a hajóiból alig épített egyet-kettőt Magyarországon, a magyar bort meg éppenséggel kitiltja: hát ez olyan eljárás, amire még a paraszt is azt szokta mondani, hogy egyszer becsaphatták, de másodszor nem is fog kötélnek állani. Tessék hát megmondani a tenger-nagy urnak, hogy Magyarországon nem a Fortunátus iszákja, amelyikből vígan lehet meríteni, ameddig csak tetszik, hanem gazdálkodó ország, amelyik azért áldoz, hogy őt is észrevegyék. Hajókat ő is tud építeni, a bora meg nem azért híres világszerte, hogy a tenger-nagy ur kitiltja. Talán látott már a tenger-nagy ur — tengert. Az csak nagy darab víz, de ha mindig csak párologna s a felhő nem adná vissza, amit tőle kap, valamikor a tenger is kiapadna. Hát még Magyarország!

A közjogi állásban paritás, a fogyasztás területén a legkiáltóbb disparitás: bizony elégséges téma, hogy a magyar delegáció komolyan beszélhessen róla. S ha az osztrák delegáció talán udvarias lesz, sohase tessék föltétlen példának tekinteni. Az osztrák

TÁRCA.

A nevelő ur.

— A Budapesti Napló eredeti tárcája. —

Írta: NÓGRÁDI LÁSZLÓ.

Grün Jeremiás egy fatörzsön ül az erdő szélén a hegyoldalban. A nap áldozóban van. Vörös képe szétnyulik s egyetlen hatalmas tűz-körnek látszik. A völgy merő égő katlan, itt-ott vet csak egy-egy fehér tajtékot, itt-ott bukkan csak ki valami sötétes folt, — ködfoszlány, fűzfabokor, petrencerakás.

Grün Jeremiás elmerülve nézi a völgyet, a hegyek közé ékelt rónaságot, melyre szakadatlanul omlik a hegyek csúcsáról a vörös láva.

Ilyenkor csendes minden, a nap haldoklik; fáradt szárnya lecsapódik, megüli a béreket tetejét egy pillanatra. A pajkos szellő elesendesedik, a fák levelei fáradtan csüngenek le, busan meghajtják fejüket a virágok is, madár se szól. A nagy csendet csak egy kis prücsök édes kiabálása zavarja.

Grün Jeremiás, Hofmann földbirtokosék nevelője, csendesesen, nagyon csendesesen, hogy szinte alig lehetett hallani, mondja ki, a nap piros golyója felé fordulva, ezt a nevet: Róza.

Róza... A völgy tüztengere egyszerre megszakad, lehull a hegytetőkről, oldalokról is a vörös lepel. Csak itt-ott marad egy-egy foszlány még belőle a sziklatuskón, szakadékszálon. A szellő feltámad s halkan lépegetve harasztról harasztra susog az erdő fái között.

— Róza — sugá Grün Jeremiás epedve. — A völgyben már alkonyodik. Langyos, meleg szél csap ki az erdőből s losurran a völgybe. Még itt

fent a hegyoldalban világos van. Messziről csengő szava hallatszik.

Grün Jeremiás birtelen felkapja fejét s arra felé néz, honnan a csengő-szó hallatszik. Valami különös érzés szállja meg lelkét, valami alázatos érzés. A faluja jut eszébe. Ott is így szólt a csengő este, mikor a nyájak haza felé jöttek. Eszébe jut szegény otthona; milyen nagy különbség van a régi Grün gyerekek s a mostani Grün Jeremiás ur közt. Erzi ezt Grün Jeremiás. Most nevelő ur. Mennyi nyomorúságon ment keresztül, míg ide jutott. Éhezett, fázott, túrt, szenvedett, so nappala, se éjjele nem volt. Mégis hajtotta valami erő, valami csodálatos hatalom, mely esügedező lelkét fáradságában támogatta: csak tanulj, fáradj, túrj, — mondogatta, sugta neki ez az erő, a könnyben a szépség, a hatalom, partra érsz, boldog leszel, — — boldog leszel.

És Grün Jeremiás hallgatott ezen belső szó-zatra, mert nagy, erős szózat vala ez, a szerelem szózata.

Grün Jeremiás ugyanis, a szegény zsidó boltos gyereke szerelmes volt, szerelmes volt már akkor, mikor még semmi volt, semmi s csak úgy hívták, hogy Grün gyerek. Egnémelyik paraszt a faluból hozzá tette még csufolódva azt is, hogy rongyos.

Igen, a rongyos Grün gyerek szerelmes volt, csak olyan szegényt szeretett, mint ő maga.

Most, hogy a csengő szava ide hallatszik hozzá s a meleg, illatos levegő végigsimogatja arcát, eszébe jut minden a régi időből. A szegényes kert a ház mögött, ahol annyiszor látták fölkelni s alkonyodni a napot. Ó, a szerelmes Grün gyerek, oda hajolt a leányhoz és így szólt, rendesen így szólt:

— Róza, nézd csak, a virágok egybehajolnak, mert szeretik egymást.

A lány ilyenkor hozzá hajolt.

— Róza, nézd csak, az a virág szirmával a másira hajol, a virágok csókolják egymást.

— Jeremiás, szólt pirulva a lány s Jeremiás megcsókolta ajkát.

— Látod-e itt ezt a két szál virágot le-törve, mind a kettő meghalt, együtt haltak, mert szerettek egymást.

A lány átkarolta nyakát, könnyben uszott szemé, Jeremiás magához szoritotta s érezte, hogy örökre a Rózát, hogy úgy fognak meghalni együtt, mint a virágok, mert szeretik egymást.

— Róza, boldoggá teszlek, — mondta Jeremiás, — de valami szeretnék lenni, nem ilyen rongyos; városba szeretnék vinni.

— Minek az, Jeremiás? — szólt Róza, — így is szeretlek.

— Hát meglásd, megmutatom, hogy városba viszlek, lesz sok ruhád, szép szobáid lesznek s aki veled beszél, kezet fog csókolni neked, Róza.

— Ugyan, Jeremiás.

— Nem, semmi szabadkozás, így lesz, megmutatom.

Mikor utóljára eljött falujából, nagy, erős fogadalmat tett a leánynak, megáldotta őket a Róza apja, az egész háznép.

Grün Jeremiás, a szegény rongyos Grün-gyerek így került a nagy világba, felvette a harcot a nyomorúsággal Rózátért, hogy Rózát városba vihesse, hogy neki szép ruhái lehessenek s kezet csókoljanak az ő Rózájának.

Grün Jeremiás lenéz a völgybe, ott sűrűn gomolyognak a sötét árnyak, Grün Jeremiás lelkébe tekint s azt látja, hogy itt is sötéten kuszán hömpölyögnek a gondolatok, az érzések. Összeszeritja ajkát és botjával ide oda csapdos. Nem veszi észre, hogy minden csapásra egy-egy

könnyen lehet udvarias, mert a költségekből kevesebbet visel, mint amennyit elbir, a rekompenciációból pedig ugyancsak többet élvez, mint amennyit megilleti. Ellenben Magyarország veszít a révén s veszít a vámon. Az ördög bírja ezt a bolond állapotot sokáig. A magyar delegációnak tehát komoly kötelessége, hogy Magyarország érdekei szerint gyakorolja az ellenőrzés tisztét. Csak nyomja meg a szót, nem öklel az, ha erősebb is a sablonosnál. Legyen igazságos, de követeljen Magyarországra számára is igazságot. Ez a legkevesebb, amit tennie kell. Oktassa ki a hadügyi kormányt, hogy az egyik delegáció elmullik, a másik jön: — de Magyarország a delegációk után is van. Ha megfizette a szállariumot, azután is van. S ha mégse akarnák észrevenni, hát majd keservesen bizonyítaná be, hogy igenis van...

ORSZÁGGYÜLÉS.

Budapest, május 11.

A folyosó népes volt ma is, már az ülés elején. A szeszkontingens nem sok embert vonzott ugyan a Házba, hanem az Ugron-ügy, amelynek még mára is utójátékát várták, nem vesztette el egészen izgató hatását.

Utójáték volt is, még pedig kettő. Mindkettő elég csattanó. Az egyiket maga Ugron csinálta: bejelentette az államvasuti téglaszállítást. Maga hozta el a bejelentést a Házba, átadta az elnöknek és még az ülés előtt eltávozott.

A folyosón feltűnt jövele is, távozása is. Sokan látták, hogy iratot vitt be az elnöki irodába. Sokan látták és sokféleképpen kezdték magyarázni. A tegnapi után némelyek azt hitték, hogy a mandátumról való lemondás van abban az írásban. De azután hamar kitűdött, hogy éppen ezzel nem az, sőt ellenkezőleg. Ez a bejelentés mindenkit felvilágosított arról, hogy Ugron nem retirál az újabb összeférhetlenségi ügy elől, hanem szembe néz vele és maga is sietti, hogy teljes legyen a leszámolás. Ez a fellépése mindenfelé jó hatást tett.

A másik utójáték már benn történt az ülés-teremben és ez egyenesen szenzációs volt.

A napirend előtt szót kért Gajári Ödön és mindjárt azzal kezdte, hogy az Ugron-üggyel kíván foglalkozni. Természetes, hogy feszült figyelem fordult felé. A folyosóról is betódultak, amint híre futott, hogy Gajári az

Ugron-ügyről beszél. Benn a teremben az egyik oldalon néma csend, a másik félen ideges feszkelődés fogadja Gajári kezdő szavait. Egyszerre azonban ott, a hol legnagyobb volt az idegesség: az Ugron-párt részén és a néppárt soraiban élénk tetszés zaja harsan fel. Gajári Ödön hajszának nevezi az ügy további forszírozását és keményen, határozottan elítéli. Kijut a megrovásból a multnak is, a midőn arról a részről folytak hajszát mások személyes becsülete ellen, a hol most legnagyobb a felzúdulás Ugron Gábor üldözése miatt; de mert akkor elítélte Gajári a közéletnek ezt az elfajulását, csak következetes magához, mikor most is elítéli és sürgeti az összeférhetlenségi törvénynek a pártok kölcsönös megegyezésével való revízióját.

Gajári higgadt és tapintatos felszólalását az egész Ház élénk helyesléssel fogadta és Polónyi Géza rögtön honorálta is néhány elismerő szóval, de egytuttal védelmezni is igyekezett a multat, amelyet Gajári kárhoztatott.

Ezzel az érdekes epizód befejeződött és a Ház minimális érdeklődés mellett hozzáfogott a szeszkontingensről szóló javaslat tárgyalásához. Rakovszky István szólt fel elsőnek a javaslat ellen, amely neki még nem elég agrárius.

Magas nézőpontból szólt a javaslatához Hieronymi Károly, aki igaz értékére szállította le azt az egyoldalú agrárius felfogást, amely a szeszgyártást kizárólag a mezőgazdaság számára kívánja lefoglalni csak azért, mert mezőgazdasági termékeket dolgoz fel. Hasonlóképpen bánt el a nagyipar kapzsiságáról zengett tirádákkal is. Végtül azonban a javaslat irányában sem volt nagyon kiméletes. Vagy inkább kiméletes volt, ami már magában beillett kritikának. Eryöként a javaslatot elfogadta, de csak azért, hogy vége legyen a bizonytalanságnak, mely a közgazdaságnak felbecsülhetetlen károkat okoz. Hieronymi érdekes fejtegetései egy kis időre odatereltek a Ház figyelmét a javaslatra. És ebből a figyelemből jutott szót Polónyi Gézának is, aki elvi szempontból támadta a javaslatot, kijelentve, hogy minden prémiumnak ellensége. Sok érdekes megjegyzést tett a javaslat részletes bírálati közben, egy helyen pedig egyenesen pikáns volt, mikor a *testvér Kossuth-párt* támogatására appellált.

Végül Justh Ferenc a javaslat mellett beszélt, ámbár szintén radikálisabb intézkedéseket várt volna a mezőgazdaság érdekében. A vitát holnap folytatják.

virágkelyhet zuz össze, egy-egy szerelmes, illatos virágkelyhet, kik a napsugaras verőfényben egymásra hajolnak, csókolják egymás, mert szeretnek.

Az árnyak mind jobban ellepek a völgyet, összetorlódnak, felesznak s lassan lopva kuszán fölfelé a hegyoldalra, hogy ráüljenek a vörös fényben égő hegytetőkre.

— Gyerekség, mondja ingerülten Grün Jeremiás nevelő ur maga elé, gyerekség az egész, ki tehet róla. Elkapja a meleg szellő Grün Jeremiás mondását, átszáll vele a harmatgyöngyös virágkelyhek fölött s azok fölött is, akik elégték a napsugár forró csókjától s most lehajvta szirmaikat esdően haldokolnak.

Ki tehet róla, susogja a faharasztnak a szellő, elszállva a fakoronák között be az erdő rengetegbe.

— Ki tehet róla, szerettem Rózát, gyerek voltam, semmi, most vagyok valami, mormogja Grün Jeremiás, és most ereszkem el a szerencsét? — A szerencsét, mondogatja, hányja-veti lelkében a gondolatot Grün Jeremiás és mélyen érzi, hogy a szerencse itt van, csak ki kell nyújtani kezét, hogy megfogja.

Mert csakugyan szerencsés Grün Jeremiás. A hosszú fárasztó után ime árnyas helyre jutott, Hofmannékhoz, ide, hol megbecsülki és letapodott fejét ölelheti. A rongyos Grün gyerekből Grün ur lett, nevelő ur, kinek van tekintélye, szavát meghallgatják, lesik, mert okos az.

Óv a tudomány, sok nehéz éjszakán át fáradt, elesigázva, álmatlanul, míg végre kinyitotta az ajtót s a kincsek elébe tárultak. Mohón, nagyon mohón töltötte meg vele erszényét, minél többet igyekezett bele tenni. Másnak sok sok pénzébe került ennek megszerzése, neki sok, nagyon sok nyomorúság, nélkülözés eltűrésébe. De megvan, most kamatoztatja, már is szépen fizetik,

de Grün Jeremiás tudja, hogy csak tőle függ, hogy még nagyobb kamatokat hajtszon.

Itt a szerencse Hofmannéknál, a szerencsét megtalálta, pedig annyira szerény volt, hogy nem is kereste.

Ki tudta, hogy mikor Grün Jeremiás a Hofmannék pusztájára nevelőnek jött egy gyerek mellé, mást is talál ott, egy leányt. Egy leányt, akin Grün Jeremiás alázatos szeme rögtön megakadt.

De nem, Grün Jeremiás akkor még semmit sem gondolt, alázatos lelke a régivel volt eltelve s falujának csópp házába szállott, hol Róza lakott.

Meg is irta örömtől reszkető kézzel, hogy uton van már a boldogság felé, a nyomorúságnak vége, többé nem kell nélkülöznie, csak egy kis várakozás még s megy, hogy beváltsa ígéretét.

— Róza, egy kicsit várj még, te áldott lélek, hiszen neked köszönhetek mindent, irta Grün Jeremiás, te erősítettél, te emeltél fel, mikor már-már kidültem, belefáradtam a nehéz küzdelembe. Ha te nem lettél volna, Róza, most ott ülnek apám boltjában, semmit nem tudva arról, hogy mi az büszkén, emelt fölve járnai az emberek között, érezve azt, hogy lelkünknek értéke van. Róza, te a rongyból kiemeltél s ékes ruhába öltöztetted, — mindent te adtál. Ne is mondd, hogy nem, igaz, amit írok. Nagyon szeretlek.

Igy irt Grün Jeremiás az első este. Írására hajtotta fejét s bizony sűrű könnyeket hullatott. Majd büszke önéretet szállott lelkébe s elgondolta, mennyire fog örülni Róza, hogy sir, hogy fogják bámulni otthon is, talán meg se ismerik. Mit fog szólni Róza, ha majd a falun végig menve a parasztok megsüvegelik s bámulva suttozják utánuk: a Grün gyerekből városi ur lett.

Sokáig nem aludt el, azután is, hogy fáradt, örülni lelkét elringatta az álom, sok tarka kép

A képviselőház ülése május 11-én.

— Kezdeté délelőtt 10 órakor. —

Elnök: Perczel Dezso.

A kormány részéről jelen vannak: Széll Kálmán, miniszterelnök, Lukács László, Darányi Ignác.

Elnök: Megnyitja az ülést s átadja szót Gajári Ödönnek, aki napirend előtt kért engedelmet a szólásra.

(Az Ugron-ügy.)

Gajári Ödön: T. képviselőház! (Halljuk! Halljuk!) A lapokból értesülök és azt hiszem, közüldöm mindnyájunk előtt, hogy dagára az összeférhetlenségi bizottság részéről Ugron Gábor ügyében hozott határozatnak, Ugron Gábor képviselőtársunk ellen magánügyének részéről újabb bejelentések adtak be. Ez a tény, továbbá az a körülmény is talán, hogy az illető képviselő úgy látja, hogy az ő magántermészeti ügyei mind bevonszolhatók a közéleti harcba, arra kényszerítette Ugron Gábor képviselőtársunkat — a mint szintén értesültem — hogy ő maga is bejelentést tegyen a Ház elnökénél azon téglaszállítástok illetőleg, amelyekét ő az államvasutaknak rendszeresen eszközölt. Itt tehát ismét egy közéleti jelenséggel állunk szemben, amely méltó a megszüntetésre és én éppen azért kértém a t. Ház mélyen t. elnökétől engedélyt a felszólalásra, hogy ennek következtetésére ramutassak. (Helyeslés. Halljuk! Halljuk!)

Minden olyan alkalommal, amidőn akár a házszabályok rendelkezései mögé való bujkálással, akár egyes törvény mögé való rejtőzéssel látam belenurcolni a parlamentbe az egyéni tisztesség megtamadását, a magánügyek belevonsolását a közéletbe, a politikai élet elfajulását: igénytelen zavarral mindig tiltakozom az ilyen törekvések ellen. (Helyeslés.) Az Ugron Gábor ellen most megindított hajszában én ugyanazt a törekvést látom, azért azt a legutabban elítéltem. (Általános helyeslés.) És hogy ne legyen kérdőjeles a tisztelt Ház előtt az, hogy miért sietek én ezzel a tiltakozással, hogy ne keressenek — mint ahogy szoktak nálunk a közéletben — ezen felszólalás mögött titkos tendenciákat, egész nyíltan megmondom, hogy miért teszem ezt. A tisztelt ellenzéki sajtó upról fenyegetőzik, hogy ha az Ugron Gábor elleni hajszát továbbfoly, akkor azt a najsztát átvizsi más tétre is.

Molnar Jenő: Azt az önkéntes sajtó mondja! (Zaj.)

Gajári Ödön: Újból feleleveníti közéletünk adag harcainak emlékét és illuzóruassá, semmivé teszi mindazon erkölcsi és etikai áldozatok, amelyeket mi a magunk részéről a mai szituációnak hozunk. Én azt akarom megmondani, hogy ha közös erővel igyekezünk arra, hogy kiközösöljük a közéletből azt, ami közéletünkben nincs, ami helytelen, akkor nem szabad tekintetbe vennünk azt, hogy most a személyi harc, a személyi hajszát olyan politikai esemény fordult, akinek partja a multban személyi hajszát folytatott nagyban elnök, hogy mintegy forrászerűleg ugyanolyan módon üldözzenek ott egyesek, mint ahogy onnan üldözöttek közöttünk egyesek. Ha elhittük a személyi hajszát akkor, amikor mi elnökünk for ut, el kell kélnünk akkor is, amikor a politikai ellentét akarja egyénleg, becsületben tönkretenni.

A közélet békéje, a parlamenti tisztesség, a képviselőház tekintélye követeli azt, hogy megszűlés alá vegyék azok, akiket a dolog illet, hogy nem volna-e ideje annak: sürgőleg elmozdítani az összeférhetlenségi törvény házra folytan előállított azt az állapotot, hogy magántermészeti, tisztán magán-

uszott el előtte. Haza vitte s valóra vártotta mindazt, a mit ében elgondolt.

Az akkor volt. Mikor a felelet megjött Rózától levelére, már belopakodott a Grün Jeremiás lelkébe valami. A mint meglátta a Róza egyszerű, hibás írását, a kusza, rendetlen mondatokat, még bosszankodott is. Akkor először hasonlította össze Rózát más lánygal, — ezzel, a kit itt a pusztán megismert, mert ideje volt más leányt megismerni, a Hofmannék Rózájával. Akkor látta, milyen különbség van a két Róza között. Amaz tanulatlan, egyszerű lelkű, emez tanult, művelt, ez szebb is.

Grün Jeremiás nevelő urnak kételyei támadtak most először, hogy ő más leányt is vehet feleségül, mint az egyszerű szegény Rózát. Kételyei támadtak, küzdött, tusakodott, elmélkedett, de a kételyek csak nem akartak eloszolni.

Az új Rózát kerülte is, de hiába, egy fődél alatt laktak, arra meg elég erős nem volt Grün Jeremiás, hogy nevelői állását otthagyja.

Grün Jeremiás rémülve vette észre, hogy most kinzó lelki tusájában boldogtalanabb, mint valaha, mikor szegényen, nyomorban volt.

Levelét most már ritkábban irt, kevesebbet emlegette a hazamenetelét s azt, hogy mindent Rózának köszönhet, elburkolt kifejezésekkel utólagosan akarta megsemmisíteni. Erőltetett, színtelen, semmitmondó szavakkal töltötte meg levelét. Végre képtelen volt írni, egy szóra való gondolata sem jött. A levelezést megszakította s várta, mi történik.

A szegény Róza irt sokára Grün Jeremiásnak, hogy talán beteg, talán elfelejtette, talán már nem is szereti. Grün Jeremiás mikor elől-vasta, még azt sem mondta: szegény Róza. De mégis megrázták lelkét az egyszerű szavak. Az nap estelele a tanítás után nem tudott otthon maradni, érezte, hogy magányra van szükség, nyugodt gondolkodásra, hogy leszámoljon dolgával. Így jött ki az erdőszélre Grün Jeremiás,

ügyek a Háza hurokoltassanak csak azért, hogy egyeseken stigma, folt, vagy valamely árnyék maradjon?

Igenytelen felszólalásomnak tárgya és célja csak az, hogy rámutassak arra, hogy az a ház, amely a magánbecsületet támadja meg azért, hogy politikailag ártson, a legáltalánosabban elítéltem, (Helyeslés.) és hogy legelőbb idejét tartom elérkezettnek annak, hogy a pártok kölcsönös megerősítését gondoskodjanak arról is, hogy az összeférhetetlenségi törvény érvé alatt az egyesek privát becsülete ellen támadások ne intézzenek.

Polónyi Géza: Tisztelet képviselőház! Én szíves engedelmeikkel bátor vagyok csak néhány szót szólani.

Elnök: Miután a képviselő ur nem jelentette be előre napirend előtti felszólalását, a házszabályok 157. §-a értelmében erre nem adhatom meg az engedélyt. (Zaj.) A házszabályokhoz tartva magamat, csak a Házhoz intézhetem azt a kérdést: megadja-e Polónyi képviselő úrnak a jogot, hogy napirend előtt ő is felszólalhasson? (Felkiáltások: *Megadják!*) A Ház megadja, tehát a képviselő ur felszólalhat.

Polónyi Géza: Tisztelet képviselőház! Hiszen ilyen helyzetben rendkívül nehéz előre jelentkezni az elnök úrnál, mert hisz nem tudhatom, hogy a képviselő ur milyen irányban és milyen tárgyban akar felszólalni. Én nem is szólalnék fel, ha egy pontra nézve éppen magam, a ki véletlenül jelen vagyok pártomból, kötelességemnek nem tartanám a nyilatkozattételt.

Igen természetes, hogy a magam részéről azt, amit Gajári Ödön igen tisztelt képviselőtársam most elmondott, nemcsak helyeslem, nemcsak magamévá teszem, hanem örömmel üdvözölöm is. Mert kétségtelenül áll az, hogy e mostani politikai átalakulásnak, melyért nagy harcot folytatunk, egyik kiváló, kimagasló célja éppen az volt, hogy a parlamentben a magyar képviselők közt kifejlődött engesztelhetetlen gyűlölség helyét váltsa fel a barátság és szeretet, a mely magyar emberek között egymás iránt kötelező akkor, a mikor a baba java és sorsa iránt akarunk intézkedni. E nemes célhoz hozzájárulni készséggel vállalkozunk és vállalkozom magam is. Csak arra akarok megjegyezni tenni, hogy t. képviselőtársam akkor, a mikor szép szavakkal ily nemes eszménkre ad kifejezést, mégis bizonyos irányban igazságtalan volt, a mennyiben éppen azon frakcióval szemben, a melyhez tartozom, úgy nyilatkozott, mintha innen lettek volna bizonyos személyes támadások intézve mások ellen.

Ha méltóztatnak visszatekinteni ennek a pártnak a rövid történetére, amely az országgyűlés megnyitja óta keletkezett, egyetlen egy esetet sem méltóztatnak nekem felmutatni, amelyben e pártnak részéről ily személyes támadások lettek volna intézve. Akkor, amikor a nagy obstrukciók felvetültek, az nem személyes harc volt, hanem harc volt egy rendszer ellen, harc volt a kiegyezési törvények és a gazdasági kiegyezésnek az ischli klauzula szellemében való megváltoztatása ellen és a választási visszaélésekkel szemben. Ez nem volt személyes harc.

Elnök: Következik a napirend.
A kérvények előterjesztése után a Ház harmadik olvasásban elfogadta a *hirdelési bélyeg eltörléséről* szóló törvényjavaslatot.

(A szeszkontingens.)

Rakovszky István: A Ház asztalán két nagyfontosságú törvényjavaslat fekszik, amelyek élénken

... A szerencsét nem ereszhetem el, nem kívánhatja ezt tőlem, mondta Grün Jeremiás. Rózázt, azt a Rózázt, nem vehetem el, nem lennék boldog vele. Megértene-e? — Nem. Róza, az egyszerű falusi lány meg se értené az én lelkemet. Nekem más kell, ilyen asszony, mint Hofmann Róza.

A rigóflútygós kihallatszott az erdőből s nyomban utána vadgerle bugás, kakukk szó. Grün Jeremiás lelke elérzékenyült. Így szól az erdő az ő kis falujában is, de sokat hallgatta, de sokat. Hányszor szedett ott virágot Rózának.

Csak egy pillanatig tartott, hogy elyengült. Erősnek kell lenni, — ha ő gyöngé, mi lett volna belőle s mi lenne így. Aki egyszer elereszti a szerencsét, ahhoz többé vissza nem tér. Hofmann Róza nem idegenkedik tőle, azt látja, érzi, talán szereti is.

— Hátha, mondja Grün Jeremiás, hátha. Arcát kezébe temette és sokáig gondolkodott.

A sötétség fölcsúszott a hegyek tejéjéig, egymásután nyelte el a földeket. A völgy már egészen sötét; az égről leesoppadt a nap piros csóvája s egy-egy csillag is ragyog rajta.

Grün Jeremiás felegyenesedett, erősen, mezeven nézett a völgybe. Az új Grün ur volt egészen.

— Holnap beszélék Rózával, — ő az enyém lesz, tette hozzá akadozva, az enyém. Azután zsebébe nyúlt s kivette a Róza szegényes papírosra, kusza betűkkel írt utolsó levelét.

— Ez a Róza nem kell, ő többé nincs, mondta s egykedvűen tépte apró darabokra. Épp akkor gyultak ki a völgyben a Hofmannék kastélyának ablakai. Grün ur kemény léptekkel indult felfelé; a szél felkapta az apró papírlapocskákat és scdorgatva libegtette a völgy felé a sötétségben, mely lassan elmosta Grün Jeremiás alakját...

demonstrálják azokat az ellentéteket, amelyek a közgazdasági téren felmerültek. Ezen a téren valóságos harc fejlődött ki, amelyet élénk örömmel kísért a munkásszféla. Ez a törvényjavaslat nem más, mint a mezőgazdasági érdekek megkárosítása, azoknak figyelembe nem vétele a nagy tökével szemben. E törvényjavaslat a nagy tökével poussirozza, de teljesen elhanyagolja a kisgazdákat, pedig ezeknek volna szükségük tulajdonképpen a segítségre. Ezt a káros iránt 6 kiolvassa a javaslat több pontjából. Az 1888-1891 1898-ig fennállott szeszföldékből, melyek 417-ről 456-ra emelkedtek, azt látja, hogy emelkedett ugyan ezek száma, de a szeszkontingens nem használta fel. Ebből az következik, hogy a nagymadarak felláltak a kismadarakat, a kisgazdák által létesített szeszföldék megszűntek és létesültek helyettük nagy szeszföldék. A kisgazdák tehát valósággal elnyomottak. Foglalkozik ezután Komjáthy beszédével, aki beszédéből a konkluziót nem vonta le s beszéde végén nem tuduk, hogy teóriában szereti-e a mezőgazdaságot s practice az ellenkezőjét teszi vagy megfordítja. Téves az a felfogása is, melylyel azt mondja, hogy e törvényjavaslat egyedül a nagybirtokosságunk van hasznára. Nem így van. Ez a javaslat a nagyipar érdekében van konstruálva. Pedig a nagyipar nem szorul a pénzügyminiszter előkezségére, ez tisztán kapzsiságból agít a szeszkontingens mellett. Sokkal helyesebb volna, ha a pénzügyminiszter a mezőgazdákat részélténé azon kedvezményekben, melyekben a kapzsi nagyipart részesíti.

Azon a szakkonferencián, melyen erről előzőleg szó volt, meggyőződött arról, hogy a pénzügyminiszter jóakarattal volt a mezőgazdák iránt, de nem engedte ezen jóakaratait érvényre juttatni némely befolyásos kormányparti képviselőnek inkompatibilis hangulata s így a javaslat teljesen elvesztette valódi értékét, hogy a nemzetgazdaságon segítsen s szolgálatába állt az ipari szeszgyáraknak. Felemlíti erre vonatkozólag a győri szeszgyár esetét, mely a kontingensével a temesvári szeszgyárral gseftelt. A törvényjavaslatot nem fogadja el. (Helyeslés a néppártion.)

Hieronym Károly: Ha tekintetbe vesszük azt, hogy a mezőgazdaság egész Európaszerte azokban az államokban, amelyek egyáltalán bimetriális, ellenkező közgazdasági politikát folytatnak, szintén hasonló, sőt mentől jobban megyünk nyugatra, annál kedvezőlenebb helyzetben van, akkor nem lehet a közgazdasági politika ennek a kedvezőtlen helyzetnek az oka. Mert Angliában, amely szabadkereskedést üz és Franciaországban, amely meglehetősen magas védvámokkal veszi körül magát, a mezőgazdaság helyzete egyformán rossz, sőt kétségtelen, hogy rosszabb, mint Magyarországon.

A másik alaptétel, amelyet e vita felvetett, az, hogy a mezőgazdaság rossz helyzetét okozja a nagy tökének és a nagy iparnak kapzsiságával és hogy a mezőgazdaság ezeknek a tényezőknek körmel között van. Nyilvánvaló dolog, hogy egyik legnagyobb bajunk, közgazdaságilag egyik legnagyobb hátrányunk, hogy bizony nagyon szerény a mi tökébőségünk. Rakovszky azt állítja, hogy a felső-magyarországi szeszföldéknek tönkremenetelét, a mi kétségtelenül igen nagy hátrányára volt a felső-magyarországi mezőgazdasági üzemeknek, az 1888-iki kontingens-törvény idézte elő. Téved.

Rakovszky István: Szeszadótörvényt mondtam!

Hieronym Károly: Akkor egyetértünk. A tegnapi napon két t. képviselőtársunk foglalkozott a szőnyvezen fekvő törvényjavaslatl. Nekik is mind-egyiküknek voltak a törvényjavaslat egyes intézkedései ellen kifogásaik, sőt talán még irányzatukat sem helyeselték egészen, dacára annak, hogy mind a két t. képviselőtársam a törvényjavaslatot általánosságban elfogadta. Az oka annak, hogy elfogadták, — mint ahogy ki is jelen étek — az, hogy ez a törvényjavaslat két érdekáramlat közötti kompromisszumot képez.

Kompromisszumoknak természetesen az a következménye, hogy egyik fel sincs velük megelégedve, sőt az igen t. pénzügyminiszter ur — becsánatot kérek, nem szemrehányásképpen mondom, csak konstataálni akarom — ebből a törvényjavaslat mellett argumentumot is formált, azt mondván, hogy jónak kell lennie, mert egyiknek sem kell. (Derűltség) Én ugyan ezt az okoskodást tökéletesen nem fogadtam el. t. pénzügyminiszter ur; hat elismerem, hogy a kompromisszumok nem elégíthetik ki egyik felet sem, de azt már nem fogadom el, hogy minden kompromisszum jó, amely egyiknek sem tetszik, hanem a kompromisszumok igaz kritériumát kell a dolog igaz természeté szerint megérteni.

Mindnyájan szemtanui és tapasztalói voltunk annak a harcnak, amely a két gazdasági osztály között ezen kontingens-kérdésben kifejlődött. Kétségtelen, hogy az mindig nagy baj, hogyha nagy közgazdasági osztályok egymással szemben állanak. Pedig itt csakugyan arról van szó. Már a mult budget-tárgyalás alkalmával a Háznak két kitűnő szónoka intette arra az egyes érdekűket, hogy ne kereszenek az ipar és a mezőgazdasági érdek között ellentéteket, mert a dolog természete szerint mind a két termelési ágat egymást ki kell egészítenie. A mezőgazdaság csak akkor találja meg az ő terményeinek jobb értékűségét, hogyha a fogyasztó közönségének száma és fogyasztási képessége növekszik. A fogyasztó közönségnek száma és fogyasztási képessége pedig az ipari foglalkozás megnövekedésével és jövedelmézővé tétele által érhető el csak. Én azt hiszem, hogy az ilyen platónikus kijelentések nem használnak sokat, sokkal érdekesebb, hogy az mi azokat az okokat keressük, amelyek miatt ilyen ellentéteket előállanak.

Valódi oka annak a prémium, melyet az állam a mezőgazdasági szeszgyáraknak fizet és amely ez idő szerinti 4-5-6 frt, a szerint, hogy mekkora az

illető mezőgazdasági szeszföldék termelési képessége. Ez a prémium 1893-ban 1,400,000 frtot tett. Minthogy pedig 410,000 hektoliter volt ugyanazon kimutatás szerint a mezőgazdasági szeszföldéknek a termelése, ennél fogva az átlagos prémium, melyet az állam fizetett, tett 1898-ban hektoliterenként 3 frt 40 kr-t, ha már most hozzáadjuk a 3 frt 40 kr-hoz azt az új 1 frt prémiumot, melyet a szeszadó pótlék állapított meg, akkor minden hektoliter után, melyet a mezőgazdasági szesztermelők előállítanak, tesz ez a prémium 4 frt 40 kr-t.

Ha már most tekintetbe vesszük, hogy ma a szesznek ára 19 frt, hogy egy olyan árucikknek előállításáért, melynek piaci ára 19 frt, az állam egy 4.40 termelési prémiumot fizet, vagyis megfizeti az áru eladási árának 24 százalékát, nagyon természetes, hogy az ilyen termelés mindig haszonnal jár és mindenki iparkodik fog, hogy ebben részesedhessék. Nagyon természetes, hogy ez a prémiumért való harcnak roppant ingeret fog adni.

A mezőgazdasági érdekeltek az mondják, hogy az egész ipari szesztermelés a mezőgazdaság körébe utalandó, mert ez mezőgazdasági ipar. Nekem az a meggyőződés, hogy ezt az ipart a mezőgazdasági érdekeltek abban az esetben vindikálhatnák a maga egészében a mezőgazdaság számára, különös tekintettel a mezőgazdaság rossz helyzetére, hogy ennek az iparnak, amely, mint előbb kifejtettem, az állam részéről nagy kedvezményekben, prémiumokban, jutalmakban részesül és amely csak ezen jutalmak folytán remuneratív a mezőgazdaság számára, ha ez az ipar az összes mezőgazdaságnak, vagy a mezőgazdaság legnagyobb részének hasznára válnék. Hogy utóljára nem minden ember csinálhat szeszföldét, hiszen az természetes; de arról, hogy valaki nem bír a szükséges tökével és a szükséges anyagi eszközökkel arra, hogy szeszgyárt állíthasson, arról az állam nem tehet és törvényhozási úton ezen segíteni csakugyan nem lehetséges.

A napokban mezejelent a földművelésügyi miniszter ur által készített mezőgazdasági statisztikának V. kötete, amely rendkívül becses, eddig előtűnt teljesen ismeretlen adatokat tartalmaz a föld beosztásáról, gazdái számáról és így tovább. E statisztika szerint Magyarország összesen 2,380,000 önnálló gazdaság van és ha ebből leolítjuk a törpe gazdaságokat, amelyekről nem tehető föl, hogy szeszgyárakat állítsanak fel, marad kereken egy millió részint maga a birtokos, részint bérlő által kezelt mezőgazdasági üzem; éppen csak egy néhány ezerrel megy túl a millió. A dolog úgy áll, hogy ma az állam által nyújtott segélyt és egyáltalán a szeszföldéktől nyerendő előnyt élvező ebből az egymillió gaz aságból ötszáz, 990 500 pedig abból semmi hasznot nem lát, sőt tovább megyek, ezeknek hátránya az, hogy mezőgazdasági szeszföldéket töleznék és szaporítottak. (Ellenmondás balföld.) Hatránya, még pedig a következő okoknál fogva: Azt a szeszt, amely a kontingensben van, kitermelik, akár a mezőgazdasági, akár az ipari szeszföldék. Ha ipari szeszföldék termelik ki, sokkal nagyobb a valószínűség, hogy annak a 990,500 gazdaságnak állati és növényi termékeit megveszik, míg a mezőgazdasági szeszföldék első sorban a saját maguk terményeit dolgozzák fel.

Rakovszky István: Abszurdum!

Hieronym Károly: Ez nem abszurdum, ez természetes dolog. Én csak azt akarom bizonyítani, hogy ez az előny, ha ugyan van benne előny és az urak állítják, hogy van, mert hiszen követelik a mezőgazdaság számára, követelik, hogy ez segítség a mezőgazdaság számára, ez az előny, mondom, 500 gazdaságnak lenne javára, 990,500-nak abból semmiféle haszna sincsen.

Holló Laos: Ez nem téria.

Polónyi Géza: E szerint tehát attól az 500-tól is el kellene venni! (Derűltség balföld.)

Hieronym Károly: A törvényjavaslatlal kapcsolatosan tárgyalatik és szőnyvezen forog több városnak kérvénye is, amelyek felszólaltak abban az értelemben, hogy az ipari szeszföldék helyzete ne rontassék és ne csontitassék. Azt hiszem, hogy ezeknek a városoknak kérvényei, köztük Arad város, az én választókörületem kérvénye is tökéletesen jogosult. Ezek védik a maguk érdekeit és épp úgy vannak hivatva azt védeni, mint akár a mezőgazdák a maguk érdekeit, akár az ipari szeszföldék a magukét. (Helyeslés jobbföld.)

Hátra van még, hogy az ipari szeszföldék helyzetéről szóljak. Mikor 1888-ban a szeszadó teljesen felemeltetett, (Halljuk!) s midőn ennek folytán előre volt látható a szeszfogyasztásnak egy nagyon tetemes alábbszállása, akkor megszabták a kontingensket: a mezőgazdasági szeszföldék számára az ő teljes termelőképességük arányában, az ipari szeszföldék számára pedig nem egész teljesítési képességük szerint. Az ipari szeszföldék az ő teljesítési képességüknek körülbelül 30 százalékát kapták meg akkor kontingens képeben s így mindenesetre határozott helyzetben voltak.

Már most bekövetkezett tényleg az, hogy a mezőgazdasági szeszföldék a nekik kiutalt kontingens kiégetni nem voltak képesek; az ipari szeszföldék pedig a nekik utalt kontingensben felül is voltak képesek termelni és dacára ennek bekövetkezett azután az, hogy az 1899-iki évi XXII. t.-o. a mezőgazdasági szeszföldéknek kontingensét emelte és az ipari szeszföldék kontingensét leszállította; tehát azt a hátrányos helyzetet, amelyben 1888-ban az ipari szeszgyárak a mezőgazdasági szeszgyárakhoz képest voltak, még növelte. Egy év sem múlt el az 1899-iki évi XXII. t.-o. meghozatala óta és most egy újabb törvény, igaz, hogy most már részben karpótias mellett, de részben karpótias nélkül, újra megszorította az ipari szeszgyárak kontingensét és azokat meglőtt rosszabb helyzetbe hozza.

Hát, t. Ház, ezzel az irányattal szemben egyáltalában nem kell azon csodálkozni, ha az ipari

szeszgyárak tulajdonosai jöttek arra a vélekedésre, hogy a mezőgazdák óhajata, hogy az egész szeszgyár utaltassék át a mezőgazdaság terére. Rakovszky István t. képviselőtársam folytonosan a szesztermelők áldozatkészségéről beszél. Azt mondta, hogy ő nem talál áldozatkészséget náluk. Tessék elhinni, én nem vagyok az ipari szeszgyárak pártján, én a dolgot egész objektíve tárgyalom, de megvallom, hogy nem látom a mezőgazdaság érdekében ápolását sem. Elfogadja a törvényjavaslatot abban a reményben, hogy a pénzügyminiszter a létesítendő szeszgyárakat mind a felvidékre fogja utalni.

(Szünet után.)

Polonyi Géza: Végre elérkezett az ideje annak, hogy a törvényhozás a kenyérgéddéssel is foglalkozzék. A prémiumrendszer az, amely közzgazdasági szempontból káros és hibás és az iparnak a mezőgazdasággal való összehúzóását okozta. A prémiumrendszer végre ki kell küszöbölni s az önálló gazdasági életre kell áttérni. Semmi olyan javaslatot el nem fogad, amely a prémium-rendszert tovább fenntartja. Ezért meglepte az, hogy a függetlenségi Kossuth-párt a javaslatot általánosságban elfogadja. Sajnosan tapasztalja most is, hogy az állam miként rohan törvényalkotásaival a kollektív szocializmus karjaiba. (Helyeslés a függetlenségi pártón.)

Téves az, hogy a prémium körül forog a harc. A szesz árának leszállítását a nagy készletek és a galiciai rendkívül olcsó produktumok okozták. Nem csupán a prémium körül ütközött ki most a harc, mert hisz prémium ez előtt is volt, hanem az áremelkedés, a haszon kilitása. Minden törvényhozásnak arra kell gondjainak lenni, hogy elsősorban a parasztot biztosítsa. Nemcsak a nagytökevel, de a nagybirtokossággal szemben is meg kell védeni a kisgazdákat. A törvényjavaslatot nem helyesli, de ismeri a helyzetet. A javaslat egy kompromisszum eredménye s így nincs kilitása arra, hogy kardinalis intézkedéseiben ez a javaslat megváltoztatást kért.

A nagybirtokokkal szemben a kisbirtok megvédelmezendő ugy, a hogy csak törvényhozási uton lehetséges. A kisbirtokosra a javaslatban egy pontban lehet a segítség. Senkinek prémiumot nem kellene adni, aki évenként legalább is félévig a magyar korona országai területén nem tartózkodik. (Helyeslés a szélsőbalon.)

Már most jelzi, hogy a részletes tárgyalás során a 2. §-nak az értelemben való szűvegezését fogja indítványozni s fel is olvassa az új szakaszt ennek pénzügyi elvnek alapján, s kéri a minisztert, hogy szívesleg meg ezt a fontos kérdést.

Komjáthy Béla félreértett szavait megárazza s hosszasan polemizál Hieronymivel.

Rakovszky István személyes kérdésben válaszol Polonyinak és Komjáthynek. Mondotta, hogy Komjáthy adatai a gyár-féltárlásról tulzatos s ezt fenntartja most is. Komjáthy nagy szolgálatot tett volna, ha a gyárost megnevezi, aki neki az adatokat szolgáltatta.

Justh Ferenc fejtegeti, hogy hiába ad az állam a mezőgazdasági szeszgyáraknak prémiumokat, ha az ipari gyárak ezeket a kedvezményeket illuzóriumokká teszik. Helyesli a szóban forgó törvényjavaslatot, amely több szerelmes intézkedést van hivatva reparálni. Nem tartozik azok közé, akik az ipari szeszgyárakat tönkre akarják tenni, mert ezek több nagy városnak, így a fővárosnak is igen tekintélyes jövedelmi forrásokul szolgálnak. Az ipari szeszgyárak, mióta a szarított mészektől az ország határain kívül is szállítják, megszűntek a magyar föld termő erejét fokozni, fenntartani, szerepüket már teljesen a mezőgazdasági szeszgyárak vették át. A mezőgazdasági szeszgyárak a szeszipar pangása idején, nem is olyan régen, önként voltak kénytelenek üzemeiket bezárítani, csak a felföldön tartottak fenn a gyárakat továbbra is s éppen azért az ittenieket az utabbsal szemben előnyben is kell részesítenünk. Szól röviden a bérlőosztás érdekéről is. Az eddigi szeszadó-törvények megengedték, hogy a bérlő a bérelt birtokon mezőgazdasági szeszgyárat állíttson fel. Ez a törvényjavaslat azonban a kontingenst magának a földbirtoknak a tulajdonává teszi, a miből sok vissza állapot keletkezhetik. Komjáthy azt mondja, hogy az agráriusok törekvése illegitim. Pedig ha az volna, akkor e törvények nem juthatnának törvényjavaslat formában a Ház elé a kitéjesre. A törvényjavaslatot, amely a mezőgazdasági szeszgyárak fejlődését nagyban előmozdítja s az ipari szeszgyárak tennelását is biztosítja, elfogadja.

Elnök: A holnapji ülésre a törvényjavaslat tárgyalásának folytatását és a *töszdeadóról* szóló törvényjavaslatot tűzi ki.

BELFÖLD.

A delegációk. A közös kormány tagjai közül Kállay Béni és Kriehammer hadügyminiszter is ma este Budapestre érkeztek, jobbra itt vannak már az osztrák delegáció tagjai is. Holnap mind a két országos bizottság ülést tart, amelyen a közös kormány előterjeszti a jövő évi költségvetési előirányzatot és ezzel megindul a delegációk munkája. Ritkán tekintettek nagyobb érdeklődéssel a politikai világban a delegációk megnyitása elé, mint ezuttal és ez érhető a külpolitikai helyzetre való tekintettel, amelyet ma is főképpen az imént lezajlott berlini ünnepségek és a delafrikai harcok dominálnak. Ő felsége, aki holnap szintén megérkezik, a delegációkat vasárnap délben fogadja, még pedig az eddigi gyakorlat szerint a *vendégeknek köztünk időző osztrák delegátusok*

kat fogadja először, déli 12 órakor. Fél órával később a magyar delegáció tagjai fognak a felség elé járulni.

A magyar delegáció tagjai ma délutáni öt órakor **Falk Miksa** korelnöke alatt értekezletet tartottak, amelyen a kormány részéről **Szell Kálmán** miniszterelnök és **Lukács** pénzügyminiszter voltak jelen. Az értekezlet kijelölte: a delegáció elnökének **Szilágyi Dezsőt**, alelnöknek gróf **Szapáry Gyulát**, háznagyának báró **Wodianer Albertet**, jegyzőjének **Münich Aurélt**, gróf **Teleki Sándort** és báró **Rudnyánszky Józsefet**. A magyar delegáció első nyilvános ülését holnap délután 6 órakor fogja tartani. A miniszterelnök bejelentette, hogy ő felsége a magyar delegációt vasárnap déli 1 órakor fogadja. A delegáció tagjai déli 12 órakor a főrendiház illestermében gyűlnek össze, ahol **Szilágyi Dezső** közölni fogja velük a delegáció nevében 6 felségéhez intézendő üdvözlő beszédét. Az értekezleten a delegáció tagjai következőleg osztótkák be magukat a delegáció bizottságaiba:

A *költségvetési* albizottságba: Báró **Wodianer Albert**, Szerb **György**, báró **Rudnyánszky József**.
A *naplóíró* albizottságba: **Fluger Károly**, Gáll **József**, **Kristóffy József**, **Kussevich Szvetozár**, gróf **Teleki Sándor**.

A *külségi* albizottságba: Gróf **Andrássy Tivadar**, gróf **Apponyi Albert**, gróf **Apponyi Lajos**, **Berzevich Albert**, **Brankovich György** patriárka, gróf **Esterházy Mihály**, **Falk Miksa**, Gáll **József**, **Gyurkovics György**, **Kristóffy József**, **Klobuszky János**, **Lang Lajos**, **Lukács Béla**, **Mohay Sándor**, báró **Nikolics Fedor**, **Pap Géza**, **Samassa József**, gróf **Széchenyi Manó**, **Spevez Ferenc**, gróf **Tisza István**, **Tisza Kálmán**.

A *pénzügyi* albizottságba: Báró **Bohus Zsigmond**, **Dokus Ernő**, **Fluger Károly**, **Francisei Henrik**, báró **Harkányi Frigyes**, Szerb **György**, báró **Wodianer Albert**.

A *hadügyi* albizottságba: **Bolgár Ferenc**, gróf **Czirák Antal**, **Dániel Gábor**, **Esterházy Miklós** herceg, **Ernszt Kelemen**, **Gajári Ödön**, **Hieronymi Károly**, **Horánszky Nándor**, **Josipovich Imre**, gróf **Keglevich István**, **Lukács Antal**, **Miklós Ödön**, **Münich Aurél**, gróf **Nakó Kálmán**, **Pulszky Agost**, báró **Rudnyánszky József**, Szerb **György**, gróf **Szapáry Gyula**, gróf **Széchenyi Imre**, **Tolnay Lajos**.

A *tengerészeti* albizottságba: **Bolgár Ferenc**, báró **Dániel Ernő**, **Kussevich Szvetozár**, **Pallavicini Ede** örgróf, **Rakovszky Géza**, **Rosenberg Gyula**, gróf **Teleki Sándor**, gróf **Thorotzkay Miklós**, gróf **Zichy Agost**.

Goluchowski gróf közös külügyminiszter ma délután hosszabb látogatást tett **Szell Kálmán** miniszterelnökkel a miniszterelnöki palotában.

A magyar kvótaküldöttség ülése. A magyar kvótaküldöttség ma délután hatodfél órakor ülést tartott, melyen a kormány részéről **Szell** miniszterelnök és **Lukács** pénzügyminiszter volt jelen. A bizottság mindenekelőtt megalakult, megválasztván elnökének **Tisza Kálmánt**, előadójának **Falk Miksát**. A megalakulás után **Szell** miniszterelnök közölte az országos bizottsággal a gróf **Schönborn**tól vett távirati értesítést arról, hogy az osztrák kvótabizottság megalakult, megválasztván elnöknek gróf **Schönborn**t, elnökhelyettesnek **Javorszki** titkos tanácsost és előadónak **Beer** udvari tanácsost, hogy továbbá az osztrák kormány-elnök óhajata s a delegációk egyidejű üléséhez való tekintettel kész az osztrák bizottság ezuttal Budapestten folytatni a tanácskozásokat, amely célból az osztrák bizottság tagjai hétfőn folyó hó 14-én Budapestre érkeznek s javaslatba hozzák, hogy a hetes albizottságok még aznap délután 5 órakor ülésre üljenek össze.

A magyar országos bizottság hozzájárult ehhez a javaslatához, illetőleg a maga részéről is elhatározta, hogy az írásbeli tárgyalások mellőzésével a hetes albizottságok, közvetlenül lépjenek egymással tárgyalásba. Ehhez képest nyomban meg is alakította a hetes albizottságot, megválasztván tagjainak gróf **Csáky Albint**, **Falk Miksát**, **Lang Lajos**t, **Lukács Antalt**, **Matiekovics Sándort**, **Pulszky Agostot** és **Tisza Kálmánt**, és az esőre, ha **Tisza Kálmán** akadályozva lenne a megjelenésben, helyette **Pallavicini Ede** örgrótot.

Arra a Buzáth ellenzéki bizottsági tag által felvetett kérdésre, hogy vajon nem szándékozik-e a kormány új adatokat terjeszteni az országos bizottság elé, **Szell** miniszterelnök azt válaszolta, hogy a kormány által előterjesztett utolsó adatok az 1897-ik év végéig terjednek. Azóta nálunk előterjesztettek ugyan az 1898-ik évre vonatkozó zarszámadosok is, Ausztriában azonban még ez nem történt meg. Ennek folytán a kormány nem terjeszt elő újabb adatokat; de ha egyik vagy másik tag nem lenne birtokában a már régebben előterjesztett adatoknak, a kormány kész azokat újból rendelkezésére bocsátani.

Ezután megbeszélte az országos bizottság a kérdés érdemleges részét s utasítást adta a hetes albizottságnak, hogy az osztrák albizottsággal való tárgyalások során a hallott nyilatkozatok értelmében járjon el.

A bizottság legközelebbi teljes ülését e hó 14-ik napján délután 6 órára tűzte ki. Ha a hetes albizottságok addig elkészülnek, a teljes ülés azonnal tárgyalás alá fogja venni megállapodásukat, ha nem,

az esetben el fogják határozni, hogy mikor tartják a legközelebbi plenáris ülést.

Bécs, május 11.

A kvóta-küldöttség tegnapi ülésén **Beer** előadó azt az indítványt tette, hogy a **Küldöttség** módosítás nélkül fogadja el az előbbi küldöttség által megállapított kvótát. **Kaiser** ellenzete ezt az indítványt s a kvótának újabb megállapítását indítványozta. Azt ajánlotta továbbá, hogy a kvótát a két állam lakossága irányában állapítsák meg. Az új-cseh képviselők és **Povse** 85:35 százalékos kvótát javasoltak. **Kaiser** és **Povse** indítványát elvetette a küldöttség.

Az Ugron-ügy. Az **Ugron-ügynek** ma két érdekes újabb epizódja volt: **Ugron Gábor** bejelentése önmaga ellen és **Gajári Ödönnek** a személyes hajszát eltiltó felszólalása. **Ugron** bejelentése így szól:

Nagyméltóságu elnök ur! Az 1899-ik év őszén a magyar királyi államvasutak üzletvezetősége **Kolozsváron** ajánlati tárgyalást rendelt el, mely alkalommal én azon üzletvezetőség 1900-ik évi téglásüknésgletének felelőse azon ajánlatot tettem, hogy azt ezenként 12 forint 50 krajcárért **bethlenfalusi** téglagyáramból **Székely-Udvarhelyen** átadva szállítom. Ezen ajánlatom elfogadott és a szállítás folyamatban van. Bejelentem ezen esetet, bár összeférhetetlennek képviselői állásommal nem tartom, hogy az újabb bejelentésekkel együtt elbíráltassék. Kérem ez okból, méltóztatásik bejelentésemet az összeférhetlenségi bizottsághoz áttenni. Tisztelettel, Budapest, 1900 május 11. **Ugron Gábor**.

Percezl Dezső elnök ezt a levelet is, miként az **Ugron** ellen való többi bejelentést is áttette **Apáthy Péter**hez, az összeférhetlenségi bizottság elnökéhez, a ki a bizottságot a jövő héten ülésre hívja össze, hogy az érdemleges tárgyalás napját megállapítsák.

Egy *berlini* félhivatalos távirat jelenti: Egy este lapnak az a híre, hogy **Ugron Gábor**nak a delegációba való be nem választása alkalmából **Szűgyény-Marich** László osztrák-magyar nagykövét **Szell Kálmán** miniszterelnökhöz intézett táviratban megelégedését fejezte ki e miatt, mint illetékes helyről kijelentik, alaptalan. (A Magyar Távirati Iroda megjegyzi különben, hogy **Szell Kálmán** miniszterelnök közvetlenül e hír megjelenése után rögtön megífoolta annak valóságát.)

A szabadelvűpárt hétfőn este fél hét órakor értekezletet tart.

KÜLFÖLD.

Az osztrák helyzet. Miután a csehek obstrukciójának sikerült a képviselőház komoly munkásságát ismét megakasztani, **Kathrein**, a klerikalisk egyik vezére vállalkozott ezuttal arra: hogy legalább közelebb hozza egymáshoz a csehek és németeket. De az ő fáradozásainak sem jósolnak sikert, bár politikai körökben annyit mégis remélnek, hogy sikerül majd bírnia a csehekkel az obstrukció abbanhagyására.

Bécs, május 11.

A király ma délelőtt **Körber** miniszterelnököt hosszabb kihallgatásán fogadta, majd dr. **Rezek** cseh minisztert fogadta. E kihallgatásán a miniszternek lemondólevele került első sorban szóba. Ő felsége, hir szerint, kijelentette, hogy nem fogadja el a miniszter lemondását.

Hir szerint a jobboldal magatartása a csehekkel szemben világosan mutatja, hogy az obstrukciónak nincsenek komoly ellenségei a jobboldali pártok között. Látszólag azt hirdetik ugyan, hogy rosszallják az ifucsekek eljárását, de azért folyton elkényeztetik a csehekkel, akik eszlalt formulázni akarják azokat a követeléseket, amelyeknek árán állnának az obstrukciótól.

A **lembergi Csasnak** jelenti Bécsből, hogy a lengyel klub egynehány tagja a legutóbbi időben örösen követelte azt, hogy a klub a csekek hajgyja cserben. Ezzel szemben azonban az az irány győzött, amely azt valja, hogy a cseheknek és lengyeleknek közös a programjuk és ezért nem szabad egymást elhagyniok. Jelenleg-csak a tektikája zrab-el a két szövetségesnek, így érvelnek a lengyel-klub obstrukció-barát tagjai.

Bécs, május 11.

A lengyelek klubja ma oly értelmű határozatot hozott, hogy a klub ragaszkodik a tartománygyűlési lengyel pártnak április 27-én hozott határozatához és

nem adja föl a reményt, hogy a normális parlamenti viszonyok újból helyreállanak. A klub a legfontosabbnak azt tekinti, hogy mindenképp előtt a költségvetési provizórium parlamenti úton elintéztessék, és megbizsa elnökségét, hogy a fent említett célok elérése érdekében mindent megtegyen.

Prága, május 11.

A prágai német egyesület az itteni német lapokban a próklatációt tesz közzé, amelyben kifejti a prágai németek politikai és közszociális követeléseit. A közlemény azt mondja egyebek között: Mi prágai németek teljes joggal a következő természetes követeléseket támasztjuk, amelyek egyszerűsége mutatják, mitől fosztanak meg bennünket:

1. Prága városi közszociális igazgatásának olyan reformja, hogy a német lakosságnak megfelelő számú képviselője legyen a városi képviselőtestületben és a városi tanácsban, továbbá olyan intézményeket, amelyek a tartománygyűlésen, illetőleg az alakítandó tartománygyűlési német kuriaiban is biztosítják képviseletüket.

2. A prágai német iskolák kerületi iskolatanácsának kizárólag németekből kell állania, a prágai német tanügyi igazgatásnak kell alárendelni és feloldásukat nem szabad megakasztani.

3. Prága és külvárosi közszociális hatóságainak hivatalos működésében, úgy szintén valamennyi városi intézményben a két tartományi nyelv egyenlő jogu legyen.

4. A terek, utcák és utak nevei Prágában és a külvárosokban német nyelven is megjelölendők. A közforgalomban és a nyilvános felvilágosítások adásánál a cseh és német nyelv mindentűn paritatosan használandó.

5. A városi vagyon felbontásánál mindaddig figyelembe kell venni annak részben német eredetét és a német lakosság igényeit és szükségleteit.

Zavargások Spanyolországban. Míg Bulgáriában szuronyral és puskatűzzel veri le a katonaság a tizedadó miatt fellázadt parasztokat, addig Európa másik végében ugyancsak az adó miatt egyre nagyobb körben terjedő tüntetések, legújabbban pedig véres zavargások bontják meg a rendet. A Silvela-kormány tegnapelőtt ugyan még eltagadott minden válságot, a zavargások azonban valószínűvé teszik, hogy a kormány nem lesz képes a helyzetnek ura maradni. A kormány szemben találja magával a legtöbb nagy város összes kereskedelmi és iparkamaráit, amelyek nagystílű tüntetést rendeztek; az adómegtagadás látható jelűl az összes madridi kereskedők ma becsukták üzletüket. A hangulat különben is izgatott, a színházak és kávéházak is mind zárva vannak s a nép az utcán zajong és tüntet. Ugyanez ismétlődött majdnem valamennyi spanyol városban. Valenciában valóságos zendülésre került a dolog: a nép torlaszokat emelt az utcákon és követ dobálta meg a csendőröket. Egy páran rá is löttek a csendőrökre, akik közül ketten megsebesültek. A csendőrök erre visszalöttek, rohammal bevették a torlaszokat és sok zavargót elfogtak. A rendet végre helyreállították. Ilyen eszközökhöz kell a Silvela-kormányának folyamodnia. Valószínű, hogy ezzel a rendszerrel nem sokáig marad a kormány a helyzet ura.

Sevilla, május 11.

Tegnap itt rendezavarások történtek. A tisztikaszinót kövekkel dobálták meg. A csendőrség szétszórta az összegyűlt tömeget, amely ellenszögült. Több polgár-ember, valamint néhány rendőrgyőrök megsebesültek. A katonaság megszállta az utcákat és helyreállította a rendet.

Barcelona, május 11.

A zavargások tegnap este ismétlődtek. A tüntetők, akik torlaszokat emeltek, a csendőrséget revolverlövésekkel fogadták. A csendőrség visszavonult. A terraszokról és erkélyekről is löttek a csendőrökre. Allitól több ember megsebesült. Számos elfogatás történt. Végre helyreállították a rendet.

Az orosz befolyás Bulgáriában. Szófia-ból jelentik a *Kölnische Zeitung*nak: Paprikov bolgár hadügyminiszter pétervári utazásának az volt a célja, hogy a bolgár hadsereget az orosz hadsereg mintájára átalakítsák. A hadügyminiszter arról is tanácskozott az orosz fővárosban, hogy a bolgár törzstiszteknek, mielőtt csapatok parancsnokságát vennék át, az orosz hadsereg szervezését kell közelebbről tanulmányozniuk. Végül megállapodás jött létre Pétervárnban arra nézve is, hogy a bolgár hadsereg puskáit és ágyút orosz modellek után fogják készíteni.

A háború.

Budapest, május 11.

(C.) A harctéren még folyvást inkább ma-nővriroznak, semmint csatáznak. Már ezelőtt néhány héttel, április hó12-iki tudósításunkban, említettük, hogy Roberts tábornagy valószínűleg főcsapatát a brandfort-winburg-bethlehem-i örszágaton Harrismithen át Johannsburg felé fogja irányítani, hogy így a boeroknak a Vaal folyón előkészített erős védelmi állásait megkerülje és egyttal a Drakenberg szorosában álló boer csapatokat is háttan fenyegethesse. A harctérről érkezett legújabb hírek akkori feltételeinket csak megerősítik.

A boerok a hosszú határvonal egyik pontján sem fejtenek ki komoly ellentállást. Ugy látszik, hogy erkölcsi erejük, — még inkább, mint anyagi kitarthatóságuk — rohamos eszökénésben van. Az ellenség tulereje és saját elszigeteltségüknek nyomasztó érzése végre mégis legyőzi eddigi ellentálló képességüket. A fegyelmetlenség és a kimerültség jelei egyre szaporodnak. Most már a portyázó háborútól sem várhatunk eredményt. Közeledik e szomorú háborúnak szomorú vége. Csak Mafeking előtt állnak még törhetetlenül a boerok. A helyzet e városban igen komoly. Hunter tábornoknak, ki már május 7-én *Fourteen-Stream*-et megszállta, sietnie kell, ha még idejében korán akar Mafeking alá érni. Jobb szárnyát, mely *Methuen* tábornok vezérlete alatt áll, a boerok feltartóztatták s még *Boshof*-nál vesztel.

Mai tudósításaink a következők:

(Ujabb harcok.)

London, május 11.

A Reuter-ügynökség jelenti *Rietpruit*-ből tegnap kelettel: A boerok a *Zand* folyónál *szembeszálltak* az előnyomuló angolokkal. A boerok a a folyótól északra foglaltak állást. Hadállásuk az egész angol vonal hosszában *Hamilton* csapatától *Hutton* csapatáig terjednek. A harc főként a tüzérségre szorítottok; de több helyen harcra keveredett a gyalogság is, amely két kopját elfoglalt. Az angolok vesztesége jelentéktelen. *Hamilton* tábornoknak több tüzérségi harcra volt, amelyek mind a boerok visszavonulásával végződtek. Az angolok husz boert ejtettek foglyul és folyton előre nyomulnak.

London, május 11.

Lord *Roberts* jelenti egy tegnap este 9 óra-kor föladott táviratban:

Ma sikerekben gazdag napunk volt, amelynyben az ellenséget *pontról-pontra visszakergettük*. Most nyolc mérföldnyire vagyunk a *Zand* folyótól északra. A lovasság és a lovasított gyalogság *Ventersburg*-Stationban. *Zucker* hadosztálya *Deenfontein* mellett áll. *Hamilton* csapatai *Brownwood* lovasságával, mikor legutóbb hírt hallottam róluk, utban voltak a *Ventersburg* közelében lévő keresztutak felé. *Hamilton* kemény ellentállásra talált. *Smith-Dorien* dandára néhány óra hosszat védte *Hamilton* seregének hátát. Az eddigi hírel adott veszteségek jelentéktelenek.

London, május 11.

A Reuter-ügynökség jelenti *Taba-Nehutól* tegnap kelettel: A boerok vezérei megbeszélése alapján visszatértek délre és jelenleg a *Taba-Nehutól* keletre fekvő vonalat tartják megszállva, amely északról dél felé 20 mérföldnyire húzódik. *Brabant* lovassága harcra keveredett az ellenséggel egy őrzületével. Azt várják, hogy újabb ütközet lesz.

(Vegyes hírek.)

Brüsszel, május 11.

Szavahihető jelentés szerint nem igaz a *Times*nak az a közleménye, amely arról szól, hogy a transvaali volksraad minden áron hajlandó békét kötni. A boerok csak akkor fogják megkötni a békét, ha biztosítva látják Transvaal függetlenségét, mert különben még *Pretória* bevételé után is el vannak tőkelve a háború folytatására.

Pretóriából jelenti egy távirat, hogy a boerok feladják *Kroonstadot*, mert minden erejüket a *Val* völgyében akarják összehívni.

Pretóriában azt híresztelik, hogy *Roberts* *Kroonstad*-ba való bevonulásakor próklamáni fogja Oranje-állam anektálását.

London, május 11.

A Reuter-ügynökségnek jelentik *Durbanból*: *Buller* seregében nagyon mozgalmas az élet, de mostani hadmozdulatairól semmiféle hír nem érkezik ide.

London, május 11.

A glasgowi egyetemi körben tegnap banket volt, amelyen Lord *Roseberry* azt mondta, hogy Angliának sokat kell tanulnia Németországtól rendkívüli ipars és rendkívüli koncentrációja tekintetében. *Roseberry* különösen kiemelte, hogy hogyan támogatják Németországban a kormányt.

HIREK.

S n o b.

Londonban a *Covent Garden*, a *Lyceum* és a *Haymarket* színházban, néhány hete a felvonások között fehér mellényeket kötnek az asszonyok. Alig gördült le a függöny, ott fehérlik minden páholyban a kézimunka és a dekolatál, gyémántokkal teleggatott asszonyok lehúzzák kezükkel a keztyűt és kötik az ujjasokat.

Mert a *War Office* annak idején csak amolyan jöttem-látam-gyöztem hadjáratra szerelte fel az angol katonákat; és most, hogy Dél-Afrikába beköszöntött a tél és megindult az esőzés, a vékony, átázott ruhákban egymásután dülnek ki a közkatónák a sorból.

És Londonban, a *Covent Garden*, a *Lyceum* és a *Haymarket* színházban, a felvonások között fehér kezű, gyémántgyűrűs asszonyok kötik az ujjasokat a szegény katonáknak, akik Isten tudja hány angol mérföldnyire dideregnek valahol Transvaal esőáztatta fensikjain, sötét, csillagtalan éjszakában.

Az antitézis elég szembeszökő; a lábban fetrengő, üldözött, halálrészánt katonák tragikumukkal erősebb, sokkal megkapóbb a jól fűtött, jól világított, csillogó színházban, mint odakünn Transvaal fensikjain. Mert az ember elfául minden iránt; csak addig zugolódik az eső ellen, amíg átázott; ha két ütközetben épen maradt a bőre, a harmadikra már vérszemét kap; és ha lát gyötírt, felfogja az esővizet felesége siphájában, iszik belőle a pajtásai egészségére; és ha úgy muszáj: meghal. A transvaali katonák sorsa csak ott háborzongató igazán a londoni színházban. Mikor a frakos ur felmegy a páholyba vizitálni, és a milady eszevesztés közben kötögeti az ujjait. Akkor ott, a meleg, fényes színházban elbeszélgetnek a szegény katonákról. És elejtik a beszélgetés folyamán valamennyi fentebb használt kitével: eső áztatta fensik, csillagtalan éjjel stb. stb.

Mert kétszeres gyönyörűség úgy felvonás közben elsratni a katonákat. Gyönyörűség a miladynek, mert megmutatja, hogy jó honleány; gyönyörűség az urnak, mert fellegzős jelzőkben díszérheti milady aranyos szívét; és végül közös gyönyörűség mind a kettőjüknek, mert kiszinezve eszevesztés közben a transvaali harteret végig fut mindkettőjük hátán az a bizonyos kellemes borzongás. Az a borzongás, melyet nem a transvaali fensik jeges lehellele okoz, hanem a színház jöltavó melege. És ezért nem olyan megható és nem olyan tiszteletreméltó az angol ladyk színházi kötögetése, mint az első pillanatra látszik. Titkos rugója nem a jótékonyk, nem a részvét, nem is a hazaszeretet; hanem az angol high-life megölő betűje: a *snobismus*.

Sokan próbálták már lefordítani ezt a szót, de még senkinek sem sikerült igazán. A fogalom megvan mindenütt; szava nincs rá, csak az angolnak. Aki megfelelő szó hiányán nincs tisztában a fogalommal, annak fel-fedi millét ez a hír. Az új angol tricoteusek kötögetése snob. Pedig volna okuk igazi lelkesedéssel kötögetni: nemcsak felvonásokban, hanem egész nap és egész este, — odahaza.

EDLACH gyógyintézet

Alsó-Ausztria, 15 peronyire Payerbahtól. Reichenau. Türelmes: Dr. K. Fried. Gyönyörű, napos, szélitől óvott fekvésben, 600 m. mag. a tenger színe fölött. Teljes gyógytorna — Intézet gyógytorna számára. — Összes diéta-kurák. — Legnagyobb kényelem. — Vill. világítás. — Egész éven át nyitva. — Edlachi városközi telefon 2. sz. Prospektussal és árlistéssel szolgál az igazgatósné y.

Angliában az örökösödési törvény kicsit barbár módon bánik el a másod- és harmadszülöttekkel, mert az apa minden birtoka a legidősebb fiura száll.

És így az előkelő ifjak nagy részének nem áll nyitva más pálya, csak a katonaság. A köteget miladyk fiverei, rokonai, odakinn bujkálnak Transvaal fensíkjaiban; szolgálgják a hazát: a tisztii állományban, a modern hadi tudomány törvényei szerint — a front mögött.

A szegény átázott, rosszul ruházott katonák a saját testükkel védik a tiszturakat; milady fivérét nem érheti golyó, csak a közkatona testén át.

És milady hálából kötöget felvonásokban.

Ha az angol kormány vétkes optimizmusa nemcsak a boer puszkák elé állította a katonáit, hanem rászabadított még egy virogó szörnyeteget: a lázas sorvadást; ha Transvaal fensíkjaikat csapkodja a többhetes eső és a katona bőrig ázik a nyári mündéban; ha a milady csakugyan, komolyan meg akarja menteni a haza harcosait, akkor miért pazarolja olyan bőkezűen az idejét?

A londoni színházakban esti nyolctól éjjeli öt óráig tart az előadás, ebből a négy és félórától az angol hölgyek csak a felvonásokhoz, vagyis alig háromnegyed órát szentelnek a kötetlenségnek.

Ha az újjasok mégis elkészülnek, abban alighanem nagy érdemük van a komornáknak. Az az asszony, aki a Covent-Garden, a Lyceum vagy a Haymarket színházban kötöget, nem jótékony, nem hazaszerető, hanem — snob.

És önkéntelen eszembe jut annak a skót Petrunak a mondása, aki az egyre terjedő snobizmusnak a láttára azt jövendőlt, hogy Angliából valamikor majd nem marad meg egyéb, csak — egy monokli, meg egy hét centiméter magas Prince of Wales gallér.

Latzko Andor.

Budapest, május 11.

— BUDAPESTI NAPLÓ. Május 15-én új előfizetés nyílik a Budapesti Naplóra. Kérjük azokat a tisztelt olvasóinkat, akiknek az előfizetés ezen a napon lejár, méltóztatásuk a megújításról dejekorán gondoskodni, hogy a lapot akadálytalanul küldhessük tovább.

— Személyi hírek. Ő felsége, mint Bécsből táviratozzák, ma megnézte az alsó-ausztriai női iparügyesület kiállítását és elismeréssel nyilatkozott a látottakról. — Kállay Béni közös pénzügyminiszter és gróf Széchenyi Gyula, a király személye körüli miniszter, ma a delegációk idejére Budapestre érkeztek és a Hungáriába szálltak. — Peczori jelentik, hogy Frigyes főherceg ma délután Köriserdőből, ahol itt időző három leányát látogatta meg, visszautazott Pozsonyba. — Herceg Montenuovo Alfréd főudvarmester nevével Budapestről baranyamegyei német-bolyi birtokára érkezett.

— A király fogadása. Bécsből táviratozzák, hogy a király ma Széchenyi Gyula grófot, a király személye körüli minisztert és Eulenburg gróf német nagykövetet magánkihallgatáson fogadta.

— A király itthon. Ő felsége holnap, szombaton, reggel 5 óra 45 percek a nyugati pályaudvaron át a fővárosba érkezik, s több hetet tölt körünkben. A külön udvari vonat a teljes kísérettel ma este 10 órakor indult el Bécsből. A testőrség és udvartartás ma reggel érkezett meg. A testőrség egy csapatban, fegyveresen vonult föl a várba, s elszállásolta magát az udvari őrház fölött levő kaszárnyában. A király vasárnap délutánig marad a palotában, délután 2 óra 35 percek pedig kíséretével külön udvari vonaton Gödöllőre utazik, ahonnan esütőrtökön reggel 6 órakor érkezik vissza a fővárosba, amikor is az első alkalmas kihallgatás lesz. A kihallgatásra jelentkezni a királyi palotában, a kabinetirodában lehet.

— Napoleon Viktor és a német császár. Berlini udvari körökben beszélnek s jól értesült helyről is megerősítik, hogy Napoleon Viktor herceg a német trónörökös nagykorúsítása alkalmából táviratban gratulált Vilmos császárnak. Hogy vajjon a német császár megköszönte-e a figyelmet, arról nem szól a krónika.

— Az utazó vezérkar. Kaposvárról írja tudósítónk, hogy a Bécsből tegnap reggel elindult vezérkar tegnap délután báró Beck tábornagynak, vezérkari főnök vezetésével a táborozott. A vezérkari

tiszteteket a vasuti állomáson a város képviselő testülete fogadta, élén Németh polgármesterrel. A vezérkar három napot tölt Kaposváron, ahonnan lóháton folytatja útját Fiume felé.

— A király Párisban. Egy párisi újság, ha jól emlékszünk, a Journal néhány nap előtt azt jelentette, hogy Ferenc József király is meg fogja látogatni a párisi világkiállítást és hozzáteszi, hogy ő felsége Goluchowski külügyminiszter tanácsára határozta el magát a párisi utra. Mint nekünk Bécsből jelentik, az ottani hivatalos körökben semmit sem tudnak a király e látogatásáról, s csak az az igaz, hogy a királyi család több tagja inkognitóban és minden kíséret nélkül meg fogja látogatni a kiállítást.

— Az olasz trónörökös vasuti kalandja. Zürichből jelentik tudósítónk: Az olasz trónörökösnek Berlinbe való utazása alkalmával kellemetlen vasuti kalandja akadt. A trónörökös a Gotthard-vasuton utazott a berlini ünnepekre és Zürichnél észrevették, hogy a különvonat podgyászkoosja lemaradt. Rögtön táviratoztak Olaszországba és a vizsgálat kiderítette, hogy a podgyászkoosit utközben a rablók le akasztották a vonatról és kirabolták. A rablók gazdag zsákmányhoz jutottak, mert a trónörökös tömredék értékes ajándékot is vitt Berlinbe.

— A krétai főkormányzó vélegény. Athénből azt táviratozzák, hogy György görög herceg, a krétai sziget főkormányzója eljegyezte az angol trónörökös Viktoria leányát. A walesi hercegnő a napokban menasszony leányával együtt Korfuba utazik s közvetlenül megérkezésük után hivatalosan is közzéteszik az eljegyzés híreit. György herceg tudvaleg csak hosszas alkudozás és a szultán makaes ellentállása után nyerte el mosani jóformán fejedelmi hatalmát, bár egyelőre csak öt évre nevezte ki a szultánt. A fiatal herceg 1898. december 22-én kötött ki Kréta szigetén és átvette a szultán fenhatóságának hallgatag elismerése mellett a sziget kormányzását. Nehéz feladathoz fogott és ezerféle akadálylyal kellett megküzdenie, de szerencsés kézzel legyűrt minden nehézséget s ma újra rend és béke van a sokat zaklatott szigeten. Házassága nincs politikai jelentőség nélkül, amennyiben még rosszabb rokonságot hozhat az angol és orosz udvarok közt és ezzel hozzájárulhat az angol és orosz nép közt mutatkozó feszültség enyhítéséhez.

— Szalay László emléktáblája. Említettük már, hogy Szalay Lászlónak új emléktáblát állít a budai polgárság, mert a mostani márványlapot a felismerhetelenségig megviselte az idő. Az emléktábla már kész van, de az ünnepélyes teleplezést későbbi akadályok miatt most vasárnapról június első felére halasztották.

— Carmen Sylva faluja. Bukarestből írják, hogy a Duna deltájának közelében egy új falu keletkezett, amelyet lakói a román királyné iról álnévéről Carmen Sylvának neveztek el. Eddig negyven család lakik a faluban, amelynek előjárósága nemrégiben terjedelmes feliratban kérte a királynét, hogy fogadjon el a falu ajánlását. A királyné örömmel fogadja ezt a kedves gondolatot és szép levélben köszönte meg ezt a hódolatot, amelyet — így írja — mint költő vesz tudomásul.

— A portugál király gondonka-művész. A portugál király kitűnően játszik gondonkán. Az udvar körébe tartozó előkelőségek mindig az elragadtatás hangján beszéltek művészi játékaról. A király végre kiváncsi volt meghallgatni egy professzionatus zenész véleményét, mert a sok dicsőretet inkább az udvariasságnak, mint a szakértő meggyőződésnek tulajdonította. Magához hivott tehát egy kitűnő cellistát s felkérte, mondjon majd véleményt a királynő egy udvarhölgyének játékaról, aki már régebben tanul gondonkázni. Megmondotta azonban a művésznek, hogy az udvarhölgy igen felénk teremtés lévén egy másik teremben fog majd játszani, mint ahol ők tartózkodnak. A művész másnap megjelent, de tudatták vele, hogy a király el van foglalva s így egyedül kell majd meghallgatni az udvarhölgy gondonkázását. A másik teremről csakhamar kihallatszott a Trovatore egy áriája. Amint pár ütemet végighallgatott a művész, egyszerre felugrott és elkiáltotta magát: a király gondonkázik... Erre megjelent a király és elmondta, hogy csakugyan ő játszott, most pedig kíváncsi a művész véleményére.

— Az én véleményem az, felség — válaszolt a cellista — hogy ha a portugál királyság nem adna kenyeret felségednek, gondonkájával is megkereshetné.

— Magyar spanyol akadémikus. Irodalmi körökből kapjuk azt az érdekes hírt, hogy a Spanyol Királyi Akadémia, a negyven spanyol halhatatlan akadémia Huszár Vilmost, a jeles fiatal romanistát levelező tagnak kandidálta. A kandidáló Balaguer Viktor, a nagynevű spanyol történetírő és költő, volt kulluszminiszter, akinek jelöléséhez az Akadémia

egyhangulag hozzájárult. Huszár a spanyol irodalom körül szerezett érdemeiért fogják megválasztani. Ő az első magyar ember, aki tagja lesz a spanyol akadémiának, amelynek a jeles írók és tudósok köréből a külföldön is csak néhány tagja van.

— Budapest személyforgalma. Öröndetes jelenséget mutatnak föl a Budapest személyforgalmáról közzétett statisztikai számok. Budapest személyforgalma tavaly 1899-ben oly nagy mértékben emelkedett, hogy felülmúlta az ezredéves kiállítás évében lebonyolított személyforgalmat is. Mert míg 1896-ban a vasutak és gőzhajók Budapestre és Budapestről 14,027,681 személyt szállítottak, tavaly a személyforgalom már 15,477,213-ra emelkedett. Legnagyobb mértékben a vicinálisok forgalma emelkedett, míg a Duna Gőzhajós Társaságé jelentékenyen megcsappant. E visszaesés különösen feltűnő, ha szembeállítjuk a husz év előtti állapottal, amidőn a társaság hajói még félmillióval több embert szállítottak. Tavaly ez a szám már 190,000-re szállt alá. Az összes vasutak és gőzhajók 1880-ban 1,714,129 személyt szállítottak, husz év múltán tehát Budapest személyforgalma csaknem tízszeresére emelkedett.

— Széll Ignác ünneplése. Az első körület kaszinója tegnap este lakomára gyűlt egybe, hogy ünnepeje Széll Ignác államtitkár abból az alkalomból, hogy ő felsége a Lipótrenddel tüntette ki. A lakomán megjelentek: Széll Kálmán miniszterelnök, báró Fejérváry Géza honvéleményi miniszter, Széll Ignác, Gromon Dezső, Gulner Gyula és Márfy Ágost államtitkárok, Wekerle Sándor, Lukács Béla, dr. Falk Miksa, dr. Müller Kálmán, Krausz József, Vajda Ottó, Márfy Albin miniszteri tanácsosok, Puky Gyula, dr. Székely, Adám Endre és Szencsényi tanácselnökök, Theureuxk Emil rektor, Tabódy József adófelügyelő, dr. Nemes Antal plébános, Bóné Géza, Kogler közigazgatási bírák stb.

Az ünnepi köszöntők sorát Puky Gyula tanácselnök kezdte meg, aki a miniszterelnökre írtette poharát. Majd Széll Kálmán miniszterelnök mondott nagy tetszés között köszöntőt a kaszinó tagjaira. Családi ünnepnek tekintti — úgymond — a mai, ahol Széll Ignácban nem az államtitkár ünneplik, hanem a jó barátot. Egy esztendeje lakik Budán; de csak ma győződött meg arról, ami miatt hirt van Budának, hogy Buda csöndes város, ahol baráti körben pihenhet meg az ember és csillapíthatja le idegeit, — mert mindezt nem vette észre, hogy idegei lecsillapodtak volna Budán. (Derűtlenség.) A kaszinó tagjainak jóvoltáért írta poharát. (Zajos tetszés.)

Falk Miksa szellemes felköszöntőben rácsófolt arra a közmondásra, hogy könnyű annak bitorosás lennie, akinek a pápa a testvére. Ez a közmondás alapján véve hamis, mert ellenkezőleg, azt mondhatnánk az ember: kétszer olyan nehéz bitorosás lennie annak, akinek a pápa a testvére. Mert a pápa, ebben az esetben pedig a miniszterelnök, ismeri az embereket és tudnia kell, hogy nagyon sok olyan akad, akik, ha a testvére kitüntetésben részesül, nem az érdemeit írtják, hanem azt mondják: könnyű sor volt, hiszen a testvére juttatta neki. Ezáltal egész nyugodtan meglehetett ez a miniszterelnök ur, mert az egész országban mindenki meg van győződve róla, hogy rég ideje nem részesült kitüntetésben olyan érdemes férfiu, mint Széll Ignác. (Zajos éljenzés.)

Széll Ignác emelt aztán szót és mint a kaszinó üdözlőjében megválasztott elnöke, a kaszinó felvirágzására írtette poharát. Szóltak még Kaffka László, majd báró Fejérváry Géza mondta el Széll Ignác kitüntetésének történetét. Ugyanis nem a miniszterelnök ajánlotta bátyját kitüntetésre, hanem ő felsége utasította a személye körüli minisztert, hogy tegyen indítványt Széll kitüntetésére nézve.

Szóltak még Gulner Gyula, Wekerle Sándor, Lukács Béla, Nemes Antal plébános, Theureuxk rektor.

— Munkácsy-gyász. Munkácsy Mihály jelképes ravatalát az este a villamos lámpák fénye mellett nagy közönség nézte. A triposzkoban és Attila király aranyozott edényeiben az áldozati lángokat ma újra fölgyújtották. A ravatal még két napon, szombaton és vasárnap lesz este tíz óráig kivilágítva, vasárnap éjjel lebontják a művészi alkotmányt. A műcsarnok belsejéből a gyászdiszítések ma szedték le, a tavaszi kiállítást azonban csak május 14-ikén hétfőn nyitják meg a nagy közönség számára.

Munkácsy Mihály özvegye még egy napot tölt Budapesten és holnap Bécsbe utazik. Bécsből, ahol rokonait látogatta meg, hazamegy kolpachi kastélyába és férje hagyatékát és erekeit fogja rendezni. Az özvegy és a mester bátyja, Munkácsy Emil ma bucsulátogatást tett Wlascics Gyula közoktatásügyi miniszterrel és a magyar közelet több kitűnőségénél. Munkácsyné unokatestvére és meghatalmazottja, Brasseur luxemburgi ügyvéd ma reggel visszautazott Párisba.

— Ünnepeit aligazgató. A kulluszminiszterium számvetőségi tisztikara tegnap este társasvacsorát rendezett annak ötletéből, hogy Cseike Győzőt kinevezték a miniszterium segédhivatali aligazgatójává. A banket során Molnár Viktor miniszteri osztálytanácsos és dr. Frank István fogalmazó is felköszöntötte a derék aligazgatót.

— **A király karkötője.** Amikor legutóbb Berlinben járt királyunk, az ottani udvari színházak több tagját értékes ajándékkal tüntette ki. *Poppe* Róza színésznő pompás karkötőt kapott ajándékba. A kintütemett művésznök bemutatkozásán mulatságos beszélgetés folyt le a két uralkodó és a művésznök közt. *Vilmos* császár e szavakkal mutatta be *Poppe* kisasszonyt királyunknak:

— Ez itt *Poppe* kisasszony, igazán oszlopa színházunknak, csak a temperamentuma néha szertelenségekre ragadja.

A művésznő arra a megjegyzésére, hogy temperamentumát bizonyára magyar vére okozza, királyunk magyar nyelven válaszolt. Felomlított, hogy *Poppe* kisasszonyt már a Burgszínházban látta és örömet fejezte ki, hogy szép országának egy gyermeke oly szép sikert arat idegenben. Mialatt a mi királyunk más hölgyek felé fordult, *Poppe* örömtől sugárzó arcával megjegyezte:

— Most háromcsászár-találkozásom van itt. És büszkén mutogatta azt a két karperecet, amelyet *Vilmos* császártól és a mi királyunktól kapott ajándékba és arra az emlékéremre, amelyel az orosz cár ajándékozta meg Péterváron.

Vilmos császár jóízűen nevetett a művésznő szellemes megjegyzésén és figyelmeztette rá vendégét is.

— **A párisi jury.** *Hegedűs* Sándor kereskedelmi miniszter a párisi nemzetközi juryjének magyarországi tagjaivá a csoportok rendszerinti sorrendben a következő urakat nevezte ki:

Ujvári Béla, Erődi Béla, Bodola Lajos, Tornay Béla, Sonnenfeld Zsigmond, Gróf Andrassy Tivadar, Lotz Károly, Ráth György, Fittler Kamilló, Gerő Lajos, Sohunda J. W., Roth Pal, Bánovits Kajetan, Vater József, Heuffel Adolf, Ludvig Gyula, Kühne Károly, Vasarhelyi Béla, Justh Ferenc, Deininger Imre, Roditzky Jenő, Madai Izidor, Seyderhelm Ernő, Soltz Gyula, Mallin Ivo, Barsay Domokos, Pekár Imre, Gerbeaud Emil, Deutsch Mór, Ágoston József, Farbak István, Grencstein Béla, Edvi Illés Aladár, Thék Endre, Faraó Odín, Zsolnay Miklós, Mauthner Izidor, Rejthó Sándor, de Lamare, Wagner Jenő, Popper István, gróf Széchenyi Béla, Hegedűs Lóránt és Epperlein Oszkár.

A jury megalakulása Párisban május 7-én lesz. *Millerand* kereskedelmi miniszter elnöklete alatt, mely alkalommal a juryk megalakulásuk után azonnal munkához fognak.

— **A muzeumok és könyvtárak országos tanácsa.** *Fraknoi* Vilmos püspök elnök elnöklete alatt tegnap ülést tartott a Nemzeti Muzeumban, melyen jelen voltak: dr. *Bezevics* Albert, *Rakosi* Jenő, *Thaly* Kálmán, dr. *Fejérfalvy* László, dr. *Hampel* József, *Forster* Gyula, *György* Aladár, dr. *Ferencki* Zoltán, dr. *Krenner* József, dr. *Horváth* Geza, *Kammerer* Ernő, *Porczó* Kálmán, dr. *Schöner* Gyula. A tanács beható vita után megállapította saját költségvetését úgy a folyó évre, mint a jövő esztendőre s megette javaslatát a közköztudásügyi kormány számára a vidéki muzeumok és könyvtárak állami segítségével.

— **Megtagadott eskü.** A nagyváradai járásbíró előtt a napokban *Fuchs* Mór, a nagyváradai orthodox-hírközség rabbija, skit tanuképpen hallgattak ki, megtagadta az esküt, mert földetlen ível nem akar esküdni. A bíró száz, százötven, kétszáz, majd ötszáz korona pénzbírságot rótt ki a rabbira, aki az ítélet ellen fölébbitett. Az orthodox híveknél — mint nagyváradai tudósítónk jelenti — mozgalom indult meg a rabbi érdekében és elhatározták, hogy köldöttséget menesztenek az igazságügyminiszterhez.

— **Egy diák élete.** Miskolcon tegnap nagy napra készültek a diákok. A színházban a *Bolondot* adták s *Ferenzy* Károlynak, a kedvelt komikusnak volt a jutalomjátéka. Mindenki elmegett, tapsolhatott kedve szerint. Mindenki, aki ezen a héten nem fogott szekundát. A főreáliskola igazgatója egy embert tartott csak vissza a nagy vigasztól, a Koczka gyereket, aki nem szolgált meg a mulatságot. Talán beszekundázott vagy valami egyéb fogyatkozásban volt része. Otthon kellett maradnia. És Koczka János sehogysem tudta tulélni ezt a szörnyű büntetést, mérget ivott s most a halállal vívódik.

Áz előtt más volt a deák-felfogás az ilyen dolgokról. Többre becsülték az életet s a szekundáról meg így szolt a nóta:

— Egy szekunda nem a világ...

— **Halott az erdőben.** *Kassáról* táviratozta tudósítónk: *Lechner* Mihály svadlói birtokost az északra az erdőben meggyilkolták. Holtestére reggel bukkantak rá a járó-ekők. A gyilkost nyomozzák.

— **Halálozás.** Általános részvételt kelt Szabadkán *Váli* Antal földbírtokosnak elhalálozása. Váli a szabadságharcot, mint honvédfőhadnagy küzdött végig, több ütközetben vett részt. A nagy események lezajlása után vaskereskedést nyitott, mikor pedig hírlélet feladta, ő felső kir. kereskedelmi tanácsosnak nevezte ki, egyuttal a szabadkai törvényszéknél kereskedelmi szakértő volt. Temetése tegnap ment félgbe nagy részvét mellett.

— **Wrede hercegnő válópöre.** *Wrede* Adolf herceg és magyar származása neve válópöre, amely évek hosszú sora óta foglalkoztatja már a bajor, az orosz, meg a francia bíróságokat, egyelőre befejeződött a francia semmitöröké minapi ítéletével. A válópörnek nagyon érdekes előzményei vannak. A hercegnő, családi nevén *Moldauer* Ludmilla, azelőtt dr. *Drzbanszky* Adolfnak, nálunk is jól ismert panszláv agitátornak volt a felesége, akihez 1881-ben ment férjhez. A fiatal pár egy darabig itt élt Magyarországon, de néhány hónappal később Oroszországba költözött, ahol *Drzbanszky* naturalizálta magát s ennél fogva katolikus vallású neje is az orthodox vallásra tért át. A házasság nem volt boldog s a pétervári szent szindórus 1891-ben ki is mondogta a válást. Az elvált asszony Párisba ment s ott 1889-ben megismerkedett *Wrede* Adolf herceggel, s egy év múlva meg is esküdt vele. Nagyon rövid időig tartott a házastelek közt a békés élet s megindult a válópör. És itt kezdődött a komplikáció. *Wrede* herceg bajor alattvaló volt eredetileg, s most ismét vissza akarta nyerni bajor állampolgárságát. Megismerkedett ugyanis egy dusztagod özvegy asszonnyal és szerette volna feleségül venni. Ezért a herceg a bajor bíróság előtt megtámadta *Moldauer* Ludmillával kötött házasságának érvényességét. Oroszországban, szerinte, nem bonthatták fel jogosan egy magyar nő házasságát és így az asszony tulajdonképpen nem is kötetett vele törvényes házasságot. A bajor törvényszék ellogadta ez érvelést és *Wrede* herceg most a francia bíróság előtt is érvényt akart szerezni a bajor bíróság határozatának.

Az ez iránt megindított hosszas eljárás folyamában a szerencse hol a hercegnek, hol a hercegnőnek kedvezett. *Wrede* herceg azonban nem várta be a pör végét, hanem elvette az említett gazdag özvegyet, *Alvear* asszonyt Argentínából. A párisi felsőbb törvényszék azonban megdöntötte az első bíróság ítéletét, mely a hercegre nézve kedvező volt.

Erre *Wrede* hercegnő többéjűség vétsége miatt bevádolta a herceget a törvényszéknek, mire *Wrede* herceg elismerő kérvényének visszavonásával válaszolt. Ezzel leginkább azt akarta elérni, hogy *Ludmilla* asszonytól a hercegnő cím viselése megvonassék, nehogy második feleségén kívül még egy második *Wrede* hercegnő is lakjék Párisban. Ő tehát keményen megmarad azon állítás mellett, hogy első házassága érvénytelen, ellenben *Wrede* hercegnő a házasságot teljesen érvényesnek állította, annál is inkább, miután *Wrede* herceg őt és viszonyait, mivel őt kezét megkérte, régebb idő óta ismerte.

Az 1899-ik évi június 26-ikán megtartott tárgyaláson *Melcot* államügyész nagyon kedvezőtlenül nyilatkozott *Wrede* herceg eljárásáról, melyely a törvények kiállítását akarta. A legfőbb törvényszék tegnap tényleg *Wrede* Ludmilla hercegnő javára ítélezett, amennyiben *Wrede* Adolf herceggel való házasságát érvényesnek mondogta ki.

Ami már most a herceg második házasságát t. i., amelyet *Alvear* asszonnyal kötött, illeti, ez, ha *Wrede* hercegnő éppen akarja, további eljárás tárgya lesz, mi *Wrede* hercegre nézve még nagyon végzetessé válhat.

— **Házasságok.** *Fuhrmann* Ferenc kereskedelmi miniszteri titkár eljegyezte özvegy *Martin* Ferenccel leányát, *Olgát*.

Dr. *Vidofy* Sándor községi orvos *Emődön* eljegyezte *Springer* Anna kisasszonyt Budapesten.

Ehrlich Arnold győri gyógyszerész eljegyezte *Neuhäuser* Karolin kisasszonyt, özvegy *Neuhäuser* Izraelné leányát Komáromban.

Mittelmann Lajos május 17-ikén esküszik örök hűséget *Duna-Szerdahelyen* *Periblum* Luja kisasszonynak.

— **Májusi hó.** *Pongrác*, *Szervác*, *Bonifác*: a kalendárium fagyos szentjei fölforgatták a tavaszi időjárás rendjét. A szél ma már — a holnapi *Pongrác*-napra való tekintettel — egy esomó prózát varázsolt a tavasz költészetébe; elővettette a kevésbé merész hölgyekkel és urakkal a boltyos, prémes kabátokat, és a szalmakalapokat — a szó valódi meg átvitt értelmében is — letujta. És leluított az égből a májusi hó, nem ugyan nálunk, hanem a felvidéken, ahol a fagyos szentek még sokkalta komorabbak. Árvavárjáról, Késmárkról és Kassáról jelentik, hogy egész nap havazott. Másutt zivatrok voltak. A fővárosban pedig szeles száraz-hideg idő köszöntött be, olyan, amelyik a szobába, kávéházba, színházba csalja az embereket.

Az országos meteorológiai intézet a gazdák által is rettegett időről a következő jelentést adta ki:

A megélénkült északi szelek következtében a hőmérséklet tetemesen leszállt és az északi Kárpátokban megközelítette a fagyponot. Árvaváralján és Késmárkon havazott. A lecsapások helyenként ismétlődtek s elvettve zivatarral jártak. *Debrecenten* a villám épületbe és faba csapott. *Köszvánt* pedig a gazdasági tanintézet udvarába, hol egy ökröt sujtott agyon.

— **Tanár kerestetik.** Ebben a lateiner országban csoda esett. A kisujzállási gimnázium hét katedrája áll üresen s szinte mézzel csalogatnának rá egy-egy professzort, mégsem akad. *A Hivatatos Közlöny* jelenti a lateiner pálya eme szörnyűsüges dekadenciáját, mikor arról szolt, hogy Kisujzálláson német-magyar vagy német-latin, latin-görög, mennyiségtan, földrajz-természetről, történelmi tanár kellene. A német tanárnak a nagy szorultságban még azt is elengedi a református iskola, hogy református legyen, még azt sem bánják, ha a német mellett akár törököt is tanít, csak némélet tudjon a váruvá várt professor, csak gazdátlanul ne maradjon az elárvult katedra. Évi fizetésül 2400 koronát is adnak, lakáspénzt, pótlékok, talán egy sarokházat is. Még tanárjelölttel is megelegetsznek, csak jönne már valaki. Ennyi csábító ígért után Magyarország bizonyosan meg fogja mutatni, hogy van itt lateiner, annyi mint a dudva. Csak szólni kell...

— **A bécsi diáktüntetések.** A bécsi egyetemen ma megint verkedés volt. Az akadémiai egyeték uniója ma délelött megjelent a rektornál és kijelentette, hogy nem vállalhat felelősséget a rend fenntartásáért, ha a klerikális diákok egyleti színekkel jelennek meg az egyetemen. A rektor erre általános tiltalmat bocsátott ki, amely szerint senkinek sem szabad egyleti színekkel az egyetemre jönnie. Az egyetemi szolgákat megbizta a rektor, hogy aki a tiltalom ellen vét, azt rögtön az egyetemi rektori irodába kísérik. A tiltalmat a rektor ma délelött az egyetem fekete tábláján tette közzé. Eltiltotta továbbá a csoportosulást a fel- és aláétalást és a lépcsőkön való álldogálást. Délig esőnd is volt az egyetemen, de ekkor észrevették a német nemzeti diákok, hogy a Ringstrassen 200 klerikális diák zárt sorokban közeledik az egyetem felé. Az első 15 diák az egyleti színekkel viselték. Mikor a csapat az egyetem elé ért, a németek nem engedték be a főkapun. Erre dulakodás támadt. Egy per ellus az dulakodók közé keveredett és rendet akart csinálni, de azt is elverték. Egyszerre csak elkiáltották a németek, hogy *Strohbach* jön. Csakugyan megjelent az antisemita képviselő két társával az egyetem előtt, mire a klerikálisok feléjük mentek és üdvözölték őket. A német-nemzetiek azonban követék őket, mire a rendőrség hármat elfogott közülök. A német-nemzetiek holnapra nagy tüntetést rendeznek az egyetem előtt. A liberális diákság egy része küldöttségileg fog segítséget kérni két szabadelvű képviselőtől.

— **Zsebtolvaj a vasuton.** A Temesvár—Budapest között közlekedő vonaton nagy zsebtolvajlás történt az éjszaka. *Rösler* János műszerész Szegeden felszállt a vonatra, hogy Budapestre jöjjön. A kocsifolyosóján egy uri kinézésű ember kinyitotta neki az egyik fiúke ajtaját.

— **Tetszik külön szakasz? Kettőn leszünk!**
— **Közönöm!** — szolt *Rösler* s bement a kupéba.

Az ismeretlen ur hamarosan barátságos beszélgetésbe elegyedett vele. Tréfásan kérdezte *Rösler* t:

— Miben utazik uraságoc?

Rösler szintolyan tréfásan felelt:

— Aranyban!

Az ismeretlen lekötözött szívesseget tanusított irányában. Elövette tárcáját s megkínálta cigarettával. Alig szitta el *Rösler* a cigarettát, álmos lett és elaludt. Csak itt ébredt fel Budapest közelében. Rémlátn tapasztalta azonban, hogy a mellénye és a nadrágjának hátulós zsebe fel van vágva s összes arany ékszerai — mintegy hatszáz forint ára — meg a tárcája, amelyben mintegy 900 forint volt, hiányzik. Itt jelentést tett a zsebmetszésről a főkapitányságnak, amely keresi a tolvajt, aki valószínűleg valamelyik közbeneső állomáson szállt ki.

— **Találkozó.** Mindazok, akik a budapesti állami felsőbb leányiskola VI. b) osztályát 1893-ban végezték, felkértenek, hogy ígértüköz híven e hó 15-en délután 4 órakor az intézet jelenlegi helyiségében (Vaci-kört 23. szám alatt) jelenjenek meg.

— **Árvikatasztrófa Bihar megyében.** Bihar megyét, mint nagyváradai tudósítónk jelenti, nagy csapás érte. Viz alá került az egész *Ermellék* s a lakosság minden aratási reményétől megfosztva, kétségbeesve néz a jövőnd elé. Az utóbbi napok nagy esőzései rendkívüli módon megduzzasztották Bihar megye vizeit, kivált a *Sebes-Körös* és a *Berettyó*. A *Sebes-Körös* mente kikerülte a veszedelmet, a nagy áradás ott már minden baj nélkül lefolyt. Annál több bajt okozott a *Berettyó*. Ez a folyó felső részén, Szalárdól *Margittáig* nincs szabályozva s hirtelen megáradva, az egész *ermelléki* völgyet elöntötte. *Farnot*, *Margitta*, *Csokaj*, *Szentjobb*, *Poklostelek*, *Sárszeg*, *Csanalós*, *Vámsháza*, *Ábrány*, *Monospetri*, *Király* és még több kisebb község határa egy vízteger. Az ér elborította a kaszálókat, elhordta a rendeket s elpusztította a szántóföldek aszpen kivirult vetéseit

is. A nép kára óriási és jobbára pótolhatlan, úgy hogy a lakosság nagy inség előtt áll.

— **Titkosztos halál.** Ma délután Ó-Budán, a *Leipsiger* gyár és a jégtörő között egy női holttestet fogtak ki a Dunából. Megállapították, hogy az illető özvegy *Jónás Beláné* nevű varrónő, aki a Szent-Andrei-ut 17-ik szám alatt lakott. A szerencsétlen asszonyt délelőtt még ittas állapotban látták ismerősei az utcán s így nincs kizárva az, hogy a Dunába esett, de viszont az sem lehetetlen, hogy valami bűnténynek lett áldozatává. A rendőrség ilyen irányban folytatja a vizsgálatot.

— **Halál a vizsga előtt.** Fogarásról jelenti tudósítónk, hogy *Végh Mátvás*, a fogarasi állami felső kereskedelmi iskola igazgatója ma reggel az érettségi vizsgák kezdetén hirtelen, szívroham következtében elhunyt. Váratlan halála általános részvételt keltett a városban. Végh a pedagógia irodalomban jelentős munkásságot fejtett ki, Fogaras város képviselőtestületének is tagja volt.

— **A fékező halála.** Cinkota és Csömör között helyi érdekű vasutat építenek s a pályán egy kis gép szállítja a homokos csilléket. Tegnapelőtt huszonöt csillét tölt maga előtt a gép, amikor Csömör közelében a legelső csille kiskiklott és lezuhant az öt méter magas töltésről, magával rántva még nyolc koosit. Az első kocsin volt *Szilcs Gyula* vasuti fékező, akit a kocsi romjai agyonnyomtak. A szerencsétlenségről értesítették a gödöllői főszolgabírói hivatalt, amely tegnap délig semmiféle intézkedést nem tett. A közlési előjárására erre egyenesen a pestvidéki királyi ügyészséghez fordult, ahonnan dr. *Bucz Laós* vizsgálóbíró *Szikszay és Andreánszky* törvényszéki orvosokkal kiment a szerencsétlenség színhelyére. A bizottság a holttestet még ugyanazon a helyen találta, ahol a szerencsétlenség történt, a vállalkozók azonban a vonatronsokat és a többi bűnleleteket már eltakarították, úgy hogy *Egri* államvasuti főmérnök a szerencsétlenség okát már nem állapíthatta meg. Beszélk, hogy a vonatvezető a hibás, aki teljes gőzerővel tolatta a völgynek a vonatot, a vállalkozók és emberek pedig azt mondják, hogy *Szilcs* okozta a szerencsétlenséget, mert nem fékezett kellő időben. A vizsgálatot folytatják. A szerencsétlen *Szilcs* jó módú debreceni családból való, mely nemrég maga is vállalkozó volt, de elvesztette vagyonát s úgy lett vasuti fékező. Mindenki szerette, mert lelkiismeretes, szorgalmas ember volt. Hozzá tartozóit értesítették a szerencsétlenségről.

— **Örült a Dunában.** Tegnap este a Gellért-hegy aljában egy szegényesen öltözött férfi levetkőzött, runát a Dunába dobta és aztán ő maga is a Dunába ugrott. A közelben horonyzó uszályhajók matrójai utána eveztek és szerencsésen kimentették a hullámok közül. Az odahívott rendőrök bevitték az első kerületi kapitányságra, ahol kiderült, hogy az életunt — *Glas György* napsületű napszámos — elmebeteg. A mentők a lipótvézi tébolydába vitték.

— **Szüleik gyilkosai.** Győről írják nekünk, hogy Győrújvárosban, a *Gyepszél* 15. számú házában, tegnap reggel hét óra tájban Haás János ötvenhét esztendő magánzó Károly nevű *titzenyolcvéves* fia agyonütötte. A fiu a gyilkosságot egy kapával követte el, amelyvel több ütést mért atyja fejére, kinek koponyája teljesen össze van zuzva. A gyilkos fut elfogták, ki tettét tördelmesen bevallotta. Haás János, a fiu vallomása szerint részegen jött haza és kezében fejszével a szomszédokat is meggyilkolással fenyegette. Károly kicsavarta apja kezéből a fejszét, mire az öreg ismét kapával fenyegetődzött. Az atya és a fiu között erre dulakodás támadt, melynek herében Haás Károly a kapával oly súlyosan sújtott le az apja fejére, hogy Haás János holtan terült el az udvaron. — *Berettyó-Ujjfaluból* értesítik a nagyváradi ügyészséget, hogy Papp Sándor ottani gazda, felesége, Balogh Rebeka segítségével, *anyját felakasztotta*. Az öreg asszonynak 100 forinttal tartoztak és már ki volt tüze ellenük az árverés. A gyilkosságot üngyilkosságnak akarták feltüntetni, de Pappék kis fia a büntetést elárulta a szomszédoknak. A gyilkosokat letartóztatták.

— **Öngyilkos fényképész.** *Zsemle József*, az Akácia-utca 47-ik számú ház házmestere ma reggel — amint kijött a lakásából — észrevette, hogy az ajtó kilincsén vékony szinegre kötve egy levél lóg. Amint megnézte a levelet, látta, hogy az a vejenek *Lovich Antal* bécsi születésű 47 éves fényképésznek a kezírása. *Lovich* apóvásával egy házában lakott s az udvarban lévő fényképészeti műteremben volt alkalmazva. A házmester rosszat sejtve kibontotta a levelet. Ez a pár szó volt csak benne:

— A műhelyemben alszom örök álmomat!

A kétségbeesett öreg ember besietett az udvar hátsó részén levő fényképészeti műterembe, ahol vejét egy karosszékben ülve — holtan találta. Mellette

a földön egy félig kiürített kis üveg feküdt. Az asztalon nyitott irás volt, a következő tartalommal:

Ép észszel, tökéletes öntudattal régi elhatározásomat követtem, amikor kronikus idegfabajom, mellbetelegem és rossz látásom miatt, a mi idegesség és munkaképtelenségem tesz, megalok. *Mérgezőm ciankál!* Fényképész voltam és mint fényképész halok meg. Voilà tout!

Lovich.

A holttestet a boncoló intézetbe szállították.

— **Gyilkos orosz katona.** *Borosszöböl* táviratozák, hogy *Vinosno* orosz határszéli községben egy földműves a feleségét találgán érte két katonával, akik éppen őráraton voltak. Az asszony elmenekült, amikor látta, hogy dulakodásra kerül a dolog. Az egyik katona agyonlőtte a dühöngő férjét, akinek egy szomszéd éppen segítségére sietett. A gyilkos ekkor a parasztra is ráfogta a puskáját, de helvette a háta mögött álló katonárságtal találta a golyó. Végre sikerült lefogni az öldöklő katonát.

(x) **Akácia-arókrém** 2 korona. Akácia-szappan 1 korona. Akácia-poudre, fehér, róza, kréme 1 korona. E kiváló arczcsipítő és tisztító készítmények törvényesen vannak védve. Kaphatók a gyógyszerárakban. Főraktár: *Kriegner Gy. gyógyszerüzem* Budapest, Kálvintér.

(x) **Vásároljon osztályorsjegyet** *Lukács Vilmos* bankháznál Epest, V. Fűrdő-u. 10. Ara egy egésznek 12 kor., 1/2-nek 6 kor., 1/4-nek 3 kor., 1/8-nak 1 kor. 50 fl.

(x) **Línhat Vilmos** festő műtermében készülnek: Arcképek, szentképek, gobelin-dekorációk, aquarell stb. festmények művészi kivitelben. Festett fényképeszeti hátterek és színpadok kölcsönbe kaphatók.

(x) **Ha nyerni akar, vásároljon osztályorsjegyeket** *Paizik Kertész Luiza* dohányüzemében Budapest, a Kristóf-tér és Becsi-utca sarkán.

Érdekességek

Bródy Sándor Fehér könyvéből.

Ma hagyta el a sajtót *Bródy Sándor Fehér könyvének* májusi kötete. Első cikke *Munkácsy Mihályról* szól, tele érdekes reminiscenciával. Van e cikk Deák egy eddig ismeretlen leveléről, látogatás *Tisza* Kalmánnál — aki ezuttal sem állt intervjunak. Hosszú és felette érdekes tanulmányt ír *Bródy* a nemrég lezajlott szenzációs *Sonnenberg* pöréről. Folytatja regényét, a „Rossz asszony természetrajzát” és két szép elbeszéléssel is kedveskedik olvasóinak. A király berlini ut a alkalmából eredeti arcképet vázol a német császáról. Foglalkozik az operett filozófiájával is. Hátton és *Kury* között von érdekes párhuzamot. „Párbeszéd egy bűnről” címmel egy meglehetősen asszony lélekállapotát rajzolja.

Mutatványul itt közöljük könyvének néhány érdekes lapját:

Munkácsy vászonkoronája.

... Itt volt már Budapest, utolsó nagy munkáját, az *Ecco homo*-t hozta. A Pannoniában lakott és ott kerestem föl reggel. Még az ágyban feküdt, a fején már ott a jégcsipka.

Ismerem ezt a végzetes vászonkoronát, az új apostolok kinszenvezeteinek a mai töviskoronája ez. A keményszívű, magukat — és méltán — imádó geniek nem ismerkednek meg vele, de annál gyakrabban a lágy, gyermekes, asszonyos, magukat kintző nagy emberek. A tudomány sokat veszteszik és játszik — valamint a fiatal macska — ezzel a vizes, viaszos vászonnal, szörnyű jelvényével a paralízisnek. Egyszer megkaparintja, feldobja: nosze neked szerelem! Mászor meg behuzza az ágy alá, ott forgatja, karmolja. Néha meg visszahátrál tőle, messziről nézi, szent félelemmel —: mi ez, nem tudom, csak az bizonyos, hogy van!

Ott volt a fején a sapka. Mért került oda? A festő kelletlenül nagyobb, gyorsabb és több lánggal égett az élenyudus levegőben, mint milyen a dicsőség, mint minő *Parise*? A magyar asztaloslegény lehet világraszóló művész, de nem lehetett büntetlenül francia asszonyok bálványá? Megülte a legdrágább arany, melyre vágyott, — hogy széjjeliszórhassa — vagy valamely más ásvány, a legolcsóbb hydrargirium, amelyre rászorultait. Fiatalságának, nyomorságának a maradéka volt a betegség, aki rajta ime erőt vesz, vagy a nagyságnak, a dicsőségnek, a gyönyörűségnek a megmarasztalásában fájdult meg a feje?

A tudomány még mindig vitázik azon, hogy a sok szerelem milyen hatással van az elmére. Van egy meggyőző hang, mely azt beszéli, hogy kiki annyit szeret, amennyit tud. De ismeretes egy másik hipotézis, amely abban bizonyos, hogy a szerelemnek egy titkos és szerencsétlen körsága oka az elme elromlásának, meggyöngülésének és megzavarodásának. Ez a bizonyosság, a szörnyű! Nos, a mi *Munkácsy*nkra minden hipotézist találhatt.

Mint minden valamirevaló férfi-művész, asszonyos volt és legfőbb célja, legigazabb elégtétele, hite, szenvedélye, vihára és nyugalma: az asszony. Mert családás azt hinni, hogy egy igazi művészeknek megnyugvás az, ha a dicsőség korontója, a királyok kezelnek vele, annak az többlet ér, ha egy érzelmes — vagy akár osutonódoros — leány megfogja a csuklóját és azt mondja: be jó, ha foghatom! És ilyen asszonyai voltak *Munkácsy*nk minden fajtából — az isten áldja meg őket. Kivéve egyet, azt az ismeretlen alakot, aki maga volt a fátum és amikor az asztaloslegényvel találkozott, már mint a genie tragikuma jelentkezett. Azt mondják, ez az, aki miatt a fején van a vászon-sapka, amely alól lenvirágszeme oly bánatosan néz:

— Széthes d a fejem. Jön a doktor?

Jött *Laufenauer*. Félelmes ur ez, de aligha boldor, neki az a szerep jutott, hogy aki idehaza nagy lélek, annak a szenvedéseit nézze és konstataja. Azt hiszem, ő maga is beteg belé; levert és rosszkedvű volt, amikor a vizsgálat után elment.

De bennünket megvizsgált:

— Föltétlen nyugalom kell, a mester sokat dolgozott, föltétlen pihenés.

Ez a nyugalom! A környezetben mindenki tudta, hogy mit jelent az, ha az alkotó erőt arra károztatjuk, hogy tegye öibe a kezét és azt nézze csupán, a mű a fű!

Ijedten néztünk össze. Malonyai ur, a *Munkácsy* akkori titkára, parisi professzoroktól már előbb és többlet tudott. Meghatoltságában elejtett egy pár szót:

— Tíz éves baj a hátgerincével, hol rosszabb, hol jobb, úgy látszik, most a legrosszabbra fordult. En csak őt, az embert sajnálom.

— En meg azokat a nagy szerű képeket, amelyeket ezental akart megfesteni. Óriási témái vannak, csak most mutatná meg, ki ő — ki volt, ki lenne! De az „*Ecco homo*” úgy látszik az utolsó — mondta más valaki.

A mester most felöltözöködve, vidáman jött ki a belső szobából. Óriási munka várt reá: a nevével kellett aláírnia ajándék-arc képek alá. Ki akart bujni a nehéz feladat alól, de titkára nem engedhette, az arcképek akarták, az aláírását kívánta a nép. Reszkettel kézzel, a betűket kihagyva, írta. Nevetett ügyetlenségén, olyan volt, mint egy gyermek.

Délután láttam ismét. Majestetikus és kemény volt, mint egy király, a régi fajtából.

A feleség várta, aki igérkezett, hogy megnézi a képet. Körülötte mindenki izgatott volt, ő maga nyugodt. Ott állott pavillonja előtt és nézte, hogy a ligetet mint veszi birtokába a tavasz. Mohón szitta magába az orgona illatát és a kezével képeket hasított ki a tavaszból:

— Kép... kép!... — mondta.

Minden csak kép.

Az öreg Tisza.

... A palota, amelyben lakik, olyan, mint ő: vaskonstrukció, vékony gránitoszlopok, nagyszabású, de nincs benne semmi aprólékos művésziesség, olyan tágas és majestetikus, mint amelyeneket a genovai tengerész-kereskedők számára épített *Michel Angelo*.

A törpe képviselőház tőzsomszedságában áll ez a hatalmas palota, amelynek nagy csendjében bizonyára nem a multnak él, hanem a jövődön gondolkodik *Tisza Kálmán*. Sokkal inkább az akció embere, mintsem hogy sokat evődjön az elmúlttal. De ha mégis elmerül benne olykor, úgy vélem, nem győtrik semmiféle chimérek, sőt alighanem meg van előgedve magával. Csinos kis pálya volt az övé, egészen programszerű — férfitembernek ez a legnagyobb dicsőség — meglehetősen gazdag és mégis kerek. Tizenöt esztendeig volt kormányelnök Magyarországon!

Ha semmit, vagy csupa rosszat csinált volna is, ez egy faktum miatt is halhatatlan nagy alak, az idegerőnek és a szívósságnak örök példája. Volt-e hosszú kormányzásban passziója? Ha nem lett volna, bizony elmogy, otthagya. És miben tett a legtöbb kedve? Abban-e, hogy amiért a kormány élére állott, — az ország pénzügyeinek rendezésére — ment, mint a karikacsapás, lett pénzüg, lett hitelünk, mert benne bíztak, mert benne az állandóságot látták. (És valószínű, hogy nem a Szilágyi szép oráció, hanem az nyugtatta meg a külföldet, hogy a magyar papírjainak a kuponjait nem hiába vágta le minden hónap elsején.)

Nem tudom, legnagyobb elégtételét miben találhatja az öreg államférfi? De nem lehetetlen, hogy leg-úszkább a bukására. Nem akkor ment el, amikor oly nagyon akarták, amikor maga a nemzet is jelezte, hogy álljon már tovább, tejesítette küldetését, menjjen pihenni. Az időpont, amikor ott akarta hagyni székét magától, összeesett az általános akarattal

Utcai harcok voltak, vér folyt, — tehát maradt. Egy év múlva ment el és akkor is azért, mert nem akarta exkuzálni magát a barátjai előtt sem.

Az emberi megkülönböztetések hűség és székelységben az ő főkéjára ez van felírva: a nagyszerűség. Nem, ő mégis valami, valami más, csak hogy ezzel nem lehet ilyen kutyafuttában végezni. Most az a kötelesség, hogy némán nézzem. . .

Még egy futó pillantást a dolgozószobájára, amely olyan teli összevissza írással, könyvvel, mint egy nagy magyar fiskálisé. Az olvasószékelység, legfeljebb: Guy de Maupassant egy regénye —: uton illyet is olvas. Igazi könyvei a szekrényében: két sor csupa Bismarck, egy sor — Jókai.

Voltaképpen mit is jellemezzem én árva, akinek számára a tisztesség és a fogadalom szájköszört tesz. Ez a három sor könyv — Bismarck és Jókai — ez ő.

A többi már mind aktuális politika, amiben egy másik kemény legény osztja neki a szerepet, azért él, talán az egyetlen ember, aki az öregnek valaha imponált, — a fia.

Az örült királyról.

(Intimitások a fürstenriedi kastélyból.)

— A Budapesti Napló tudósítójától. —

München, május 10.

Körülből tizenhét éve annak, hogy a bajor fővárosban a trónválság miatt csaknem lázadás ütött ki, mert sokan voltak, akik nem akartak hinni a szerencsétlen Lajos örültségében és detronizálásában egy wittelsbachi palotaforduladalmi kezdeményezést láttak.

Mostanság, amikor mindenfelé arról beszélnek, hogy a jelenleg uralkodó Ottó királyt, aki huszonkét év óta örült, detronizálják, hogy helyébe Luitpold régens lépjen, nagy nyugalommal fogadják egész Bajorországban ezt a hírt. Meglepő különben, hogy az évek során megállapodott szokás ellenére, egyszerre csak hivatalos jelentéseket adnak ki Fürstenried beteg lakójáról.

A beteg királyról a következőket jelenthetem:

(Orvosok Fürstenriedben.)

Ottó királyon, aki évek hosszú során át kifünő egészségnek örvendett, egy új, kínos bajnak a nyomai mutatkoznak. Hosszu idő óta most először adnak az orvosi jelentések biztosabb híreket annak a sájnálára méltó embernek az állapotáról, aki anélkül, hogy tudná, tizenkét év óta Bajorország királya. Eddig, valahányszor a király egészségi állapota ügyében kérdést intéztek a kamarában, a miniszterek mindannyiszor azt felelték:

— Bár az ötven éves királynak elméje egészen elhomályosult, vegetális egészségi állapota egészen jó. — Magánbeszélgetésekben elmondta a miniszterek, akik a királyt évenként meglátogatták, hogy a betegnek sejtelve sincsen arról, hogy milyen méltóságot tölt be.

Már évek előtt vesevérzés kinozta a beteg királyt; ezt a bajt mostanság vesekómplikáció súlyosbítja. Ez a betegség tudvalevőleg irtoztató fajdalommal jár, de magában véve nem veszedelmes. Csak hogy abban az esetben roppantul kedvezőtlenek a szisztematikus kezelés esélyei. Amióta a király elméje elborult, irtozik minden testi érintkezéstől. Hogy a haját lenyírassák, mindig valami jobb és csendesebb napra kellett várakozni, arról pedig, hogy megborítottájak, már évek óta szó se lehet. Hogyha erőszakosan akarják a beteget megvizsgálni, számolniok kell azzal az eshetőséggel, hogy a beteget izgalomban szív-szélhűdés éri.

Groshey közegészségügyi tanácsos, a ki a beteg királyt állandóan kezeli, mostanság gyakran jár kin Fürstenriedben Ziemen és Bauer tanárokkal, a legelső müncheni belgyógyásztekintélyekkel és dr. Angererrel, a ki Bergmann legjelesebb tanítványa. Az orvos-tanárok konstatálták a páciens baját, de minthogy minden gyógykezelt a betegnek bizonyos közreműködését — akár csekély, akár szenvedő értelemben — tételezi föl, tudományuk a királynál csaknem tétlenségre van kárthatva.

(Az utolsó világos pillanat.)

Most, hogy a király elméje véglegesen elborult, ismét visszaemlékeznek utolsó világos pillanatjára, a mikor legutolsó értette meg azt, a mi körülötte történik.

Évek előtt történt. Egyik orvosa órák hosszat ült már közelében, s a király még csak egyetlen szóra se méltatta. Az orvos végre is elunta magát, hát azzal a kéréssel fordult a királyhoz, engedje meg, hogy szivarra gyújthasson.

— Kegye engedelmét kérem, felség, hogy szivarra gyújthassak.

A király egy szóval se felelt a megszólításra.

Az orvos erre megismételte kérését:

— Meg méltóztatik engedni, hogy szivarra gyújtsak, felség?

A király makoosul hallgatott erre is. Az orvos harmadszor is megismételte a kérést s amikor azt tapasztalta, hogy a király ügyet se vet rá, egyszerűen kivett a tárcájából egy szivart s rágyújtott.

A király ekkor elámultan nézett rá, azután ezt dörmögte maga elé:

— Hát nem rágyújtott mégis a kutyaházi!

De az orvos ezután az intermezzo után nyugodtan szívhatta el szivarját.

Ottó király maga is szenvedélyes dohányzó volt még súlyos betegségét megelőző napokban is. Napjában 40—50 cigarettát is elszívott s elfogyasztott körülbelül ugyanannyi számú doboz gyufát is, mert rendszerint az egész doboz gyufát egyszerre gyújtotta meg. A siető és lángkapó gyufákban azután elgyönyörködött, ameddig csak lehetett.

(A fürstenriedi udvar.)

Semmi jel se mutatott a király ifjúságában arra az irtoztató végzetre, amely reá leselkedik. II. Miksa bajor király és Mária porosz hercegnő másodszületött fia gyerekkorában semmiféle rendellenességet se mutatott, sőt inkább rendkívüli emlékezőtehetségével lükt föl. A wittelsbachi család hagyományainak megfelelően katonáskodott, a nélkül, hogy valami különös örömet talált volna hivatalában. A német-porosz háború idején bátyja II. Lajos Vilmos porosz király főkvartélyára küldte, ahonnan azonban különö viselkedése miatt csakhamar elküldték.

A mikor egyszer a király megbizta, hogy egy lovasezredet elővezessen, — Otto herceg attakot vezényelt — egy fal ellen. Csizmáját hónapokon keresztül nem huzta le, úgy, hogy késsel kellett levágni és Versaillesben, a mikor a porosz királyt német császárrá kiáltották ki, akként viselkedett, hogy rögtön tisztában voltak állapotával. Elkísérték Itáliába, Spanyolországba, de sz utazás és szórakozás már nem segethetett az agylágyulásban szenvedő hercegen. Lajos király először is Nymphen'urgen, ma'd Schleisheimben helyezte el beteg öccsét, de az a körülmény, hogy a müncheniek vasár- és ünneppnapokon azt a két kiránduló helyet elárastják, alkalmat adtak mindenféle gonosz és tiszteletlen tréfára, amelynek áldozata a szegény örült volt.

Végül a csendes Fürstenriedben helyezték el, a hol most is tartózkodik. Ha az ember kísétál a Münchenből néhány órára fekvő Fürstenried-kastélyhoz, akkor a bejáratnál katonai díszőrséget lát és néhány föl-alá sétáló rendőrt. Különb magas fal veszi körül a kastély parkját, a hová ilyenformán nem lehet belátni. Még a falucska lakói sem emlékeznek, hogy valaha látták volna az elmeháborodott királyt.

Amennyire lehetséges, Ottó király minden tiszteletben részesül, amely méltóságának kijár. Van rendes udvartartása, amely Redwitz báró főudvarmester és Stengel és Schubert báró szernyegédekkel áll. Felsőg-nek szőlítják és ha a parkba kikocsikázik, fegyverbe lép a díszőrség. De ő, akinek a tisztelgés szól, ügyet se vet rá. Nem tudja, hogy nevében halálos ítéleteket mondanak ki és hogy a bajor pénz az ő képét mutatja. Többnyire buskomoran mered maga elé, de vannak napjai, amikor kiáltozik, szitkozódik és kétségbeesve jajgat: ilyenkor a szőnyeget látó nagy örvénynek nézi, amely elnyelné, ha feléje közelednék. Hajdani óriási testi ereje végképpen elveszett, arconvasai egészen elváltoztak és szakállá mellett verdesi.

(Ottó szerelmi regénye.)

Egy magyar főúr, aki a hatvanas évek vége felé a müncheni osztrák-magyar követségnél tanácsos volt, kedves epizódot mond el Ottó ifjúságáról.

Az 1867-ik esztendő őszén pikniket rendezett a müncheni ur társaság néhány tagja a bajor főváros közelében, egy erdőszéleken. A fiatal Ottó herceg is ott volt s a tizenhét éves, csodaszép L . . . grófkisasszony is, akibe az akkor még tisztelmeji trónörökös rögtön beleszeretett. Falatozások mellett ült, a leggyönyörűbb figyelemmel volt iránta s utóbb eltűnt a grófélanynyal az erdőben. Amikor azonban a fiatalok már nagyon is sokáig maradtak oda, a grófkisasszony anyja nyugtalanodni kezdett és mindenféle szolgákat szalasztottak a szűkevények keresésére. Rajuk is akadtak egy tisztán: a kalapukat számocával töltötték meg s abból szedgettek jóízűen. Ottó herceg aztán Münchenbe ment a királyhoz, a gróflányt pedig az irgalmas nővérek kolostorába küldötték. Azóta ott is élt a klostromban.

Egy német újság pedig a következőket mondja

el: Ottó király a mult heten egy pár napig majdnem semmit sem evett, holott mások a normalisanál jóval nagyobb étvágya szokott lenni, sőt néha bánulatosan sokat eszik. Ezuttal azonban nem evett, egész nap kokogott, jajgatott és órahosszat kiáltozott szünelenül. Harmadnap reggel, amikor orvosa és apó-lója a nehéz brokátüggőnyt óvatosan föllebbentették, ott látták a szerencsétlen fejedelmet, amint könnyes szemmel nézegetett egy fényes, sima kis ezüst szelencét. Gyakran látták őt ezt egy fiókban, amelynek kulcsát a király folyton a nyakán viselte egy finom scellánccon. Amint észrevette, hogy figyelik, hirtelen mosolygóra vált az arca s olyan természetes kifejezést öltött, hogy az orvos meglepődötten közelebb lépett. A király pedig örömmel kiáltotta:

— L . . . kisasszonynak végre nyugodtabb étvágya volt, hála istennek, már tul van a válságon! Aztán elzárta a kis ezüst-szelencét, amelyben csak egy pár szem összeeszt — számocá volt, egész nap nyugodt volt, jó étvágyal evett is.

S az irgalmas nővérek klostromának egy cellájában csakugyan az nap fordult jobbra a grófkisasszonyból lett apáca állapota, aki pár napig betegen feküdt.

Az még meg nem fejtett rejtély, hogy tudta ezt meg a beteg király.

(Detronizálás?)

1886. június 15-ikén lépett Ottó szerencsétlen bátyjának, II. Lajosnak örökébe. Fürstenried kastélyában tartózkodott akkoriban állandóan Ottó herceg. A zászlós urak sorban elébe járultak s tudatták vele a katasztrófát, meg azt, hogy ő az utódja az öngyilkos királynak. A beteg nyugodtan hallgatta meg az urakat. Mikor bátyja halálát emlegették, egy arcza sem változott el s mozdulatlan, néma maradt még akkor is, mikor a királyi hitlevelet olvasták föl neki. Csak mikor Felsőgnek szőlították, huzódtak szét mosolygásra vonásai. Halkan, majd egyre erősbül hangon mondogatta aztán:

— Felsőg! Felsőg! . . .

Becsöngette vén, hűséges komornyikját és rája szólt:

— Ezután felségnek szólt ám mindig.

Az új címnek annyira örült a király, hogy egész napon szakadatlanul be-becsöngette szolgáit, akik persze mind azzal a megszólítással léptek be, hogy: felség!

Most már ezt a szót sem érti. Híre jár, hogy a királyi család a kormányval és a parlamenttel egyetértésben detronizálni akarja a beteg királyt. Nem tartom a dolgot valószínűnek, mert az orvosi jelentések szerint úgy sem él már sokáig.

Utódja Luitpold herceg, a mostani régens, aki már hetvenkilenc éves, — a trónörökös pedig Lajos herceg, aki most ötvenöt éves. Lajos herceg különben magyar földbirtokos és folyékonyan beszél magyarul.

W-r H-s.

SZÍNHÁZ, ZENE.

** **Luigi XI.** A Vígsház illusztris vendége, *Novelli* ma Delavigne történeti színművében, a *XI. Lajos*ban lépett fel. Lajos királyt, a bigott zsarnokot, a haldoklásában is kegyetlen erélyű fejedelmet, a ravasz fufang és brutális önzés keverékét *Novelli* már játszotta nálunk és mi csak ismételtük azt a sok dicsegetet, amivel tavaly elhalmoztuk. Mondhatja valaki, hogy ez a szerep, ez a dramatizált körbontan, a maga idegrázó külsőségeivel nem egészen méltó olyan előkelő lélekmagyarázóhoz, mint *Novelli* és hogy ez a szerep annál kiálthatatlanabb, mennél nagyobb virtuozitással játszzák, de az is bizonyos, hogy ha már egyszer színpadra viszik, másképpen nem érdemes megjátszani, mint a hogy *Novelli* kidolgozza. A művész ebben a szerepben a beteg fizikumot állítja élénk, olyan tökéletesen, hogy a legszigorubb orvos-professzor sem találhat benne hibát. *Novelli* a testet éppen úgy tanulmányozza és éppen úgy ismeri, mint a lélek törvényeit. Alapos-sága, lelkiis eretessége ebben a tekintetben is csodálatos. A közönség visszafojtott lélekzettel nézte a negyedik felvonás nagy jelenetét, ahol Nemours tört szegsz XI. Lajos mellére és a halálra rémült király hőrhöz, dadogva vonaglik a bosszúálló gróf előtt. A művész életheisége és szüverén virtuozitása elér-mített és elragadott mindenkit, aki ma jelen volt a Vígsházban. Válságos tapsvihar támadt a felvonás után és a kihívások egymást érték. (4. a.)

** **Olga.** Eredeti darabnak volt ma este az első előadása a Kisfaludy Színházban. Kezdő embernek, *Gombai Mihálynak* az első színpadpróbátátása a háromfelvonásos *Olga* című színmű. Egy elvált asszony boldogságának egész életében utját állják a társadalmi előítéletek: ez a darab magva. Sokat markolt a szerző, és keveset tudott fogni. A szereplők külön-

külön is, együtt is igyekeztek, hogy sikert biztosítsanak a fiatal szerző munkájának. Erzséssel, igaz szenvédelelyel játszott a címszerep személyesítője Makó Ayda, aki helyenkint igazán megkapóan adta a családost asszonyt. Kedves volt *Lendvai Ferike*, dícséret érdemel *Károlyiné* is. Drámai erővel játszott *Almássy Endre*, nagyon jó volt *Károlyi és Székely*. (f. n.)

**** Vizsgálati hangverseny.** Az Országos M. Kir. Zeneakadémián ma volt az első vizsgálati hangverseny. Az az előkelő közönség, amely állandó érdeklődéssel kíséri az intézet növendékeinek fejlődését, ma is eljött és igazi élvezettel hallgatta az ottani előadások oktatás szép eredményét. Bach, Volkmann, Wagner, Beethoven, Massenet, Tartini, Bellini és Rubinstein művei voltak a műsoron és a közreműködött növendékek mind kiváló készültségről, kiejtett művészi tehetségről tettek tanúságot. A magánénekekben *Sebek Sarolta*, *Héderváry Erzsébet* és *Szabó Mária* mutatták be haladásukat, mindenik más-más tanár tanítványa, de mindenik oly szép hanggal rendelkezik, oly művészi felfogással énekel, hogy reményt keltenek jövőjük iránt. *Laub István*, *Kömbölszky Ernesztin* és *Cecilius Benő* zongoráztak a művészi tudás magán fókán, míg *Schiffer Adolf* Popper Dávid — és *Opris Valéria* Hubay Jenő méltó tanítványaiként szerepeltek. A közönség a közreműködőket lelkesen tapsolta.

**** Konti József kitüntetése.** Megbízható forrásból értesülünk, hogy *Konti József* huszonöt éves jubileuma alkalmából királyi kitüntetésben is fog részesülni. A népszerű zeneszerző és karmester a Ferenc-József-rendet kapja. A kitüntetést, amely már eldöntött dolog, legközelebb fogja közreadni a hivatalos újság.

**** Műsorváltozás.** A Magyar Színházban a *Kleopátra* operett, amely *Radányi Klárával* a címszerepben holnapra, szombatra, volt kitzúve, elmarad és helyette az *Asszonyragam* kerül színpadra.

**** Novelli a Kísértetekben.** *Novelli Ermete*, a világhírű színművész, holnap, szombaton, a *Budapesti Újságírók Egyesülete* javára új színpadi mutatkozást és pedig *Ibsen Kísértetek* (Spettri) című drámájának *Osváld* szerepében, amelyet ezuttal először játszik Budapesten. *Novellinek* ez az alakítása a közönség minden rétegében rendkívüli érdeklődést kelt és a nagy művész ezuttal is nagyszerű sikerű vendégszereplésének a *Kísértetek* előadása kétségtelenül legérdekesebb mozzanata lesz.

**** Elhalasztott premér.** A Magyar Színház az *El Párisba!* című *Heltai-Makai*-féle zenés bohózat bemutatóját, amely hétfőre volt kitzúve, technikai akadályok miatt, szerdára halasztotta. A darab főpróbáját kedden délelőtt fogják megtartani.

**** Beteg karmester.** Münchenből táviratozza tudósítónk, hogy *Lewy* udvari karmester súlyosan megbetegedett. *Lewy* egyik legjobb barátja volt *Wagner* Rikárdnak. Az orvosok aggodalmasnak mondják a müncheni udvari karnagy állapotát.

**** Operaelőadás a Telefon Hírművészetben.** A *Signorini Ferenc* vendégfellépővel színpadon Hugenották opera lesz hallható ma este a *Telefon Hírművészet* nagyteremben az operájának közvetítése, mely állandóan műsoron van operákban, a hívőre vált időben bizonyára meg fogja szerezni a Hírművészet előzetesének és hallgatónak azt az élvezetet, hogy mint egy kellemesen előtöltött estére emlékezzen vissza. — Az opera közvetítése után érdekes híreket olvastat fel a szerkesztőség, azután pedig katonai- és cigányzene lesz hallható a kagylókön keresztül.

A muzslai bankó.

— Szerző a darabjáról. —

Budapest, május 11.

Van vagy négy esztendeje, hogy a *Porzolt Kálmán* akkori lapjában, a *Fővárosi Lapokban* olvastam egy cikket; egyikét azoknak a rövid, másfél apró hasábos cikkeknek, amelyekben a szerkesztő egy-egy életrevaló eszmét sokott tárgyalni világos, meggyőző egyszerűséggel. Arról volt szó abban a cikkben, hogy meg kell csinálni a — népdramát.

Megtörténtem. Hirtelen eszembe ötlött, hogy egyszer, régen, fiatal fejjel kezdtem ilyesmit papírra róni, amit magam is annak szántam: népdramának. Hová vetődhetett vajjon az írása? ... Megkerült. Ott volt, a hová a feleségem elrakogat mindenféle félbenmaradt, celtalan, hasztalan betűvetésemet: a fehérnemű szublótom egyik mélységes fiókjában.

Különös érdeklődéssel, ahogy egy valaha volt ismerősünket nézzük évek múltán, néztem a kéziratot. Micsoda idők voltak azok, micsoda sugaras napok, amikor ezt írtam és amikor abban voltam, hogy *úgyennek* is lesz még belőlem valaki! ... Azóta! ... Visszaraktam az írást ocsodesen a ládafia mélyére és — még se eresztettem a kezemből! ... Csoda volt benne, bübaj. Megfogott.

Folyattam a betűrovást ott, ahol tizenöt esztendővel előbb elbegttem és — három hétig utáltam a percsonomimnak még a színtét is.

Igy lőkött előre *Porzolt Kálmán* első ízben. Másodízben pedig úgy lőkött előre, hogy ugyanabban a *Fővárosi Lapokban* kiírta, hogy 1000 forint pályadíjat kitzúve "társadalmi színműre." Tel-

szett talán szerkesztő uramnak nesztét venni, hogy Szegeden ujában a „polgári színművön” huzalodnak. Nos, ilyes csotepatódá bekeredtem én akkor önmagammal az íránt, hogy micsoda lenne voltaképp az a „társadalmi színmű”? Nem soká tartott azonban a küzködésem, mert én a 1000 forintra pályázni akartam; pályázni a *paraszt-dramámmal*, amelynek neve — *Bécsület* lesz vala, ha az affektálás vádjának elkerülésére az értelem megmásulása dacára is uriasan *Bécsületnek* nem neveztem volna. Pályázatom tehát, mert: a *parasztársadalom* is társadalom; a *paraszt-dráma* is társadalmi dráma... A bíráló bizottság pedig azt mondta, hogy: igenis nem. Nem idevaló. Nem vállalják be. De miután amugy jóformájú legénynek látszik, eredjen a — Népszínházhoz, ott nevelő apjaul ajánlják neki — *Porzolt Kálmánt*, imáron igazgatót. Ez így esett három esztendeje.

Azóta a *Bécsület* átvedlett *Muzslai bankóra*, a *paraszt-dráma* pedig „népszínműre.” Miért? Mert az elmélet egy, az élet pedig más... És én azt hiszem, hogy különösen is, általánosságban is többet ér egy élő népszínmű, mint egy halott népdrama...

Ekképpen lőkött előre *Porzolt Kálmán* harmadizben is és most már ki, a színpadra, az ezerszemű közönség elé.

Minden jó lélek pedig dicsérje az urat! ...

Györkönyl Károly.

MŰVÉSZET.

□ A főváros Munkácsy szobrára. Hazafias kegyelettel siet a főváros törvényhatósága annak a derek mozgalomnak támogatására, amely művészeink körében *Munkácsy Mihály* szobra érdekében megindult. Bizonyára azért is, hogy példát adjon az ország többi törvényhatóságainak is, amelyek nem vonhatják ki magukat a hazafias cél előmozdításától. A főváros pénzügyi bizottsága ma megszavazta a tanács által ajánlott 10.000 koronát, ugyanannyit, amennyivel a főváros az Arany- és Baross-szobor alapjait gyarapította.

Nemzeti Szalón.

Budapest, május 11.

Majdnem hírlapírói élelmességgel rendezte *Hock János* a Nemzeti Szalón tavaszi tárlatát. Nem az érdekel minket ebben a kiállításban, ami művészetit produktum gyánant szerepel ott, hanem néhány kép, amelyet a legutóbbi napok eseményei tettek időszerűvé. A fogás bevált, a közönség érdeklődését egészen bizonyosan magára fogja vonni *Munkácsy* néhány erekiyeje, *László Fülöpnek* ceruza-vázlata a pápáról, *Székely Bertalannak* allegorikus festménye. Valamennyinek van köze a nap eseményeibe, vagy legalább a kor hangulatához. A mélyen gyászolt nagy mester magyarajzolta arcképe, gyászlatyollal, babérral körülfontva, bánatos érzéseket vált ki belőlünk. Oh, jól ismerjük mindnyájan ezt a kérészt, *Szana* Tamás szép albumában láttuk először reprodukcióját, most itt van előtűnk az eredetije. *Ernst Lajosnak* képgyűjteményéből való ez is, mint annyi nagy magyar művész ilyfajta erekiyeje.

*Munkácsy*nak még két képét rejti magában a kiállítás. Primitív, majdnem ügyetlen munkák, a mester legrégibb korszakából valók. A híres orosz-lán-körmökből bizony nem látunk bennük semmit sem. Pedig állítólag ösztöndíjat nyert velük s talán épp ez a két kép tette lehetővé, hogy *Munkácsy* kimene-küljön Németországba, ahol azután megtanult rajzolni és festeni. Két arckép, a *Sonnenschein* házaspár képmása. Kegyeletes örömmel nézzük ezt a szent erekiyét, úgy vagyunk velük, mint a nép azokkal a kor-mos, füstös madonnaképekkel, amelyek csodát mivel-nek. Csunyak, kezdetlegések, jelentéktelenek. De csodatevők. Ez a két arckép is csodatevő volt: rá-tértette a mestert dicsőséges pályájára.

Kedves, jóízű anekdóta fűződik hozzájuk. Általuk halhatatlanná lett egy roppantul igénytelen föltisztító és a *Sonnenschein* név. *Hock János* így írja le a históriát: a kiállítás tárgymutatójában:

A napokban egy öszbeborult szegénysorsu iparos állított be hozzám, s bizalommal tárta föl előttem sanyaru helyzetét. Végül így fejezte be:

— Ez a nehéz sors kényszerít engem, hogy megváltjak két képemtől. Ezeket *Munkácsy* festette, mikor 1865-ben nálam lakott s én neki szállást adtam egy évig, s amint tőlem teltelt, segítettem is.

Bécsből jött le a *Munkácsy* ur hozzám 1865-ben. Én akkor a Lipót-utca 41. szám alatt laktam, ahol egy kis ruhatisztító műhelyem volt. Egy kis világos szobátm bérbe adtam és ezt a művésznövendék kivette.

Bizony kérem, nagyon sanyaru sorsa volt. Szegény feleségem sokszor megszánta, s mikor láttuk, hogy egy betevő falatja sincs, megosztottuk vele a mi szük ebédünket. De azért ő jókedvű volt mindig. Dolgozott, veszdődött s ha egy-egy képét eladhatta, az esetet is megpihent.

Sok fiatal barátja volt. Odajártak hozzá a jogászok közül nagyon sokan. Együtt mulatoztattak, de ez *Munkácsy*nak csak hasznára vált, mert sokat tanult tőlük s szemmel láthatólag művelődött. Könyveket hozott haza tőlük s esténként szorgalmasan olvasgatótt.

Különös ember volt, kérem! Áldott jó szívű, becsületes lélek, s olyan szeretettel beszélt hozzám, mint az apjához. Kivált ha jó kedve volt s valami mulatságról vetődött haza, akkor egész nap füstögetett és ki nem lehetett hozni a szobából. Ilyenkor, ha benéztem hozzá, szinte sugárzott az arca.

— Megálljon gazdaram — így szólt — meg-megemegetik valaha még a *Sonnenschein* házat. Most csinálók egy olyan képet, hogy a szeme-szája elláll!

De bizony nem igen gyönyörködhettem én a képeiben, mert sokba belekezdett, de egyet sem véggezet be. Pedig hát a házbértartozás is mindig szaporodott.

Egyszer azután megkértem, hogy fössön nekem egy jó cégéblát. Olyan régi címer féltét, amit abban az időben még szabad volt az iparos embernek az ajtóba elé kiakasztani. Festett is egyet. Egy félgömbölyű vastáblának tele pingálta mind a két oldalát. Ezt azután kiakasztottam a ház elé. Egy nagy vas S-sen lógott és ha a szél lóbálta, úgy csikorgott, hogy még az éjszakai álmomból is fölvert.

Ez volt azután a címer! Engem festett le r', amint a munka-asztalomon egy nadrágot kéfélek. Az egész tisztító műhelyem le volt pingálva. Meg az a szárító kötél is, amelyen a kimosott keztyűk lógtak.

De festett ezenkívül még két képet is. Egyik én volnék, a másik a feleségem. Nyolcvan pengőt adtam érte, pedig az sok pénz volt abban a világban. Ezek voltak nálam az első bevégzett képei. Ezeket azután kiállította a Deák-utcában és szerencsét hoztak neki, mert azt mondta, hogy megkapta rájuk a stipendiumot.

Azután elment lakni tőlem, mert a Röckék vet-ték pártfogásukba. Az egyik gépész volt, az adott ingyen lakást neki; a másik szappanos a király-utóban, ez meg adta a kosztot. Nálam maradt egy kis adóssága is, de bizony azért én sohasem zsörtölődtem.

Mikor már világhíres ember lett, hazajött Pestre. Akkor tájban *Liszt* Ferenc a tiszteletére egy koncertet rendezett. Én is elmentem s ott álltam a sorfalban, mikor kijöttek. Az egyik felén *Liszt* volt, a másikon gróf *Apponyi*, *Munkácsy* a közepén. Mindjárt megismert s o'anyujtotta kezét:

— Hát maga is itt van gazdaram?

Láttam azután még egyszer 1879-ben. Eljött *Budapestre* és *Harkányi Frigyes* urnál volt szállva. Én is odamentem. Bevezettek egy fényes előszobába, ahol sok újságíró, gróf és mindenféle nagy urak várakoztak. Megkérdezték, mit akarok. Azt mondták nem lehet vele beszélni.

— Csak mondják meg neki, hogy a *Sonnenschein* van itt!

Alig hogy bejelentettek — éppen így volt ott is az ajtó — kinyitott a mellékszoba s *Munkácsy* behívott. Mosdott. Félig volt csak öltözködve, de élém jött, átöltött s így szólt:

— No gazdám, mi jó hozta ide?

— Csak meg akartam látogatni.

— Jól tette.

— De volna még egy kéréssem is. Irja rá a nevét a képeimre.

— Hozza csak el. Nagyon szívesen.

Megtettem. Sokáig elnézegette. Mikor visszaadta, azt mondta:

— Tegye el. Ezeknek egyszer nagy értékük lesz. Talán maga már nem éri meg, de majd ha én meghaltam, akkor még nagyobb lesz!

Igy bucsuztam el tőle s még egy nadrágot is adott kitzisztítani...

Ilyenképpen vonult be az öreg ruhatisztító a magyar műtörténelembe.

A Nemzeti Szalón másik aktualitása az a ceruzarajz, amelyet *László Fülöp* Leo pápáról készített. Hatalmas impressziót kelthetett *László*ban a történelmi aggastyán, megosztott merész vonásai egy kősem féltékenk bujnak össze a papíron. A pápát festeni! — ez a gondolat megszelídítette *László* bátor ónját. De jellemző és közvetlen a kis vázlat, érdeklődésünket teljes mértékben lekötö.

A harmadik, szélesebb értelemben vett aktualitás az öreg *Székely Bertalannak* egy festménye. Bécs

munka, a hatvanas-hetvenes évek fakturájában. Nagy villar támad, ölmos felhők röppennek át a láthatáron, villám csap le a völgybe. A munkásember elbuvik a hatalmas tölggy alá, hozzámekül a finom dáma is. Veszedelem idején bizony nincs rang, rend és személyválogatás, a megriadt hölgy belekapaszkodik a munkás durva karjába. Valamelyes szocialista iz érzik meg az öreg Székelynek e képen, némi próficiát fedezhetnek fel benne azok, akiknek az ilyesmi örömt szerez.

Ezek a képek adják meg a Szalon tavaszi tárlatának az aktuális jellegét. Azonfelül van ott még több kép, amely megfogja érdeklődésünket.

Mindenekelőtt a tájkép és csendélet ad kellemes szencziót. *Szinnyei-Merse* Pal most is, mint csaknem mindig, rendkívül üde és érdekes, szinmeglepetésekkel kedveskedik, erős a fakturája, a mágya utján jár. Egy tájképének merész kobaltkék árnyékai, egy lombkorona bravuroz előadásá frissen hat. *Katona Nándor* régibb és újabb képeket küldött; hangulatművész, légy és melankólikus, egyszerű és megható. *Rippl-Rónai* ritkán volt így jól képviselve. Vannak itt is merész ecset-futami, például a női fej, de vannak üde megfigyelései is, közvetlen természet-benyomásai, mint amilyen az *Ősz*. Ez kész munka, figyelmet s jó érzést fog kelteni. Erős realizmusával tűnik fel *Mendlik* Oszkár, széles, bátor tájképei jobbak az eddigiekénél. Apró életképekkel állított be *Istvánffy Gyula* és *Pörge Gergely*, mind a kettő ugyanazokat az intim tárgyakat keresi, a melyekkel *Pállya Celesztin* oly jó nevet szerzett magának. De előadásuk izgatottabb. Körömszakadtig hűsleges, becsületlen munka *Zemplényi* Tivadarnak egy müncheni korából való interieurje és egy néger fél-aktja. Így kell tanulni és megfigyelni. *Székely* Ferenc gyűjteménye egészen megfelel a tavalyinak. Hirtelenül nagyot haladt *Boemm* Ritta, az erdei kápolna és egy gyümölcs-csendélet technikailag becses munkák. *Gellő* Géza ezuttal bágyadtabb, s még nem váltotta be a hozzá fűződte reményeket. Kemény, felületes a rajza, holott első szereplésének komolyságával mindenkinek rokonszenvét megnyerte. *Edvi Illés* Aladár igen pontos, majdnem tulságosan éles vízfestményeket küldött. A fiatal gárda ügyes képviselői sorában látjuk *Markó* Ernőt, *Székely* Andort, *Nagy* Vilmost (igen sikerült fejekekkel), *Major* Ernőt. Egy nagybányai spanyol művész, *Herrer* Cézár olaszországi nagyon szines képeket állított ki, amelyek egészen a közönség izlésének hódolnak. Az öreg *Wertheimer* Gusztáv elküdté azokat a nagy orozslános képeit, melyekkel Párisban mention honorablen nyert. *Kézdí Kovács* László egész falra terjedő gyűjteményben mutatja be Gód szép tájait. Feltűnően sok a kezdő és feltűnően sok a festőnő. *Boemm* Rittán kívül kisebb-nagyobb képekkel szerepelnek: *Wagnerné* Korompay Irma, *Klammer* Mariska, *Fodor* Hermann Adolfin, *Stróbl* Zsófia, *Vámossyné* Karola, *Büttner* Helén, *Bruck* Hermina, báró *Braunnecker* Stina, *Madarassy* Erzs, *Koroknyay* Ottóné, *Gajduscheck* Erzs, *Zsolnay-Sikorska* Julia. Hosszu névsor. Azt hisszük, hogy okos dolog volna, ha az iparművészet nemes ágaira fordítanák finomult izlésüket és tehetségüket. Az sokkal hálásabb terület s ott szükség is van buzgó munkatársakra.

Lyka Károly.

A Nemzeti Szalon tavaszi tárlatát holnap, szombaton déli tizenkettőkor nyitja meg *Wlassics* Gyula miniszter. A szétküldött meghívók az egész napra érvényesek.

TUDOMÁNY, IRODALOM.

○ **Csiky Gergely életrajza.** A kolozsvári Nemzeti Színház kiváló művésze, *Janovics* Jenő, aki irodalmi téren is szép nevet vivott ki magának, két nagy kötetben megírta *Csiky Gergely* életrajzát és műveinek méltatását. A nagy mű első, tizenöt éves köteté nemsokára megjelenik, s a Proletárokig tárgyalja a nagy magyar színműrő pályáját. A kötet előfizetési ára 3 korona, amely összeg a szerző nevére a kolozsvári Nemzeti Színházhoz küldendő.

○ **Munkácsy.** A halhatatlan magyar mester emlékéhez méltó kegyelettel járul a nemzeti gyűszözhöz a *Singer* és *Wolfer* cég. Gyászfüzetet bocsátott a könyvpiacra, melyben szebbnél szebb alkotásait reprodukálja. Munkácsynak, intímabb apróságokat a remekművek között, gyönyörű műmellékletlen adja a halottas ágát, melyen az endenichai szanatóriumban fektűt Munkácsy stb. Teljes életrajzot irt és apróbb visszaemlékezéseket Munkácsy életéről *Malonyay* Dezso, lendületes ódat a megdöcölthöz *Pósa* Lajos, verset a Krisztus-kepről *Ambrozovics* Béla, Munkácsy művészetét *Lyka Károly* jellemzi stb. A pompás füzet ára ötven fillér.

SPORT.

„**Beteg versenyllovak.** A Budapesten levő versenyllovak szájbetege nem olyan veszélyes természetű, hogy a miatt a tavaszi meeting akár a legkevésbé is fenyegetve lenne. A Lovaregyletnek esze ágában sincs a meetinget elnapolni, sőt előre látható, hogy holnap igen sok ló futni a versenyekben.

„**A kanca-dij eredményéről** a leggyorsabban a *Telefon* *Hirmondó* után értesülhet a közönségnek az a része, amely bármely okból nem mehet ki a versenyterre. A *Hirmondó* ugyanis már 4 óratól kezdve felolvastatja a versenyek eredményeit.

A kanca-dij.

— A Budapesti Napló tudósítójától. —

Budapest, május 11.

Most következnek az igazi szencziók. Holnap a kancák Derbyje, holnapután a *Király* díj dől el, a tavaszi meeting két legérdekesebb versenye és tömérdek előretogadás temetője. Holnap, holnapután már sok plunger lesz szegegyebb néhány forinttal és gazdagabb azzal a tapasztalattal, hogy treeple eventeket csak kötni, de eltalálni nagy ritkán szokás, mivelhogy a Kanca-dij rendszerint nagy meglepetésekkel szokott végződni. A holnapi verseny teljesen nyílt dolog. Ha legalább a szegény *Dundi* nem köbhögne, el lehetne mondani, hogy van egy föltétlen klasszislova a kanca-dij fiedjének, de így nincs olyan ló az indulók közt, amelynek ne lenne valami sőtét pontja az életében. *Culture*nek és *Liliek*nek, a tavaszi két nagy kétvétesnek az istállója szörnyen rossz, *Sellő* alkalmasint nem állja a távolságot, a két miss: *Jeannie* meg *Duncan* rosszul futottak; *Titok* rejtélyes alak, ez idén még a pályán sem volt; *Quótáról* csak beszélnek és hisznek jót, de valami nagyot még nem mutatott: szóval nincs ló, melyre egész bizalommal fogadhatnának a plungerok.

Nagyon nehéz az eset már azért is, mert sok ló áll a starthoz. Alkalmasint ezek:

Lili	lov.	Gilchrist
Dunur	"	Prudames
Marchioness	"	Sharpe
Quota	"	Sgrótt
Hirondelle	"	Park
Sellő	"	Wilton
Miss Jeannie	"	Adams
Algier	"	Black
Culture	"	Hyams
Miss Duncan	"	Poole

A tavaszi forma *Culture*t és *Liliek* ajánlaná, de ezek az idén még meg sem jelentek a pályán, hogy tehát milyen jók, csak istállójuk formájából lehet sejtteni. Ez pedig nem a legkedvezőbb. Ez idén *Sellő* futott közülük a legjobban, de a még nem futott *Quótáról* is feltehető, hogy nagyot javult, mert tavaly minden futásánál kilókkal javult. E mellett az egyetlen ló, melytől tavalyi szereplése után állóképességet lehet feltételezni.

Hozzávéve még, hogy Kanca-dijban ritkán győz a favorit, azt hisszük, hogy

Quota

okoz holnap meglepetést s veri *Sellő*t és *Culture*t, a melyek azonban kétségkívül igen erős ellenfelei.

A holnapi nap típjait itt adjuk:

- I. Táblabíró—*Contrás*.
- II. Boldog—*Alengon*.
- III. Quota—*Sellő*—*Culture*.
- IV. Gondí—*Betrüger*.
- V. Königsquarter istálló—*Lednyka*.
- VI. *Lauderdale*—*A la grecque*.
- VII. *Sóhaj*—*Avisa*.

TÖRVENYSZÉK.

§§ **Hírlapíró és színész.** A Máday-féle vendéglő egyik asztalánál az őszszel egy színész-társaság a Nemzeti Színház ügyeiről beszélgetett. Azt vitattak, hogy helyese-e egyik-másik lapnak a támadása a színház ellen. *Gyenes* László színész a vita közben úgy nyilatkozott, hogy vannak kritikusok, akik visszaélnék a hatalmukkal s valóságos sportot üznek a revolvereskedésből. A vendéglő másik asztalánál *Fényes* László, a *Reggeli Újság* szerkesztője meghallotta *Gyenes* sértő szavait s még aznap felelősségre vonta *Gyenes* Lászlókat s fölzóllította, hogy nevezze meg azokat a kritikusokat, akik revolvereskedést üznek, különben fecsegő szájból fogja őt tartani. *Gyenes* elküldötte *Fényes*hez a segédeit dr. *Petz* Istvánt és *Osászár* Imrét, akik a levél tartalmáért magyarázatot kértek. *Fényes* László szerkesztő dr. *Balkay* Bélát és *Zemplényi* P. Gyulát bizta meg képviselővel, akik följajlanlották az ellenfeleket a tegyveres elégtételt. A segédek karpárbaiban állapodtak meg, melyet a felek a Fodor-féle vívoteremben intéztek el. Ezt az affért tárgyalta ma a budapesti büntető törvényszék

dr. *Soos* elnöklésével. A vádhatóságot dr. *Keserő* ügyész képviselte.

Gyenes László kijelentette, hogy ama vendéglői társalgás alkalmával nem az összes kritikusok működéséről, hanem némely kritikus revolverezéséről beszélt. Egyébként pedig azt vitatta csak, hogy a sajtó egy része ok nélkül támadja a színházat. *Fényes* László úgy hallotta, hogy *Gyenes* a kritikusok legnagyobb részéről és revolverezéséről beszélt s ámbátor ő nem kritikus, nem tűrhette, hogy arról a testületéről, amelynek ő is tagja, ilyen módon beszéljenek. A törvénynek a segédek meghallgatása után *Fényes* nyolc napi, *Gyenes* négy napi államfogházra ítélte.

Nyílttér.

Előrehaladt idény és tulhalmozott raktár miatt nagy kizárólagosan valódi keleti szönyeg eladás minden méretheben előnyös áronak nál „Nador-szálloda” Vámház-körút 2. sz. és fővámház 3. sz. magánraktár.

Orvosi tekintélyek a

SZOLYVAI

gyógyvizet kiválóan ajánlik: köszvény, hólyag, vizeleti szervek bajainál, cukorbetegség, vesebetegnél, gyomormegbetegedések, torok és tüdőszervet érintőknél esetén

Kitűnő ízű és igen üdítő asztali víz

LUHI-ERZSÉBET gyógyforrás

Legújabb vizet, gyomortegővizet, gyomor- és húddobántalmak ellen. Spec. d. m. Kapható a jobb isztvári viziteletekben és az uradalmi szennyvízkezelő üzemében Sz. Ilyván, Beregem.

(Az e rovat alatt közöltetnek sem tartalmáért, sem alakjáért nem felelős a szerkesztőség.)

TÁVIRATOK.

Bécs, május 11. A *Steinfeld*en, Bécs-Ujhely mellett a napokban nagy lövő gyakorlatok voltak. Az uralkodó jelenlétében kipróbálták az új gyorsüzelő ágyukat.

Spanyolországi zavargások.

Madrid, május 11. Barcelona és Valencia tartományokban kibírdették az ostromállapot. Szevillában még mindig izgatott a hangulat. Az üzletek még zárva vannak. A vidéken történt események miatt a régenskirálynő nem jelenik meg Bailen hercegnő bálján.

Közgazdasági táviratok.

Boroszló, május 11. Hosszas tárgyalás után ma megalakították itt az osztrák-magyar kereskedelmi kamarát.

London, május 11. (*Gabonapiac*). Az irányzat általában nyugodt. Az árak változatlanok. Városi liszt 23—28 sh., repecolaj 27 sh. 9 p. Behozatal: buza 30,000, árpa 11,000, zab 110,000 qu. Az idő szép és meleg.

Liverpool, május 11. (*Gabonapiac*). Buza, tengeri és liszt változatlan. Az idő borús.

New York, május 11. (*Terményfőzsde*). (*Zárlat*) *Gyapot*: New Yorkban helyben 9 7/8. (9 7/8) júliusra 9.70. (9.67) augusztusra 9.46. (9.48). New-Orleansban helyben 9 7/8. (9 7/8). — *Petroleum* Stand white New Yorkban 8.70. (8.70). Stand white Philadelphianban 8.65. (8.65). Refined in Cases 11.00. (11.00). Credit Balances at Oil City 142. (142). — *Zsír*: Western steam 7.25. (7.27). Rohe és Brothers 7.40. (7.55). — *Tengeri* irányzata gyenge. Májusra 42 1/2. (43 3/8). Júliusra 43 1/4. (44 1/4). Szeptemberre 43 3/8. (44 3/8). — *Buza* irányzata gyenge. Piros ősi helyben 78 3/8. (79 3/8). Augusztusra 70 1/2. (71 1/4). Júliusra —. Júliusra 71 3/8. (72 3/8). Szeptemberre 72 3/8. (73 3/8). Gabona szállítási díja Liverpoolba 3 3/4. (3 3/4). — *Kávé*: fair Rio 7. sz. 7 1/2. (7 1/2). Júniusra 6.45. (6.35). Augusztusra 6.55. (6.50). — *Liszt*: Spring Wheat clears 2.65. (2.65). — *Cukor*: 3. 13/16. (3. 13/16). — *On*: 29.70. (29.90). — *Réz*: 16 3/8. (17.—). — (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

Chicago, május 11. (*Terményfőzsde*). (*Zárlat*). *Buza* irányzata gyenge. Májusra 64 1/4. (65 1/2). Júliusra —. (—). — *Tengeri* irányzata gyenge. — Júliusra 37 3/4. (38 3/8). — *Zsír*: Májusra 6.80. (6.85). Júliusra 6.82. (6.87). — *Szalonna* short clear 7.14. (7.22). — *Sertés*us: Februára —. (—). Májusra 11.40. (11.50). — (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

KÜLÖNFÉLÉK.

Román.

Sírnak-rínak a sítató nének,
Most temelik a fald legényét.
A korai szerelemnek
Kora vég az ára, —
Csorba Pistát most kísérik
Utolsó útjára.

Beteljesült végső akarata:
Cifra dolmány, rámás csizma rajta.
Árvalányhaj libeg-lobog
Túri süvegéről...
... Tán odaát is lányokat
Bolondítani készül? ...

Nagy Endre.

† Szépirodalmi biokli-mutatvány. A newyorki Madison Square Gardenben működő cirkusz egyik legszenzációsabb száma Kilpatrick „professzor”-nak a mutatványa. Ennek a professzornak a jobb lába egészen a lábáig közepéig hiányzik (biokli-szenzenés-lenség alkalmából amputálták a lábát) és azért mégis bioklin végző olyan produkcióit, amely már több a nyaktörésnél. Az pörbeszállás a végzetlen. A lélekzetet visszafojtó közönség előtt egyszerű Pneumatik-Roveren, egy csaknem meredek szőtyőn láb hosszú falépson bocsátkozik le. Száz erős embernek az izomerejére van szüksége, hogy ezt a lépcsőzetet a cirkusz tetőzetéről alsó végével a manézsig leboacsás-sák. Gyöngye létező nő, amint meglátják ezt a messzeségbe nyúló Jákob-lajtorját, elfordulnak és borzadnak már az elképzelésre is annak a vakme-rőségnék, amire az a fél lábú ember vetemedik. Még éplábn embertől is szörnyűség ez a mutatvány. Nyolc hüvelyk magasak a keskeny lépcsőzet egyszerű deszkából való fokai és korlát sem védelmezi a „professzort” a két oldalt tátonyó mélyeségtől. Amikor a nyomorék bioklista a manézisben megjelenik, tomboló tapsvihár fogadja. Könnyedén meghajta magát, gyors tempóban körül karikázza a porondot. Akkor elégán-san leugrik a nyeregéből, átveszi az oda nyújtott mankót és annak a segítségével szép lassan, gondosan megvizsgálva a lépcsőket, fokról-fokra felemelkedik a magasba, ahol valósággal eltűnik a nézők szeme elől a tetőzet árnyékában. Ott már vár a felhúzott gépje, amelyre szolgák résegitik, s adott jelre elbocsátják. Mesés gyorsasággal zudul le a gép. A lépcsőzet közepé felé olyan rémülettel a rohanás, hogy a fehér-pirosba öltözött professzor az ő teljesen benikkeltetett kerékpárján szinte egy lángoló sávnak látszik. Alig tíz másodperc alatt ér véget a mutatvány, akkor leérve, Kilpatrick tanár mérsékeltébb

gyorsaságban körül bioklizzi a manézst és mosolyogva, hajlongva távozik a tapsorkán közepette.

† Hosszu nemzeti himnuszok. Egy francia lap statisztikával foglalja össze munkatársa kisütötte, hogy minél kisebb valamely nemzet, annál hosszabb a nemzeti himnusza. A God save the Queen angol himnusza 14 taktusból áll; az oroszok Bozse Cara Kránje-ja 16-ból. Az amerikai himnusza 28 taktus, a számi 66, az uruguay-i 70, a chilie 46 taktus. A sanmarinói közlarságban, amelynek mindössze kilenc-ezer lakosa van, oly hosszú a nemzeti himnusza, mint Kínában, ahol egy félnap kell arra, hogy a himnuszt végig eljátszassák.

† Ruhabörzék. Londonban most sorra nyílnak olyan intézetek, amelyekben a legdivatosabb utcai öltözékeket, bál és estélyitölteket, haziruhák, juponok, bluzok és más női kosztümök kaphatók rendkívül olcsó áron. Az ilyen ruhabörzékben (dress-exchanges) a legelőkelőbb hölgyek küldik el a toalettjeiket, amelyeket legelőkelőbb háromszor-négyszer használtak. És megüzenik a ruhabörzék tulajdonosainak, akik tulajdonosan nő, hogy ezt és ezt a kosztümöt ennyire és ennyire adják el. Ha a kijelölt összegnél nagyobb pénzért adhat tul az üzlet tulajdonos, az az ő haszna. Különbözik pedig minden ő fontos küldeményért csak harmadéit shillinges beiratási díjat, minden további busz shilling után hat pennyt nyerve csak a ruhabörze, s az üzlet lebonyolítása után csakis az egész összeg tíz percentjével kell megelégednie. Ha egy negyedév leforgása alatt a börze nem adhatja el a ruhákat, akkor vagy visszaküldi őket a gazdájának, vagy pedig egy negyedévre ott fogja megint újabb beiratási díj fejében. Sok tekintélyes, de kevésbé vagyons család nőttagjai ezekből a börzéből szerzik be a szükségleteit.

† Az elhízás ellen. Ebstein göttingai tanár hasznos utasításokat ad az elhízás ellen. Ő ezen a téren szakértő és így szava nagyon komolyan veendő. Már korán ügyelni kell a kövér szülők gyermekeire, akik már az első években szintén könnyen hízásnak indulhatnak, s akkor rögtön elejét kell venni a bajnak. A serényebb izomműködés elő-ozditása ilyenkor az első eljárás, azonkívül vigyázni kell az étrendre, hogy a gyermekek ne ehessenek minden és olyan mennyiségben, amint nekik tetszik. Különösen el kell tiltani a sok édességet. Szigorúan be kell tartani a háromszor való étkezést naponként, s a tíz órait és az uzsonnát végképpen ki kell küszöbölni. A beteg nagyon lassan egyék és gondosan rágja meg az ennielót, s mihelyt a jóllakásnak első érzete jelentkezik, rögtön be kell szüntetni az evést. Olyanok pedig, akik hozzá vannak szokva ahhoz, hogy sokat gyorsan egyenek, vi-

gyázzanak, hogy az első jóllakás érzete után beálló hamis étvágyat ne vegyék komolyan. Kövér embereknek ebéd után semmi szin alatt sem szabad aludniok, azonkívül az égyben beverészni sem szabad sokáig a kövér embernek. Bor és pálinka kerülendő, legelőkelőbb egy csekély alkoholtartalmu asztali bor engedhető meg. Föltétlenül káros a nőknél elterjedt ecotivás, amelynek a fogyas volna a célja. Ebstein tanár a hízásra hajlandó fiatal leányoknak különösen a lelkére köti, hogy ne egyenek édes nyaláncságokat.

† A világ legnagyobb gyémántja. A világkiállítás francia ékszerosztályában látható a világ legnagyobb gyémántja. Mult évben találták Jagersfontein gyémántbányájában, Dél-Afrikában; kétszáz-harminckilenc karátú nyom, míg az eddig ismert legnagyobb gyémánt az „Orloff” százkilencvenhárom karátos. Külön szekrénybe van elhelyezve ez az óriási gyémánt, és egész nap annyian állják körül, hogy a kormánybiztosság már korlátokat emeltetett körülé, hogy a szekrény üvegtábláit megvédelmezzék. Nappal egy kirendelt ember vigyáz a gyémántra, éjjelre pedig vasszekrénybe zárják a ragyogó követ.

† Franciaország népsége. A francia kereskedelmiügyi miniszternek Franciaország népesedési mozgalmáról készített hivatalos jelentésében a következő érdekes adatok vannak: A születések száma 1899-ben 843.933 volt, 15.174-gyel kevesebb, mint 1898-ban és 21.753-mal kevesebb, mint 1897-ben. A halálozások száma 1898-ban 810.073 volt, 51.174-gyel kevesebb, mint 1898-ban és 38.189-cel több, mint 1897-ben. A házasságok száma 1899-ben 287.179 volt, körülbelül ugyanannyi, mint az előző években. A Szajna-departement, amelynek Páris a központja, jelentékeny szaporulat mutat az előző évek születési eseteivel szemben és ez az egyetlen terület, amelyben a lakosság száma emelkedett.

† Iszákossági engedély. Michigan amerikai államban találták ezt a módját az államháztartás mérlegének a helyreállítására. Mint nálunk a vadászati engedélyeket, úgy adják ott ki az iszákossági engedélyeket öt dollár ellenében. Aki ezt az összeg lefizeti, az Michigan államában, ahol az iszákosság törvényben tiltva van, bármely pálinkásboltban, kocsmában, vagy leububan leihatja magát a sárga földig és aztán akár az utca is elterülhet, mint egy gabonás szák és semmi bántódása nem lesz.

† Törvényszéki jelenet. Vidőgyűvél (védenőhez): Hallja, barátom, a törvényszék kimondta önörl, hogy ártatlan. De tanácslom, hogy ezt ne kövesse el még egyszer...

REGÉNY.

ÚJ FÖLD

Írta: KNUT HAMSUN

(83)

Aztán az ember azt sem tudhatja, hogy az ilyen kosárban nem-e áldást küldenek? Mert olyanokkal, mint ő, nem szivesen áll összeköttetésben az ember. Elvégre is vannak még, akik becsületesen éltek le a napjaitak s becsületben akarnak megöszülni. Isten veled! Isten veled! Oh, semmi ok sincs ilyen nagy bucszkodásra; menjen csak, hordja el magát s vigye magával a selyem bélesű ruhában járó esábitóját is.

Dühösen tördelte a kezeit, miközben nagy léptekkel mérte végig a szobát. Nos, most majd ő mutatja meg, most majd ő küldi vissza a gyűrűt s véget vet az egész komédiának. Megállt, lehuzta a gyűrűt az ujjáról, becsomagolta a borítékba tette. A címet nagy, brutális betűkkel írta, a keze reszketett. Ebben a pillanatban kopogtattak az ajtón, Ole a fiókba dobta a levelet s becsapta az írásasztal tetejét.

Egyik segédje lépett be s arra figyelmeztette, hogy a záróra régen elmúlt. Hogy bezárja-e az üzletet?

Természetesen. Be kell zárni. Hozza fel a kulcsokat, ő is megy. Elhagyta az íróasztal.

Nos, azt ne mondja senki, hogy ilyen alváló hitisenség megtört. Majd megmutatja ő az embereknek, hogy meg tudja őrizni a nyugodtságát. Szinte kedve volna most ahhoz, hogy a Grandeba menjen s egy egészen közönséges pohár sörrel ünnepelje meg visszaérkezését. He, ez igazán pompás dolog! Nem, ő nem fogja kerülni

az embereket. Volt ugyan a fiókjában revolver, de talán csak nem gondolja valaki, hogy ő...? Eszébe sem jut. Szó sincs róla, szó sincs. Csak egy pillanattal gondolt rá, hogy az a revolver még most is ott van s lassanként megeszi a rozsdát. Nem, hála Istennek, annyira még nem fárasztotta őt el az élet.

Henriksen a Grande felé tartott.

Az ajtó mellé telepedett s egy korsó sört kért. Kis várattva valaki a hátrára ütött, felpillantott, Milde állott előtte.

— No öreg — mondta Milde — hát csak így magányosan? Isten hozott. Gyere át oda az ablakhoz, a többiek is ott vannak.

Henriksen az ablakhoz ment. Őjen, Norem és Gregersen ültek ott. Mindegyik előtt félig üres boros üveg. Őjen felugrott s így szólt:

— Isten hozott, kedves Ole.

Nagyon öröndek, hogy látalak, nagyon nélkülöztelek. Igen, különben odamegyek a lakásodra is, hogy ünnepélyesen üdvözöljelek. Azonkívül pedig egyetmást még meg akarok veled beszélni.

Gregersen egykedvűen nyújtotta felé az egyik ujját, Ole elfogadta, leült s a pincéért hívta, aki egy korsó sört hozott.

— Micsoda? Te sört iszol? — kérdezte Milde csodálkozva. — Ilyenkor? Szó sem legyen ilyenkor erről az itairól — tudod. Nem, ígyunk bort.

— Igyatok csak, amit akartok. Én csak sört iszom.

Ebben a pillanatban lépett be Irgens s Milde így kiáltott feléje:

— Ole sört iszik. Mit szólsz hozzá?

Irgens egy esepet sem volt zavarban, mikor Oleval szemtől szembe állott, a fejével intett s csak annyit mondott: Isten hozott. Aztán leült s úgy tett, mintha semmi sem történt volna.

Ole vizsga szemekkel nézte és észrevette, hogy Irgensnek nem egészen tiszták a kézelői: a ruhája pedig — igen, a ruhája sem volt éppen vedorati.

Milde ismételte a kérdését, hogy nem volna-e jó egy kis bort inni? Mi? Hogy Ole ugyan sört akar inni, de Istenece azt mondja, hogy ez nagyon is alváló. Különösen ilyenkor, ilyen kettős ünnepen.

— Kettős ünnepe? — kérdezte Gregersen.

— Igen, kettős ünnepe. Először is Ole csak most jött haza s e pillanatban, nyíltan megvalom, ez rám nézve a földolog. Másodszor pedig éppen ma dobtak ki a mütermemből s bizonyos tekintetben ez is ünnepélyesség számba megy. Igen, el tudjátok ezt képzelni? A háziasszonyom pénzt kért. — Pénzt? — mondta. — És így tovább és így tovább. A vége aztán az lett a dolognak, hogy fölmondott s kijelentette, hogy a lehető legrövidebb idő alatt, egy pár óra alatt... Hehe, még soha sem hallottam ilyen rövid terminusról; igen, igaz, hogy már vagy egy hónappal előbb mondta, de — különben is ott kellett hagynom egy pár darab bemázolt vásznat... Ennélfogva tehát azt hiszem, hogy bort is ihatnánk. Ole nem olyan ember, aki mindjárt kiszámítja, hogy mennyit iszunk.

— Semmi közöm hozzá — mondta Henriksen Ole mogorván.

Irgens azonban felemelte a félig üres üveget, gyanakodva nézegette a rajta lévő vignettát és így szólt:

— Mi ez? No hát, ha már bort kell innom, hát legalább iható bort iszom.

Az „iható” bort is elhozta a pincér.

Irgensnek különben igen jó kedve volt, sokat dolgozott — így mondta legalább — irt egy pár verset, mosolygós, édes verset. Ugy mosolyogtak, mint valami kis lány. Pedig ez kivételes dolog, az ő költészet nem volt éppen mosolygós, olykor nagyon is keserű. Nem is akarta, hogy mindig mosolygós legyen.

(Folytatása következik.)

Szerkesztői üzenetek.

— Keziratokat nem adunk vissza. —

Fúrbarát. I. Ön nagyon téved, ha azt hiszi, hogy *Petrarca*t el tudtuk hallgattatni. Küld az, kérem, nekünk folyton verseket, csak hogy mi már nem válszunk neki. Ime a tegnapi küldeménye:

A beklekhes.

— Szonett. —

Nem kerlyi szúm a néma düh salakját,
Igy dalba öntöm mind az üdőt s a büt;
Mint szellő, hogyha ejtve-lejtve fűt,
Elküldi menten felhők mord alakját.

Nem izelém bár hölgyem bűv-ajakját,
De érzí szúm, miként a fák a szút;
Reám a hölgy-igly hatása rút,
Ugy érzem őt, mert bennem vette lakját.

Kik szintén így senyvedtek, óh ő-belek,
Bölcs példaképletemmel im belelek,
Rám nézven megbölcseülhet, oh bohó!

Ha rám borulnak, lám, a kini lepek,
Dalolni kezd szúm, tűnnek már a szepek,
Mint hogyha sárba hull a tünde hó!...

II. Tiszta olajjal.

Előfőzető Budapest. 1. Négy gimnázium vagy négy realisra a szükséges. 3. 13—15 évesnek kell lenni, azonkívül ezeszűeszes testalkatnak. 3. Tandíj nincs, de az élelmezés évi 800 forintba kerül. 4. Vannak félfizetéses helyek s ingyenes helyek, ezekre azonban csak a katonagyermekek tarthatnak igényt. 5. Igen, bent laknak az akadémiában. 6. Főveléti vizsgát kell tenni a német nyelvből, földrajzról, történelemből és szaktanból. 7. Egyenruhá az intézet ad a növendékeknek. Ez már bennfoglalatik az élelmezési átlalványban. 8. Tengerész-jelölt, II. osztály tengerész hadapród, I. osztály tengerész-hadapród, II. oszt. sornja ó-hadnagy, I. oszt. sornja ó-hadnagy, sornja ó-zászlós, korvett-kapitány, fregatt-kapitány, sornja ó-kapitány stb. A fizetések egyenlők a közös hadsereg és a honvédség tisztai fizetéseivel, de a tengerész-tisztek külön mérföld-illetéket is kapnak a behajózasoknál.

K. Zs. Szalmár. 1. Széles karimájus, tollal és virággal díszítve. A toque a divatos forma. 2. Sárkakat viselnek leginkább, de a fehér is nagyon szép. 3. Tepett, fodros szélű, merített papiros. Egyszerű, cikornyatlan betűk. Lehetőleg egy mondat. 4. Nagyon, de nagyon nehezen megy. 5. Graciósa, fehér vagy valami halvány szín, csipkékel.

P. E. Eger. (Foglár-intézet.) Az őszes pályákat, amelyekre a IV., V. és VI. gimnáziumi osztályok egyenként jogosítanak, itt elősorolunk lehetetlen. Szerzesse meg *Fereny* Élelmezési című könyvét, abban fel van sorolva mind. Két forintért a Budapesti Napló kiadóhivatalában megrendelheti. Vagy pedig válaszson ki egy vagy két pályát a sok közül s tegyen azokra névze kérdést hozzanak, akkor szívesen válaszolunk. De egy könyvre való ubizgiztatást a szerkesztői üzenetek szük keretében nem adhatunk.

X. X. Csak akkor károsodnék, ha azok a jegyek különben elkelnének teljes áron. De nem kelnek el. Azért valóóság szerencse az az iroda. Legálabb valamennyit megvásárolja fix áron.

Boldogtalan árva. Nem kell igazolni a távollmaradását, beiratkozhat minden akadály nélkül. Csak az alapvizsga-terminus iránt beadandó kérvényben kell igazolni, miért szakította félbe a tanulmányait.

„Csak egyszer” klub. Jókai Mór VII., Erzsébet-kört 44. sz. a lakik. Szívesen válaszol, ha irnak neki. Mert annak a magyarázatát csak ő adhatja. **Zsillip ur.** I. Zsillip ur úgy látszik vasárol a külföldön jár. Már jó ideje mi sem hallottunk hírt felőle. 2. G. A. 82 éves, Visegrádon lakik. Közélebbi cím nem szükséges.

L. J. Budapest. Az bizony sajtóhiba volt. Haynald Lajos bibornokról volt szó. **Tanárjelölt.** A kereskedelmi minisztérium legutóbbi helységnevtárában Miskolc városa 30.408 lakossal szerepel.

Sz. D. Győrsziget. Mindig illendően és tisztességesen.

Színház. Igen, a szerzőtől engedélyt kell kérnie, hogy a regényét színdarabba átirassa. A szerző különben Párisban lakik. Közélebbi cím meg ott sem szükséges, annyira ismerik a franciák nagyjait.

V. I. Székely. Mind a két panaszát juttassa a minisztériumhoz s esetleg menjen audienciára is. Annyi fogantatja ennek a lépésnek bizonyára lesz, hogy megvizsgálják az ügyeket s igazságot tesznek, ha ugyan önként igazsága van.

S. G. Budapest. Nyolc gimnáziumi osztályvizsgával — érettségi vizsga nélkül is — lehet önkéntes, de csak a saját költségen, államköltségen nem.

Rekruta. Ott kell szolgálnia, ahová beosztják. Csak az önkénteseknek van meg az a joguk, hogy megválasszák a csapatot, ahol szolgálni akarnak. **Társaim.** Kérdésöködünk utána, de eredménytelenül. Ilyesmit nagy titokban tartanak az igazgató-számra is, a minisztériumban is. Annyi bizonyos, hogy meglesz, de egyhamarjában nem.

T. I. Budapest. 1. Sem a szerkesztőség, sem Clair Vilmos kollégánk a kérdéses levelet nem kapta meg. Meltóztatassék a kérdést megismetelni, akkor szívesen válaszolunk. 2. A kértezett művésznőnek 14.000 ft. évi fizetése van.

L. K. J. Tölgyes. Vészi József, Braun Sándor, Kabos Ede, dr. Soltész Adolf, Abrányi Emil, Thury Zoltán, Gergely István, Clair Vilmos, Pekár Gyula, Márkus József, Erős Gyula, Lyka Károly, Janovics Pál, Molnar Ferenc, Cerri Gyula, Feszli Géza, dr. Kovács Jenő, Holló Márton, Horváth Elemér, Hajdu Miklós, Góda Géza, Fáy J. Béla, Fáy Nándor, Sváb Tivadar, Latzók Andor, Ózsi Kornél.

G. A. Budapest. A névmagyarosításért, miután önk még kistorak, csak törvényes gnyámjuk folytathat. Melékelní kell külön-külön mindegyik testvér születési s atyuk illeözési bizonyítványát. A kérvény, a belügyminiszterhez címezve, Budapest székes törvény polgármesteri hivatalnál adandó be. Az elintézt egy hónapon belül várhatják.

Csongrád előfőzető. B. K. orsz. képviselő a függetlenségi és 48-as párt ugynevezett Eötvös-frakciójához tartozik.

D. Stanista. 1. Kőszeg, Kis-Marton, Kassa, Fischau, Sopronban van a honvédségi főreáliskola. 2. A boudéimni miniszterhez kell folyamodnia május végig. 3. Van elég. Meg kell jegyeznük azonban, hogy a tananyag a katonai iskolákban sem kevesebb, mint a gimnáziumokban s hoimi „agrikolákát” ott sem kerülhet el a fiu.

G. J. Kehida. Igen, felveszik, ha idejében folyamodik érte a közös hadügyminiszterhez. Katonai szolgálatát is tekintetbe veszik. A folyamodás május végéig okvetlenül benyújtandó. A szükséges felvilágosításokat megadja s a teendő lépéseket elvállalja Dominke Janos v. százados katonai irodája, VII., Kerepesi-ut 6.

P. L. Temesvár. A foglalkozásnéklük munkamihelyét már egy évvel ezelőtt főlállították a Baross-utcaiban. Bővebbet az intézmény felül a VIII. kerület előjárásánál tudhat meg, amelynek ez a műhely a gondjára van bízva. Külföldön minden nagyobb városban vannak ilyen műhelyek és intézmények.

H. T.-r. Budapest. Meltóztatassék dr. Dollinger Gyula egyetemi tanárnhoz fordulni (VII. Kerepesi-ut 5.), az hamarabb for az ön baján segíteni, mint azok, akikkel konzultálni szándékozik.

L. A. Banka. I. Nagyméltóságú Hegedűs Sándor m. kir. belügyminiszter urnak, Budapest Megszólítás belül: Nagyméltóságú Miniszter ur, Kegyelmes Uram. 2. Erdélyi cs. es kir. udvari fényképezőnél (IV. Urvilág-utca 2.) megkaphatja az együttes fényképet. 3. Dehogy veszi rossz néven, sőt meg fogja köszönni a figyelmet. 4. Szabadalmat kell váltani reá a M. Kir. Szabadalmi Hivatalnál (VII. Erzsébet-kört 19.).

Favóit. Országos Magyar Színművészeti Akadémia (VIII. Kerepesi-ut 1.), Vízszínház színesiskolája (V. Lipót-kört, Vízszínház), Solymosi Elek színesiskolája (VIII., József-kört 18.), Rákosi Szidi színesiskolája (VIII., Rök Szilárd-utca 4.) stb.

W. M. I. Palmay Ika két évvel ezelőtt egy művészterlen ötekonny célra föllépett Ós-Budavarában. 2. Dr. N. N., az összes orvostudományok tudora. Ez a helyes.

B. J. Nosslop. A miniszterium most foglalkozik a törvény reviziójának kérdésével. Hogy mennyire halad, azt csak a pénzügyminiszter jövő évi budget-beszédből fogjuk megtudni.

Kivánsó. Nem ismerjük a távirat tartalmát, tehát nem is nyilatkozhatunk róla, van-e benne sértés vagy sem. Annyi bizonyos, hogy sem pör, sem lovasgás eljárás tárgyává nem teheti. Azon egyszerű oknál fogva, mert a távirat hivatalos úton, amelyről tehát önknek tudomást venne nem szabad.

Kivánsó. Ha bizalmas ismerőseik, a megemlékezés nem ellenkezik az illendőséggel. Legalkalmasabb ajánlók e célra egy szép szívtartóra, vagy sétabot.

125 962. számú előfőzető. Igen, a kértezett színesző több szerepben is föllépett a Magyar Színházban, többek közt a géssák Molly szerepben.

Önkéntes. Ujpest. Meltóztatassék az Első bizosító-intézet katonai szolgálat esetére (V. Erzsébet-tér 1.) omű társasághoz fordulni.

19.317. számú előfőzető. Csak a belépő fiatal ember nevét kell megmondani, a hölgyekét nem.

Vasutas. Olyan intézkedés nem létezik. A fővárosi lakás-szabályok értelmében azonban a lakó, ha május 1-je vasárnap vagy ünnepnapra esik, költözködésre nem kényseríthető.

S. L. Rozsnyó. Ha különösebb események a hadügyminisztérium elhatározását meg nem változtatják, Rozsnyó igens beleesik az őszszel tartandó nagy hadgyakorlatok területébe. Egész bizonyosat azonban még most sem lehet tudni.

R. H. Mándok. A törvényjavaslatot már ismertették. Ha az erzeszt birni öhajtják, forduljanak kérszűkkel Regele Janos kir. tanácsoshoz, a képviselőház főigazgatójához (VIII., Sándor-utca 8.)

H. D. I. Ha Svajcar kerestül meg Párisba, nem kell utlevél. Németországon keresztül igen. 2. Akármerre jöhet utlevél nélkül, csak Németországon keresztül nem. 3. Oroszországba, a Balkán államokba és Németországon keresztül Franciaországba.

K. B. Tata. Nincs ugyan nyilvánossági joggal felruházva, de azért megbízható. Tanárok és tanárjelöltek benne a korrepetitorok.

Giza. Meltóztatassék meghozatni magának a Legyező, zsebkendő és bélyegnyelv című könyveket, abból megismerneti a levelezést. 70 krajcárért megrendelheti a Budapesti Napló kiadóhivatalában.

S. E. I. Az az alenonni hercegnő volt, Erzsébet királyasszonyunk nővére. A katasztrofál két évvel ezelőtt történt. 2. A Magyar Természettudományi Társulatnál (VII. Erzsébet-kört 1.) meg tudhatja.

Szép asszony. Amor (Cupidó vagy Eros), a mindenen uralkodó szerelem istene bizony fiu volt, Atroditi fia.

129 884. sz. előfőzető. Molnar Ferenc kollégánk írta.

Önkéntes. Kár minden lépésért. Ha nem család-fenntartó, nem kapja meg a szolgálati mentességet.

T. D. Bizony illetlenség ez is, az is.

Gy. Ö. Pest-Tura. VII. Erzsébet-kört 1. — **P. K. Kengyel puzta.** Az őrnagy ez idő szorint Liptó-Rőzsahegyen zászlóalparancsnok. — **M. A. Dombóvár.** 1. 100—110 korona. 2. Németországon át. 3. Nem fölléteül szükséges a francia nyelv, a német nyelvvél is boldogulhat. — **Dr. S. Győmőre.** Wörishofen, Bajorország. — **Dr. F. C. Sópót.** Gr. T. J. Jasznaja-Poljana nevű falusi birtokán lakik Oroszországban. Oda intézze a levelet. — **F. J.** Nem volt s nincs is olyan nevű grófcsalád. — **Jogász.** VII. Damjanich-utca 5. sz. a lakik. — **G. D. Dombóvár.** Néhány napi türelmet kérünk, míg utána nézünk.

Orvos. Ugy látszik, személyesen akarják önknek megadni a választ. — **Előfőzető leánya.** Lakásán nem rendel ingylen, de az álló-úti klinikán igen. Minden délelőtt jelentkezhetik. — **Kont.** Meltóztatassék eziránt a Magyar Tudományos Akadémia föttkari hivatalához fordulni: V. Akadémia-utca 2.

Napirend.

Naptár. Szombat, május 12. — Római katolikus: Pongrác. — Protesztáns: Pongrác. — Görög-orsz: (április 23.) Jázon pk. — Zsidó: Ijár 13. Sab. Emor. 3. Per. — A nap kél 4 óra 11 perokor. — Nyugazik este 7 óra 9 perokor. — A hold kél délután 5 óra 10 perokor. — Nyugazik éjjel 2 óra 45 perokor.

A miniszterek nem fogadnak.

Tavaszi loversemények negyedik napja. Kezdeté délután 3 órakor.

A kereskedelmi múzeum időleges kiállításának megnyitása a városigeti iparcsernkben. Belépődij nincs.

A Nemzeti Szalon tavaszi tárlatának megnyitása délelőtt 11 órakor.

Az országos kisdélvő-egyesület közgyűlése délután 5 órakor az új városba 15. számú termében.

Nemzeti Múzeum: Képtára és a néprajzi osztály (Csillag-utca 15. sz.) nyitva délelőtt 9 órától délután 1 óráig. A többi tárai 1 korona belépődij mellett meglekinthetők.

Országos képtár zárva.

Közlekedési múzeum zárva.

Iparművészeti múzeum zárva.

Az új országos közlekedési múzeum meglekinthető délelőtt 10—12 óráig. Belépődij 40 fillér.

Deák-mauzóleum a keresepi-úti temetőben, nyitva délután 6 óráig.

Teknológiai iparmúzeum zárva.

Mezőgazdasági múzeum (Kerepesi-ut 72.), nyitva d. e. 9 órától 1 óráig.

Egyetemi könyvtár nyitva délelőtt 9—12-ig, és délután 3—8-ig.

Múzeumi könyvtár nyitva délelőtt 9—1 óráig.

Iparművészeti múzeumi könyvtár nyitva délelőtt 10—12 óráig és este fél 7-est fél 9 óráig.

Akadémiai könyvtár nyitva délután 3—8-ig.

Magyar kereskedelmi Múzeum. Igazgatóság: VII. kerület Kerepesi-ut 20. szám alatt. Hivatalos órák: délelőtt 9-12 délután 2 óráig. Tanácsos-osztály és Kereskedelmi szabkönyvtár: VII. kerület, Kerepesi-ut 22. szám alatt. Hivatalos órák délelőtt 9 órától 12 óráig és délután 3 órától 6 óráig. A hazai termékek állandó kiállítása. A Keleti mintatár és kereskedelem-történelmi gyűjtemény, továbbá a házi-ipari kiállítás (melyben az üzletvezetőség árusításokat is eszközöl) a városigeti iparcsernkben nyitva: délelőtt 9 órától 12 óráig és délután 2 órától 4 óráig. A külföldi kirendeltégek központi üzletvezetősége (Magyar kereskedelmi részvénytársaság) V. Váci-kört 22. szám alatt.

Szórakozó helyek.

Allatkert nyitva egész nap.

Somosy Mulató. Nagynező-utca. Ma egész uj szenzácós műsor.

Folles Caprice. VI., Révay-utca 18. Naponta fényműsor.

Stofánia-szálloda, Mnrányi-utca 53. Budapest legelőcsőbb szállodája.

Union-Szálloda díszes nagy étterem, villanyvilágítás, specialitás *széképterem*.

Petánovics Metropol szállodája. Naponta hangverseny (lásd hirdetés). Ünnepi berendezett fényes éttermek.

Futzer-pince Deák-tér naponta a pince éttermekben Dobronyi Géza 1-ső rangú zenekarának hangversenye.

KÖZGAZDASÁG.

Ipar és kereskedelem.

A budapesti kereskedelmi és iparkamara ma délután folytatta minap félbeszakított teljes ülését. Lánzy Leo elnöklete alatt. A kereskedelmi és az iparosztályi javaslatok voltak csak hátra.

A kereskedelmi miniszter véleményét kért a kereskedelmi üzletek átruházásáról szóló törvényjavaslat tervezetéről. A kamara kereskedelmi osztálya azt javasolja, hogy a törvényjavaslat 1. §-a módosítottassék oly formán, hogy az átevő fölelős legyen az átvett üzlet mindennemű tartozásáért akkor is, ha az üzletet tovább nem folytatja. A javaslatához a teljes ülés hozzájárult.

Hosszabb vitát támasztott néhány dunapentelei kereskedő panaszra, akik sérelmet látnak abban, hogy vásárok alkalmával az iparosokkal szemben hátrányban vannak annyiban, hogy sátrát mindenki 9 órakor közdheti építeni. De a kereskedőknek több idő kell a sátor összehállításához, mint az iparosnak, s így ezeket már javában áruinak, míg am azok meg a bódéjukat építgetik. Az iparosztály azt javasolja, hogy tartassék fenn a régi szabályrendeletet.

Bruck Arnold nem fogadja el az osztály javaslatát. Azt indítványozza, hogy a sátrak építését kezdhesse kiki 7 órakor, de 9 óra előtt árusítani senkinek se legyen szabad.

Többek felszólalása után a teljes ülés többsége Bruck indítványát fogadta el.

Kón Gábor kamarai tag indítványára a kama-

kedelmi osztály javasolja, hogy az igazságügyminiszter kéresek föl ama tervnek elejtésére, amely szerint az árverési hirdetményeknek a hivatalos lapban való közzététele alkalmával az adós neve elhagyassék. A teljes ülés egyhangulag hozzájárult az osztály javaslatához.

A kereskedelmi miniszter részéről leküldött fűrdőtörvényjavaslat tekintetében a kereskedelmi osztály javasolja, hogy a mesterséges ásványvizek készítésének és forgalombahozatalának tilalmazását célzó szakasz oly irányban módosítsassék, hogy a törvényben a mesterséges ásványviz fogalma szabatosan állapítsassék meg és előírassék, hogy ily vizeket csak mesterséges ásványviz elnevezéssel lehessen forgalomba hozni. A teljes ülés ily értelemben határozott.

A kereskedelmi osztály az javasolja, kérjék fel a minisztert a postaszabályzat oly értelmű módosítására, hogy az utánvételei terhelést postai küldemény címzettje a küldemény kiváltására az eddigi 7 nap helyett 14 napi haladékot vehessen igénybe, továbbá hogy a feladónak költsége, amaz értesítésért, hogy a küldeményt át nem veszi, 25 fillérről 8 fillérré szállítsassék le.

Többek hozzájárulása után a teljes ülés elfogadta az osztály javaslatát.

Fizetéseképtelenségek. A bécsi *Creditoren-Verein* a következő fizetéseképtelenségeket jelenti: Weber Leo és Waldmann Ferenc divatárú-kereskedők Grác, Fonda Cirill kereskedő Pirano; Böhm Dávid szatócs Sztanislaus, Bloch Salamon kereskedő Eperjes.

Szeszarak. A kontingens nyersszesz ára Budapesten pénzben 37.50 korona, áruban 38.— korona, — Bécsben az irányzat valamivel gyengébb. A nyersszesz ára 41.40 korona pénzben, 41.80 korona áruban.

Marhavásár. Áldozócsütrők helyett az előtte való nap, május 23-án tartják meg a budapesti vágó- és szurómarhavásárt.

Borjavásár. 1900. évi május hó 11-én. (A budapesti marhavásártéri vásári pénzár részvényár-saságtól.) Felhajtás: Belföldi élő borju 1687 drb, leölt borju — db, bécsi élő borju — db, — db, horvát, növendék marha 27 darab, bárány élő 8 darab, leölt bárány — darab. Árjegyzés azonos telekekből: Árjegyzések. Belföldi élő borju 50—68 f.-ig, I. r. 70—78 f.-ig, kivétel 86—f. kilonként, leölt borju — f.-ig, II. r. — f.-ig, kivét. — f. kilonként, levonás nélkül. Bécsi leölt borju — f.-ig. Növendék marha 44—48 f.-ig kilonként, I. r. 50—51 f.-ig. Bárány élő 12.—14.—k., leölt bárány — k., kivétel ar — k.-ig prónokint. Kecske — k.-tól 0.—k.-ig. A vásár élénk volt.

Budapesti sertés-konsumvásár. A ferencvárosi petróleum-rakodónál lévő székcs-fővárosi sertéskonsumvásár árjegyzése 1900. évi május 10-én. Készlet 576 darab. Erkezett 1042 darab. Összesen: 1618 darab. — Eladott: 880 darab. Maradt 738 darab. — Napi árak: 120—180 kgr. sulyban 92—98 koronáig, 220—280 kgr. sulyban 98—104 koronáig, 320—380 kgr. sulyban 99—104 k.-ig. Öreg nehéz prónokint 400—500 kilos 84—96 koronáig. Malacok 84—88 korona 100 kilonként. A vásár hangulata lanyha volt.

A budapesti gabonatözsde.

Budapest, május 11.

Jó kínálat és korlátolt vételkegy mellett 15.000 métermázs buza került a forgalomba tartott árakon, szilárd irányzattal.

Eladott:

Buza. Tiszavidéki: 100 mm. 80 k. 8 K. 40 f., 500 mm. 79 k. 8 K. 15 f., 100 mm. 79 k. 8 K. 10 f., 100 mm. 78 k. 8 K. 32 1/2 f., 100 mm. 78 k. 8 K. 20 f., 200 mm. 78 k. 8 K. — f., 100 mm. 78 k. 8 K. — f., 150 mm. 78 k. 8 K. 10 f., 100 mm. 76 k. 7 K. 85 f., 100 mm. 75 k. 7 K. 95 f. Pestmegyei: 100 mm. 78 k. 7 K. 80 f., 100 mm. 78 k. 7 K. 50 f.

Hódmezővásárhelyi: 1700 mm. 77 k. 8 K. 25 f.

Dunaföldvári: 500 mm. 73 k. 7 K. 65 f.

Bánáti: 1200 mm. 72 k. 7 K. 85 f.

Makói: 2000 mm. 77 k. 8 K. 80 f., 3800 mm. 76 k. 8 K. 17 1/2 f.

Raktáraru: 1800 mm. 76 k. 7 K. 90 f.

3find 8 hónapra.

Zab: 100 mm. 5 K. 45 f.

Készpénzfizetés mellett.

A készru hivatalos jegyzése a budapesti áru- és értéktözsde szokásai szerint, készpénzben 50 kilogrammonként. — A minőség bektoliterenként és kilogrammonként.

Buza	kifej	100 kilogramm ár		kifej	100 kilogramm ár	
		K-től	K-ig		K-től	K-ig
tisza vidéki	6	75	7,15	7,65	79	7,85
"	7	72	7,55	8,05	80	8,25
"	8	77	7,70	8,05	81	8,10
"	9	78	7,60	8,10	—	—
fehértalaj	6	75	7,45	7,90	79	8,10
"	7	74	7,65	8,10	80	8,15
"	8	77	7,55	8,00	81	8,20
"	9	78	7,70	8,05	—	—
pestvidéki	6	75	7,35	7,80	79	7,95
"	7	76	7,40	7,85	80	8,10
"	8	77	7,45	7,90	81	8,15
"	9	78	7,55	7,95	—	—
bánáti	6	76	7,30	7,75	79	7,90
"	7	77	7,35	7,80	80	7,95
"	8	78	7,40	7,85	81	8,00
"	9	79	7,50	7,95	—	—
bácskai	6	74	7,15	7,60	78	7,75
"	7	75	7,20	7,65	79	7,80
"	8	76	7,25	7,70	80	7,85
"	9	77	7,30	7,75	81	7,90

Egyéb gabonafajták	kifej	10 kilogramm ár	
		K-től	K-ig
Rozs	uj elősodrott	—	6,50
"	másodrendű	—	6,40
Arpa	lakarmány	—	5,90
"	égetni való	—	5,40
Zab	szőrtésére való	—	5,75
Tengeri	6 búságit	—	5,55
"	m anemű	—	5,65
Repece	uj káposzta	—	12,50
"	búságit	—	13,00
Köles	—	—	5,10

A határidőzlet folyamán a következő kötések történtek:

Buza májusra	7,87—7,84—7,85
Buza októberre	8,10—8,09—8,06—8,02
Rozs májusra	6,90
Rozs októberre	7,10—7,08—7,06—7,02
Zab májusra	5,07
Zab októberre	5,29
Tengeri májusra	5,63—5,60—5,59
Tengeri júliusra	5,71—5,68
Repece augusztusra	—

Déli egy órakor a következő záróárakat állapították meg hivatalosan a tőzsdén:

Buza májusra	7,84	pénz	7,85	áru
Buza októberre	8,02	—	8,04	—
Rozs májusra	—	—	—	—
Rozs októberre	7,04	—	7,06	—
Tengeri májusra	5,61	—	5,62	—
Tengeri júliusra	5,67	—	5,67	—
Zab májusra	—	—	—	—
Zab októberre	5,27	—	5,28	—
Repece augusztusra	12,70	—	12,80	—

Délután fél 5 órakor zárul:

Buza májusra	7,87—7,88
Buza októberre	8,06—8,07
Rozs májusra	6,90—0.
Rozs októberre	7,07—7,08
Zab májusra	5,06—5,07
Zab októberre	5,29—5,30
Tengeri májusra	5,62—5,63
" júliusra	5,69—5,70
Repece augusztusra	—

A budapesti értéktözsde.

A mai előtözsde a medió-halasztással volt elfoglalva, amely tekintettel a kedvező pénzvíznyomokra, sima és gyors elintézést nyert. A hangulat azonban ezuttal külső ösztönzések nyomozó befolyása alatt kezdettől végig lanyha volt. Az összes vezető-értékek ellanyhultak s lanyhábban zárltak. A vasártek, élőkön rimamurányival, ugyszintén a többi helyi-értékek csak olcsóbb árak mellett cserélhetők gazdát.

A déli tőzsde, gyenge külföld behatása alatt, eleinte gyengébb volt, később ellanyhult s lanyhán zárlt.

A helyi piac szintén igen lanyha volt, a forgalomba került értékek mindmennyian jóval alacsonyabban kerültek forgalomba.

A valutapiac változatlan.

Az előtözsde: gyenge.
 Jegyzetek: Magyar hitelrészvény 732.80. Osztrák hitelrészvény 725.50—727.—. Osztrák-magyar államvasut 639.50—640.25. Rimamurányi vasúti részvény 608.—611.50. Közúti vasut 633.—636.— korona.

A déli tőzsde: lanyha.
 Jegyzetek: Magyar hitelrészvény 731.—732.75. Osztrák hitelrészvény 725.50—736.60. Osztrák-magyar államvasut 639.75—641.—. Jelzálogbank 458.—459.—. Leszámitoló-bank 491.50.—. Rimamurányi vasúti részvény 605.50—609.—. Közúti vasut részvény 630.50—633.50 korona.

Forgalomba került: 4%-os magyar koronajáradék 92.50. Kereskedelmi bank részvény 2710.— korona árfolyammal.

Utőtözsde. A 4 Grai zárlatok maradt: Osztrák hitelrészvény 724.—. Magyar hitelrészvény 728.—. Leszámitoló bank 491.—. Rimamurányi vasúti 602.—. Osztrák-magyar államvasut 637.—. Közúti vasut 629.—. Villamos vasut 330.— korona árfolyammal.

A budapesti terménytözsde.

A terményüzletben a szezon szerű hangulatnak megfelelően alakultak az árak és végül a terményüzleti árjegyzőbizottság hivatalosan a következők árfolyamokat állapította meg:

Jegyzetek: Heremag: lucerna magyar ——— korona, vörös aprószemű ——— korona, vörös erdélyi ——— korona, vörös búságit ——— korona, középszemű ——— korona, nagyszemű ——— korona. Disznózsír: budapesti 57,50—58.— korona, vidéki ——— korona. Táblaszalonna: légszáritott vidéki ——— korona, városi 4 darabos 48.—49.— korona, 3 darabos 51.—52.— korona, füstölt ——— korona. Szilva: boszniai, szokás szerinti minőség 17,75—18.— korona, 120 darabos ——— korona, 100 darabos 23,50—24.— korona, 85 darabos 29.—29,50 korona azonnali szállításra. Szerbiai szokás szerinti minőség 16,25—16,50 korona, 100 darabos 22,25—22,50 korona, 85 darabos 28.—28,25 korona. Szilvaiz: szlovéniai 18,50—19.— korona, szerbiai 16,50—17.— korona azonnali való szállításra.

A bécsi gabonatözsde.

Bécs, május 11. (A *Budapesti Napló* telefon-jelentése.) Az Egyesült-Államok földmívelésügyi kormányának a havi jelentése szerint a gabona állása április hónapban 82 1/2%-ról 88 3/4%-ra javult. Ezzel szemben a múlt év hasonló időszakában 77 3/4% volt, úgy hogy az idén a tavalyival szemben sokkal kedvezőbb aratásra van kilátás. Ehhez az arányhoz képest a megművelt terület 11 8/10%-kal csökkent, de a nyári megművelés feltétlenül nagyobbak ígérkezik. New York ma gyöngülést jelentett, ugyszintén Párisból is gyöngöztető árfolyamokról jött hír. Itt azonban a határidőzlet szilárdan indult, mert a hideg idő következtében az utóbbi napok eladásai helyett szigorubb tartózkodás mutatkozott, később a kínálat nagyobb lett s erre az irányzat lanyhult, amennyiben buza, tengeri és rozs 4, zab pedig 2 fillérrel hanyatlott; repece augusztus—szeptemberre 13,05—13,15 koronán kelt, vagyis öt fillérrel jobb volt, mint tegnap este.

Jegyzetelt: Buza május—júniusra 8,06, őszre 8,26—8,28—8,23, rozs őszre 7,44—7,46—7,41, zab őszre 5,62, május—júniusra 5,50—5,48, tengeri május júniusra 5,85—5,84, július—augusztusra 5,95—5,94 koronán kelt. Rozs május—júniusra 7,20—7,25 kor. A készruak piacán jelentéktelen forgalom mellett az irányzat nyugodt volt. Tengeriben a hangulat bágyadt lett, amennyiben az árak hanyatlottak. A tőzsde zárlatok szilárdult. Buza május—júniusra 8,10—9.—, őszre 8,28—8,27, rozs őszre 7,47—7,46, május—júniusra 7,30—7,32, zab május—júniusra 5,50—5,51, zab őszre 5,63—5,64 korona.

A bécsi értéktözsde.

Előtözsde nagyon lanyha volt a hangulat rossz amerikai hírekre.

Déli tőzsde javult Berlinre.
 Zárlat külföldi tőzsdére nagyon szilárd.

Bécs, május 11. (*Magyar értékek számlája*) 4%-os aranyjárdék 116,95. Tiszai és szegedi kölcsön sorsjegye 138,50. Magyar vasúti kölcsön ezúttal 99,50. Magyar keleti vasúti állami kötvény 117,25. Magyar leszámitoló és pénzváltóbank 492.—. Rimamurányi vasútrészvény 601.—. Magyar koronajárdék 92,30. 4%-os Magyar földterhen. kötvény 92,50. Magyar hitelbank részvény 727.—. Magyar nyerevemény kölcsön sorsjegye 162,60. Kassa-oderbergi vasúti részvény 353.—. Magyar kereskedelmi bank 2705.

Bécs, május 11. (*Osztrák értékek zárlata*) 4 2/3% papírjárdék 98,65. 4%-os osztrák aranyjárdék 116,85. 1860-iki sorsjegye 135.—. Osztrák hitelsorsjegye 400.—. Angol-osztrák bank 286.—. Bécsi bankjegye 516.—. Osztrák-magyar bank 1780. Déli vasut 110,25. Dunagőzhajózási részvény 714.—. Dohányrészvény 299,50. Császári és királyi arany 11,38. Német bankváltók 118,35. 4 2/3% osztrák járdék 92,20. Osztrák koronajárdék 98,10. 1864-iki sorsjegye 92,20. Osztrák hitelintézet részvény 724,50. Unionbank 587.—. Osztrák Länderbank 448,50. Osztrák-magyar államvasut 638,50. Elbavölgyi vasut 476.—. Alpezi bányarészvény 524,75. 30 frankos arany 19,27. Londoni váltóár 242,75. Bécsi Tramvaj 342.—. Az irányzat gyenge.

Bécs, május 11. (A *Budapesti Napló* tudósítójának telefon-jelentése. A *délutáni magvaforgalomban* a zárlatok a következők voltak: Osztrák hitelrészvény 723.—. Magyar hitelrészvény 728.—. Angol-Osztrák bank 287.—. Union bank 516.—. Länderbank 587.—. bankjegye 516.—. Osztrák-magyar államvasut részvény 637.—. északnyugati vasut részv. 110.—. elbavölgyi vasut 476.—. dunagőzhajós részv. 463.—. alpezi bányarészvény 300.—. májusi járdék 600.—. osztrák koronajárdék 92,50. magyar arany 98,65. magyar koronajárdék 92,35. német birodalmi márka készpénz 115,50. utimora 118,37. töröksorsjegyek —. rimamurányi vasúti —. déli vasut —. dohányrészvény —. Napoleon d'or 19,27. Lombard —.

Külföldi értéktözsdek.

Berlin, május 11. (*Tőzsdei tudósítás*). A bányászati piacán az irányzat bizonytalan volt, amit annak tulajdonítottak, hogy a spekuláció az utóbbi napok nagy ingadozásai következtében nem igen hajlandó magát leköttni. Ha nem azért a kohászati értékek iránt még is kedvezőbb hangulat mutatkozik, aminek az oka az amerikai vasipac kedvezőbb irányzata. A többi értékpapír irányzat nyugodt volt nagyobbára jól tartott árfolyamok mellett. Hitelrészvények Bécsre gyengültek. A forgalom az egész vonalon sürk határok között mozgott. Utőzárlat a pénzpiac bágyadságára gyöngö. Magánleszámitolási kamatláb 4 1/2%.

Berlin, május 11. (*Zárlat*) 4 2/3% osztrák papírjárdék —. 4%-os osztrák aranyjárdék 98,60. Elbavölgyi vasut —. Magyar koronajárdék 91,80. Osztrák-magyar államvasut 136.—. Kassa-oderbergi vasut —. Bécsi váltóár 84,40. Magyar vasúti beruházási kölcsön 100,40. Alpezi bányarészvény —. Disconto-Commandit 186,10. Általános villamosüzlet Edison 245,10. Gelsenkircheni 219,30. Laurakohó 264,10. 4 2/3% osztrák járdék 97,80. 4%-os magyar aranyjárdék 97,50. Osztrák hitelrészvény 225,90. Déli vasut 26,25. Károlyi Lajos vasut —. Orosz bankjegy 216,25. 4% új orosz kölcsön 99,90. Török dohányrészvény 157.—. Osztrák járdék 95,16. Magyar hitelbank —. Dynamit Trust 189,50. Harneri 230,40. Az irányzat gyenge.

Berlin, május 11. (A *Budapesti Napló* tudósítójának távirata.) *Esti forgalom.* Négyezredes magyar aranyjárdék 97,50. Magyar koronajárdék 91,75. Osztrák hitelrészvény 225,25. Osztrák-magyar államvasut 135,25. Déli vasut 26.—. Északnyugati vasut —. Elbavölgyi vasut —. Orosz bankjegy készpénz 216,25. Buesentohradi —. Orosz bankjegy —. (Ultimo.) Lombard —.

Hamburg, május 11. (*Zárlat*) 4 2/3% osztrák járdék 97,30. 1860. sorsjegye 138,25. Déli vasut 25,75. 4%-os osztrák aranyjárdék 98,50. Osztrák hitelrészvény 225,40. Osztrák-magyar államvasut 135,80. Osztrák járdék 94,90. 4%-os magyar aranyjárdék 97,20. Az irányzat gyenge.

Frankfurt, május 11. (Zárjat.) 4²⁰/₁₀₀ papíráradék 97.85. 4¹⁰/₁₀₀ osztrák aranyárjádék 98.70. Magyar koronaárjádék 91.90. Osztrák-magyar bank 126.50. Déli vasút 26.10. Elbavölgyi vasút 121.25. Londoni váltóár 204.97. Bécsi bankgyűjtel 130.—. Villamos részvény 137.80. 4¹⁰/₁₀₀ os magyar aranykölcsön 72.50. 4²⁰/₁₀₀ os ezüstjádék 97.50. 4¹⁰/₁₀₀ magyar aranyárjádék 97.40. Osztrák hitelrészvény 228.10. Osztrák-magyar államvasút 136.—. Északny. vasút 116.—. Bécsi váltóár 843.75. Párisi váltóár 814.33. Unionbank —.—. Alpesi bányarészvény 286.—. Az irányzat szilárd.

Frankfurt, május 11. (A Budapesti Napló tudósítójának távirata.) Arfolyamok januára. Keti forgaom. Osztrák hitelrészvény 225.25. Osztrák-magyar államvasút 135.60. Déli vasút 26.—. Osztrák aranyárjádék —.—. Olasz jádék 95.05. Laura-kohó 259.70. Harpeni 224.60. Discont 186.75. Alpesi —.—. Bécsi bankgyűjtel —.—. Javult.

Páris, május 11. (Zárjat.) Osztrák-magyar államvasút —.—. 4¹⁰/₁₀₀ osztrák aranyárjádék 97.50. Osztrák Länderbank —.—. 3¹⁰/₁₀₀ francia jádék 100.92. Otomanbank 575.—. 3¹⁰/₁₀₀ francia jádék 101.90. Alpesi bánya részvény —.—. Déli vasút —.—. 4¹⁰/₁₀₀ magyar aranyárjádék 98.50. Párisi bankrészvény 1170. Olasz jádék 95.10. Francia törleszt. jádék 99.40. Osztrák földhitelintézeti részvény —.—. Török dohányrészvény 323.—. Az irányzat egyenlően.

Budapest-kőbányai sertéskereskedelmi csarnok jelentése.

Május 11. A sertésüzlet irányzata változatlan.

A) **Hízott sertések ára:** I. A) Magyarországon: Öreg nehéz (páronként 400 kilogramm felüli súlyban) 101.—103 fillérig. Öreg közép (páronként 300—340 kilogramm terjedő súlyban) ————— krajcárig. Fialat nehéz (páronként 320 kilogramm felüli súlyban) 106—108 fillérig. Fialat közép (páronként 251—320 kilogramm terjedő súlyban) 105—106 fillérig. Fialat könnyű (páronként 250 kilogramm terjedő súlyban) 104—105 fillérig. — II. Magyarországon: Nehéz (páronként 280 kilogramm felüli súlyban) ————— krajcárig. Közép (páronként 240—260 kilogramm súlyban) ————— krajcárig. — III. Romániában: Nehéz (páronként 320 kilogramm felüli súlyban) fillérig. — Közép (páronként 250—320 kilogramm terjedő súlyban) fillérig. — IV. Romániában: erdélyi (Stácah). Nehéz (páronként 240 kilogramm terjedő súlyban) fillérig. — Könnyű (páronként 250 kilo-

gramm terjedő súlyban) ————— krajcárig. V. Szerbiában: Nehéz (páronként 300 kilogramm felüli súlyban) 104—106 fillérig. — Közép (páronként 240—260 kilogramm terjedő súlyban) 103—105 fillérig. Könnyű (páronként 240 kilogramm terjedő súlyban) 102—103 fillérig.

Sertésüzlet a máj. 11. napján volt készlet 42251 darab, 1900. május hó 10. napján felajánlott 548 darab, 1900. évi május 10. napján eladott 476 darab, 1900. május hó 11. napjára maradt készletben 43623 darab.

V i z á l l a s .

	május 11.	május 10.	méter		május 11.	május 10.	méter	
Inn	Schärding	2.35	2.70	Flava	M.-Saf.-ot	1.25	1.20	
Duna	Passau	3.87	4.08		Tekoháza	1.10	1.40	
	Lina	1.45	1.77		V.-Námény	4.02	4.29	
	Bécs	2.12	2.06		Tekst	—	2.94	
	Popony	4.07	3.9		Tisza-Füred	2.54	2.70	
	Komárom	4.58	4.68		Szolnok	2.04	2.77	
	Budapest	4.40	4.64		Csonrad	3.60	3.60	
	Faxs	4.32	4.70		Gyoma	4.10	3.34	
	Mohács	6.41	5.30		Szeged	3.57	3.54	
	Gombos	6.65	6.18		Török-Bocsa	4.80	4.6	
	Ujvidék	4.50	4.35	Óndova	Bárta	4.55	4.2	
	Pancsova	3.34	3.66		Hoór	0.50	0.72	
	Orsova	5.61	5.—		Hodoloz	1.32	1.64	
	Nagyváralja	3.05	3.37		Zemplén	2.16	2.18	
Norva	Zselina	1.19	1.19		Sajó	—	—	
Vág	Trancsen	0.81	0.87		Hernád	H.-Németh	0.42	0.49
	Szend	1.01	1.04		Berettyó	B.-Júlia	1.58	0.—
	Sz.-Gothárd	0.32	0.34		Margit	3.11	1.63	
	Sárvár	0.77	0.82		Csúcs	0.—	0.—	
	Győr	2.97	3.29		N.-Várad	0.90	0.18	
	Pécs	3.10	3.20		Bolányos	0.92	0.—	
Dráva	Pettin	1.54	1.48		Tenke	1.32	1.3	
	Zakany	2.64	2.46		Gurabone	1.61	1.46	
	Barcs	6.72	6.06		Borosjenő	1.92	2.94	
	Mar. Szentah.	0.—	0.—		Békas	5.30	4.40	
Mura	Zágráb	1.83	1.40		Gyoma	0.54	0.56	
Száva	Sziszec	8.70	3.78		Gy.-Fehérvár	1.20	0.95	
	Mitrovic	6.19	6.13		Branyikava	1.78	1.40	
	Décs	6.80	6.25		Soborsin	0.—	0.—	
	Szatmár	2.18	2.8		Makó	0.54	0.56	
Krauzna	N.-Máltény	2.88	2.66		Abod	2.15	2.08	
Latorca	Monkás	0.12	0.11		K.-Kostály	1.06	2.10	
Laboreca	Homonna	0.2	0.25		Kiszto	1.38	1.94	
Ung	Ungvár	0.86	0.3.		Temesvár	0.14	0.15	
					Bocterok	1.37	1.88	

I d ő j e l z e s .

— A m. kir. országos meteorológiai intézet jelentése. —
 Budapest, május 11.
 A maximum északnyugatról tovább terjeszkedett Közép-Európa felé, míg a minimum Oroszország belsejébe vonult, a honnan az alacsony nyomás a Fekete-tengeren át egészen Itáliáig húzódik.

Az idő nyugati Európa kivételével túlyomóan csapadékos és Európaszerte hűvös (Bécs 4.3 C fok, Berlin —0.2 C fok, Pétervár —0.8 C fok).

Hazánkban a megfénkülő északi szelek következtében a hőmérőket tetemesen leszállt és az északi Kárpátokban megköszölte a fagygyújt. A lecsapódások helyenként ismétlődtek és elvették (Debrecen, Kolozsvár) zivatartal jártak.

Különb. túlyomóan száraz és hűvös idő várható helyenként gyenge éjjeli fagygyal.

Dr. Budai féle GYÖNGYVIRÁG-CRÉM

Szépéget, úda-
 agot varázsol
 a nő arcra

Eltávolítja a borotrákat,
 szőpiét, májfoltot.

1 nagy tégely ára 60 kr.
 Kapható minden gyógy-
 szertárban és illatszere-
 kereskedésben.

Városi
 ÉGÉGSZERTÁR
 BUDAPEST,
 Városház-tér.
 (Ünnepekkel
 is lezárul el-
 fejelet).

GAEDICKE A.

Nyereményekben
 rövid idő alatt
6,730.000 koronát
 szerezett ki.

Budapest, Kossuth Lajos-utca 17

Ajtások az I. osztály huzásdóhoz (május 17. és 18.) eredeti sorsjegyeket: 1/2 a 12 kor. 1/2 a 6 kor. 1/4 a 3 kor. 1/8 a 1.50 kor.

VILÁGI MAGYARODTOKOK NA HONNAN SŐTTEGOS BEKÜLDÉSE SZERZŐKÉREK MEGJELTÉSEK MEGJELTÉSEK.

Magyaros: GARDICKE BUDAPEST.

Jutalomdíjazott a
SACHS ÁRMIN-félt
 első magy. os. és kir. szabadalm.

hordozható géyszekrénygyár,
 Budapest, Gyár: VIII. ker., Bezerédj-
 utca 19. és főraktárhelyiség: VIII. József-körút 16 sz.

Kitűntetve a nagy millenniumi díjmal.

Az új ujonnan szerkesztett Jégkőszilleteit a sőr, bor, tej, víz, kávé, étel stb. behűtésére, valamint tartályait fagyitait számára s gépeit annak előállítására, minden nagyrésztben és alakban, nemkülönböztetve szabadalmaztatott legújabb és leggyakorlatosabb fémházas és órnahabzó csapjait és hordókat, szellőztető sőrös, melyek folyton a legnagyobb választékban raktáron tartatnak, a legolcsóbb árak mellett.

Arjegyzékek és ábrák ingyen megküldetnek.

Alapított 1887. Alapított 1887.

Állandó nagy butor-kiállítás.

Kizárólag csak magyar műipartermékek, melyeknek valódiságát kezkeskedünk, ugyszintén saját készítményű kárpított butorainkat a n. ó. butorvásárló közönség b. figyelmébe ajánljuk. Dus választék található szilárd és modern stílusú háló-, ebédlo-, ferf-szoba és szalon-berendezésekkel, valamint bármely egyes butorabokból, a leggyorsabbúttal a leginomabb kivitelig, minden versenyen föltumuló olcsó árakon. Kérjük az igen t. közönséget saját érdekeikben, ezen kedvező alkalom fölhasználását és szükséges butorabjaikat nálunk beszerezni. Hazafias tisztelttel

PATYI TESTVÉREK kizárólag csak VIII., Kerepesi-ut 9a.
 Pannónia-szálló mellett.

Nagy butor-album 1 korona beküldése mellett levéljegyekben bérmentve.

ÉN Z T

SORSJEGYEKRE
 ÉRTEKPAPIROKRA
 (visszaadható) tel-
 teszerint kisebb
 részletekben is) bá-
 mily összegért igen
 olcsón ad

KOVÁRY ÁRMIN
 bank- és váltóüzlete
 osztálysorsjegy-éke-
 szítésre.
 IV. ker. Ferenciek-tere,
 Graf Cziráky-palota

Szigeti Lajos szilgyártó, nyerges és bőrdobos.
 Csás. és királyi udvari szállító, József (Károly) és Coburg herceg udvari szállítója.

Végeladás üzletfelhagyás végett.

22 év óta fenálló, a legjobb hírnek örvendő szilgyártó- és nyerges üzlet felhagyom. Szokásom által szerelt erdő-
 mányai nyugalmra vonulok, és alkalommal dróti áru-
 rákom, mely a legcsaladib és látszó árúktól áll, saját elő-
 állítási áramon, sőt egyes tárgyakat még azon alul is árúba
 becsomok, ezzel régt jó verőim még egyszer utoljára jó áru-
 mányai nyugalmra vonulok, és alkalommal dróti áru-
 mennyiségéről fölméltok egy pár arúcskát, u. m.: kocsizó
 löszerszámok 250 lóra, ezek között van könnyű jukkar, magyar
 salangos és kummetos mindenféle veretűre, van négyes,
 páros és egyéb könnyű és nehezebb kiritelben, 50 lóra
 nyergeszt, lovasszt, ryalozásig, civil-, ur-, sőt a gyom-
 mok nyergeszt, istálló kocsikérek, hevederek, takarók, lavgá-
 lo és kocsizó ostorok, vesszők és botok, utazóbőrűk és a
 legnehezebb díszbőrűk, igen ajánlható kék- és oldi-
 tások, ur- és női arcvasték, berendezett lácsák, zivár-
 té szivarkák, csk, papír- és aprópenz erszények, minden a szak-
 mába vágó fentemlítt tárgyakból nagy választék. Köpös
 arjegyzéket (civil és tiszt) bérmentve küldök.

Szellem, Erő, Anyag

Szellemválasz
 Büchnernek
 Kraft und Stoff
 című könyvére.
 Irtá
Adelma,
 fordította
Tévélyi Titusz.
 Ára 3 korona.
 Megrendelhető a
 „Budapesti Napló”
 kiadóhivatalában
 B U D A P E S T,
 József-körút 18. sz.

B U T O R

eladás

szilárd árak, modern faon és jó minőségben. Nagy raktár
 asszale- te kárpított butorokban, a leggyorsabbúttal a
 legfinomabb minőségű, ugyszintén szecesszió-, barokk-, an-
 gol- s ó-nmet stílusban. Eladunk

1 matt, faragott háziszoba-berendezés	—	35	frt és följebb
1 ebédlo, mely egy matt faragott kredenciól, 1 kishúzó-asztal, 6 szék, 1 diván, 1 console, tükörszék áll	—	145	—
1 szalon-garnitúra francia stílusúval	—	100	—
1 — — — — — püsstel	—	80	—
1 — — — — — finom szövetvel	—	60	—
1 diván boureth-szövetvel	—	35	—
1 ottomán	—	25	—
1 magas ebédlo-diván	—	35	—
1 íróasztal	—	15	—
1 kishúzó-asztal, matt	—	12	—
1 székény, 3 ajtó	—	18	—
1 console-tükör	—	50	—

A legújabb arjegyzék, több mint 350 képpel, 35 krnak bé-
 rmentve való beküldése ellenében franco küldetük.

Varga Mihály és Társai
 magyar butoripar-társaság
 Budapest, IV., Koronaherceg-utca 2. sz., Kigyó-tér sarkán

Legszebb Legjobb Legolcsóbb
PAP **PAP** **PAP**

1 órázható vasgép 10	1 seel sodrony ágybetét 5.—
1 matrac 3	1 tenzoriú fejváncs 1.—
1 dró rongy paplan 1.70	1 levarott szalmaszék 2.30
1 — — — — — csomós paplan 2.50	1 — — — — — mártás 4.50
1 — — — — — szatn csomós paplan 3.50	1 Oriade Afrigue matrás 4.50
1 — — — — — szatn csomós paplan 4.80	1 hósző 12.—
1 — — — — — szatn csomós paplan 7.50	1 párnásított ruganyos mat- rác 16.—
1 — — — — — szatn csomós paplan 12.—	1 nagy szoba-szék 300/300 2.50
1 — — — — — szatn csomós paplan 15.—	1 asztal tunis függöny 1.50
1 — — — — — szatn csomós paplan 18.—	1 boureth ágytörő 2.30
1 dró vázonn csillagos pap- lan 1.80	1 futószék 25
1 dró vázonn csillagos pap- lan 1.80	1 krtól 4 frt.
1 dró vázonn csillagos pap- lan 1.80	

GICHNER JANOS és TÁRSA
 paplan, matrás és kárpítottarú gyárakok székony, függöny-
 gyár- és asszálételek stb. nagy váz állásában.
 Budapest, VII. ker., Erzsébet-körút 20. szám.
 Arjegyzékét kívánatos ingyen és bérmentve küldünk.
 Nem telési árakat kiserelünk. vagy a pénz

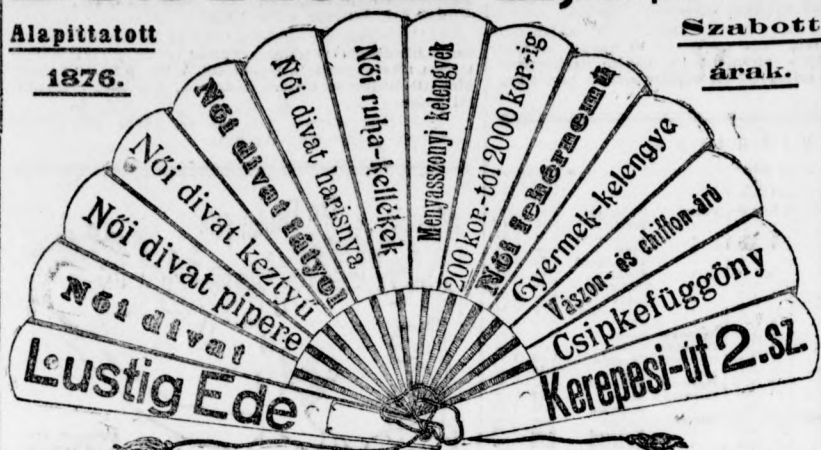
Durbints sógor

Mert mondok, ha mán irtak könyvet a lóru is, gyesznről is, miért ne lóhetne könyv a sógorról is? Vagy más szóval ez a könyv féképpen a Dur-
 bints sógorral foglalatokodik, benne van a sógor
 tethalála is még más efféle keserős történetek.
Egy könyv 1 forint.
 Megrendelhető a „Budapesti Napló” kiadóhivatalá-
 ban, József-körút 18.

LUSTIG EDE, Kerepesi-ut 2.

Alapítottatt
1876.

Szabott
árak.

ELVEM: Nagy forgalmat olcsó és szabott árak mellett elérni.

Makai Emil
ujabb kötetényei
2 korona helyett
egy koronáért.

Megrendelhető a Budapesti Napló kiadóhivatalában.

GYERTYÁNLIKET

(Kabolapojána)
a legszebb, legegészségesebb klimatikus erdei-hegyi gyógyhely, asványintézet Máramaros-nyében. Csodálatos szép magas fekvés, por- és szélmentes, ozonú, enyhe levegő. Kitűnő irtó és könnyen emészthető tiszta vasforrások. Teljesen berendezett vizgyógyintézet. Legradikálisabb gyógykezelés: Vér-segényesség, sápkór, idegesség, neurasthenia, gyomor-, bél-, bajok és női bántalmaknál.
Kényelmes csinos lakások és igen jó ellátás. Igen mérsékelt árak. Idény: Május-október. Vasuti állomás: Nagy-Booskó.

Fürdőigazgatóság.

Valódi párisi gyártmány, jótállás mellett, eredeti csomagolásban.
Gummis és halvány teucolant... 1 frtől 6 frt
Párisi női szuvenírek... 2 " 2 " 6 "
Irrigator... 1,80 " 5 "
Eredeti pessarium oculivum (Peliporus) Menzinga tanár szerint vezetve 1,80 frtől 2,50 frt. Szabad haribaj elleni kötelek. Diana-ör 2,50 frtől 3 frt. — Gyümölcs mély uraknak 3 frtől 10 frt. 10 frt. mélyre-lemél 15% árkedvezmény.
Megrendelések pontosan és diszkóten eszközöztetnek.
Cs. és kir. szab. község-gyáró
KELETI J. Budapest, IV., Koronaherceg-utca 17.
Külső bejárás az udvarból. Arjegyzék ingyen, zárt borítékban.

KI AKAR = egyéves önkéntes = Lenni?

Mindazon ifjak, kik az előirt iskolákat nem végezték, előkészültségükre és foglalkozásukra való tekintet nélkül megszerezhetik az egyéves önkéntesi jogot. Aki már sor alatt állott, elkészté. Születési év közlendo.
Prospektus ingyen és bérmentve küld
LICHTBLAU ALBERT
a hatonai előkészítő tanf. igazgatója Debrecenben. Tarbzoitság: eddei **DR. RAUENTZ JÁNOS** m. kir. honvédezsédes ny. és **MAYER ADOLF** cs. és kir. őrnagy ny. Felügyelő: a nm. vallás- és közokt. ügyi m. kir. minisztérium megbízásából a tank. kir. főigazgató.

Titkos betegségek

gyógyítására a specialista legjobban ajánlható számos éven át szerzett gazdag kórházi tapasztalatai alapján.
Dr. FABINYI J.
v. kórházi orvos, specialista
gyógyít legrovidebb idő alatt biztos sikerrel férfiaknál és nőknél: húgyosfolyást, hólyagbajokat, butakos sebeket, syphilist, ennek következményeit, makacs borbajokat és az öntörtözésből lamadi időbetegségeket.
Meglepő az eredmény férfiak gyengeségénél (impotentia) ugy fiatal, mint öregebb egyéneknél.
Biztos siker folytán a honorárium utólag is fizethető. Levelekre díjtalanul válasz: kívánára gyógyszeres. Lakas: Budapest, Erzsébet-körút 12. sz., (Dohány-utca sarok, I. emelet).
Bejárás a lépcsőnél. Külön várótermek.
Rendelés délelőtt 9-3-ig, este 6-8-ig.

XXXIII. csász. kir. államsorsjáték

Ö czász. és apostoli kir. felségének legfelsőbb rendelkezése.
a birodalom inneni részének jótékony céljaira.
Ezen Ausztriában egyedüli törvényesen engedélyezett **pénzsorsjáték**
16.514 készpénzbeli nyereményt tartalmaz, 410.200 korona összértékben.
A főnyeremény 200.000 koronát tesz.
A húzás visszavonhatatlanul 1900. évi június hó 7-én történik.
Egy sorsjegynék ára 4 korona.
Sorsjegyek kaphatók: Az államsorsjáték osztályán Bécsben, I., Riemergasse 7. lottógyűjtőhelyeken, dohánytözsdekben, adó-, posta-, távirat- és vasuti hivatalokban, váltóüzletekben stb. Játéktervek sorsjegyek számára ingyen.
A sorsjegyek pormentesen küldetnek át.
A cs. kir. lottó- és jévedéki igazgatóságtól.
Államsorsjátékok osztálya.

BLUMAUER
gyógy-intézet
Roma-Pischelsdorffban.
Gleisdorf mellett.
Stájerország.
Jó ellátás.
Méréselt árak.
Kimerítő prospektusokal ingyen és bérmentve küld a tulajdonos és vezető-orvos
Julius Blumauer.

SANTAL EGGER
Kipróbált
orvosilag ajánlott jó szer hólyag és egyéb bántalmaknál és minden oly esetben, hol az orvosok Santal-olajat, Copai-ot, Cubebát ajánlanak. Santal Egger tiszta keletiindiai santal olaj tartalma miatt meglepő gyors és biztos hatású az ifjuság bántalmainál, miért még az orvosok is kedvelik és gyakran rendelik, 1 üveg ára 3 kor., a pénz előleges beküldése után bérmentve 3-40 kor., 2 üveg 6-40 kor., 3 üveg 9 kor.
Csak a Dr. Egger fále készítmény kétfoldó eredeti üvegekben.
Főraktár: **Nádor gyógyszerár.**
Budapest, Váci-körút 17.

Titkos betegségek ellen

25 évi, részben katonasorvosi (a bécsi és budapesti katonakórházakban), részben magánorvos tapasztalatai után legmelegebben ajánlható
Dr. KAJDACSY,
v. cs. és k. ezredorvos.
Electrotherapiail rendelő intézete
Budapest. Váci-körút 4. sz. I. em.
A legelhangyaltabb húgyosfolyásokat, leg súlyosabb húgyhólyagbajokat, bujakóros sebeket, syphilist, az öntertöztesét utóbjait
Elgyengült férfierőt
az orvosi világ által legújabbban olyannyira felkarolt és hatásában páratlan sikerű
Electro-Massage
vagy **Psychrophor**
Által, magömléseket, nőknél férfifolyást befecskendezés nélkül, a legmakaosabb bőrbetegségeket, valamint ifjúkori bünök következtében beállott ideg és ennek utókövetkezményeképp létrejött hátréncbajokat gyógyít a legújabb gyógy-módszer szerint alaposan és biztos, állandó sikerrel.
Rendel: délelőtt 9 órától 4 óráig; este 7-8 óráig.
Nőknek ugy mint férfiaknak külön be és kijárat.
Külön várótermek.
Levelekre díjtalanul azonnal válaszlatat; esetleg gyógyszeréről is gondoskodva lesz.

Ideg- és nemi betegségek

makacs vér- és borbajok, mint gyengeségi állapotok radikális gyógyítására páratlan sikerű gyógyhatásai folytán legmelegebben ajánljuk
Dr. Mitzger Tivadar
HIRNEVES
HYDRO-ELEKTROTHERAPIAI
RENDELŐ-INTÉZET
Budapest,
VI. ker., Teréz-körút 44. I. emelet.
Tapasztalt gyors és biztos eredmények folytán honorarium teljes gyógyulás után is fizethető.
Rendelés d. e. 8-1-ig d. u. 2-8-ig.
Levelekre díjmentesen válaszlatat. Prospectus ingyen.

KIVALÓ ERŐSÍTŐSZER

Farbenfabriken vorm. Friedr. Bayer & Co. Elberfeld.
SOMATOSE
huesből készült és ennek tápanyagát tartalmazó izleles, könnyen oldódó albuminose készítmény a legkiválóbb
erősítő szer
gyenge és a táplálkozásban elmaradottnak, ideg-, mell- és gyomorbetegségeknek, leteggységeknek, angol kórhán szenvedő gyermekeknek, időseknek, nemkülönben
vas Somatose
alajában a
sápkórosoknak
legajánlva az orvosok által.
Vas Somatose nem egyéb 25 ezer ves össetiteltelü vasat, a milyen alakban a vas az emberi testben van jelen, tartalmazó Somatose.
Somatose rendkívül gerjeszti az étvágyat.
Raktáron van az összes gyógyszerárakban és gyógyszerkereskedésekben.

VUKOVÁRI

szepítő kenőcs
szepítő, himighely, sömör, málfeltok, takadékok, forrosági persenek, orrvörössenek és minden egyéb arcvirágzások ellen, valamint a
vukovári
bőrszepítő szappan
mely az arckenőveses a használati utasítás szerint alkalmazva, meg korosabb ryeneknek is viruló s fiatal kinézést kölcsönöz.
Egy nagy tégely ára 1 kor. 60 fill, kisebb 1 kor., szappan 1 kor. Utánzósktól óvakodjunk! Csak Krajesovics által Vukovári készített kenőcs valódi.
Minden tégelyen Krajesovics, a készítő arcképe látható.
FŐRAKTÁR: **Török József gyógyszerára Budapest, Király-utca 12. és Andrássy-ut 29.**

Hölgy-óvszer

Kég elismert és natásiban biztos, feleslegessé tesz mindenomá gyöngödtelen gummi és szpongya cikkel, 1 doboz (12 drb) pontos használati utasítással 3 korona. — 3 kor. 10 fill. előleges beküldése mellett bérmentve. Gyors és diskrét szétküldés. Kapható a felfaltónál: **László József** gyógyszerész, Maros Ujvár Erdély. Budapestben: **Török József** gyógyszerész, Király-utca 12. és **Kerpel V.** gyógyszerész, Lipót-körút 28.

Színházak, szórakozó helyek.

M. KIR. OPERAHÁZ.

Szombat, 1900. május hó 12-én.
Signorini Ferenc felléptével.

A hugonották.

Nagy opera 4 felvonásban. Zenéjét szerzte Meyerbeer. Szövegét írta Scribe. Fordította Nádaskay L.

Személyek:

Valois Marg.	Blätterbauer	De Nangis	Signorini
Valentine	Vasquez	Saint Bris	Váradi
Urbain	Payer	De Nevers	Beck
Marcell	Ney D.	Tavannes	Dalnoki

Kezdete 7 1/2 óraker.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Szombat, 1900. május hó 12-én.

Nóra.

Színmű 3 felvonásban. Írta Ibsen Henrik. Fordította Reviczky Gyula.

Személyek:

Helmer	Mihályfi	Eanki	Rudai M.
Nóra	Márkus	Rmm	Ujházi
Ervin	Gálosi	Lindonné	Szaosvayné
Bób	Rudai T.	Günther	Szaosvay

Kezdete 7 1/2 óraker.

VÁR-SZÍNHÁZ.

Szombat, 1900. május hó 12-én.

Zárva.

VIGSZÍNHÁZ.

Szombat, 1900. május hó 12-én.

Novelli Ernő és társulatának vendégjátékával.

Kisrétetek.

Dráma 3 felvonásban. Írta Ibsen Henrik.
Kezdete 7 1/2 óraker.

NÉPSZÍNHÁZ.

Szombat, 1900. május hó 12-én.

Először:

Blaha Luiza asszony mint vendég.

A muzslai bankó.

Eredeti népszínű dalokkal 4 felvonásban. Írta Györkönyi Károly. Zenéjét szerzte Barna Izsó.

Személyek:

Szabó János	Kiss M.	Éva	Blaha
László	Szirmai	Flóri	Ujvári
Vince	Tollagi	Juczi	Kápolnai
Koczás	Horváth	Egy gazda	Mosolygó
Sirák	Szabó	Komédiás	Parányi

Kezdete 7 1/2 óraker.

MAGYAR SZÍNHÁZ.

Szombat, 1900. május hó 12-én.

A Kleopátra.

Operetta 3 felvonásban. Írta és zenéjét szerzte Verő György.

Személyek:

Cassia grófné	Radányi	Élias	Giréth
Niotta	Rozsa	Jim	Sziklai
Cassia Valér	Ráthonyi	George apó	Mátrai
Kegnard	Boros	Milleleur	Margó Z.

Kezdete 7 1/2 óraker.

URÁNIA SZÍNHÁZ

Szombat, 1900. május hó 12-én.

Spanyolország.

Irta Pekár Gyula.
206 vetített képpel, 4 spanyol táncossal és 11 a bik viadalt ábrázoló mozgó fényképpel.
Kazdete 8 óraker.

KISFALUDY SZÍNHÁZ.

Szombat, 1900. május hó 12-én.

A nyomorultak.

Hugo Viktor hasonmású regénye után magyar színre alkalmazta Kövesy Albert.
K zűdete 7 óraker.

FOLIES CAPRICE

Ma nagy ujdonsági est!!
11 óraker:
Die Hochstaplerin.

Bohózat Leitner H.-től.
Megelőzőleg 10 óraker. Megelőzőleg 10 óraker
Szenzációs ujdonság!

A csonkafülv ember.

Bohózat. F. de Croiset eszméje után írta Etienne. Rendező Rott S.

Személyek:

Eachrneh Jeremiás	szabonykereskedő	Pfeifer M.
Céla, neje		Schindlerné G.
Hajnalka, leányuk		Ferenczy Za.
Dr. Kazár Ede ügyvéd, mellesleg milliomos		Rott S.
Dr. Spitz Gerő, ideggyógyorvos		Steinhardt G.
Szimatny Leó hírlapíró		Fürst B.
Gedon, Dr. Kazár szolgája		Peterdi Gy.
Adonyi Mariska műlovárnő		Jungwirth C.
Lili, szabadleány egy budapesti nagyszállótán		St. Lengyel G.
James, főpincér		Echten K.

Ujságíró, távirószolgá.

Trónik napjainkban, egy elsórangú budapesti nagyszállótán, Dr. Kazár külön lakosztályán.

Somossy Mulató

(Nagymező-utca).
Albrecht Ferenc, igazgató.

A mulató 16°C. szellőztetve van.
Panzírnyitás 7 1/2-8-kor. Kezdete 8 1/2-9-kor.

Mérsékelt nyáridény helyárak.
Hatásos siker! Hatásos siker!

„Az Örvény tánc”
fenomenális mutatvány, előadja:
kötünő táncospár

Alex testvérek.
Moraw Adel. Nanon Lucia.

Ugymint az összes újonnan szerződött műelőadók kötünő májusi műsorának.

Jegyek a nappali pénztárnál és előlevekben Weisz A. nagytűzde Károly-körút 26.

A mulató villanyos világítása saját gépei által eszközöltetik; a gépek Wüste és Rupprecht gépgyárok által készíttetek.

Ős-Budavára.

Ma szombaton, nyitás este 7 óraker

Loekhardt Geo 3 csoda eieftantjával

Hegelmann csoport a világ legjobb légtornászai

The 3 Dandy
angol énekes- és táncosok.

és a teljes májusi műsor.

Mérsékelt árú belépőjegyek a dohánytűzdeknél és a földalatti villamos állomásain.

ÁLLATKERT

május 10-től csak rövid ideig

Hagenbeck testvérek indiai kiállításával

A MALABÁROK

Körülbelül 50 hennszülött férfi, nő és gyermek. Közülük ábrók, bambuszbotok, bajaderók, kardnyelők, lúz, alarcos és ördögáncosok, komédiások, zenészek, költel- és kurdáncosok, táncosok, bívessék és egy törpe. Nagy program: indiai falu, templom, iskola és az összes népesség körmenete. Előadások hétköznaponként 4 és 6 óraker, vasárnap d. e. 4/212-ker és d. u. 1/25 és 6 óraker tartanak.
Belépődíj mint rendszeren 30 kr.

SEMLER J.

os. és kir. udvari szállító
posztókereskedésében

Bécsi- és Deák-utca sarkán

a legelőkelőbb izlésű újdonságok angol szövegekben urai öltözeteinek és hölgy kosztümöknek (különbösen hemesupj) megérkeztek. Ezenkívül hazai gyártmányok. Legelőcsöbbsen szabott árak.

AJÁNLATOS

mindenkinek — mielőtt butorszükségletét fedezi, látogassa meg

NEMES ÉS LENGYEL

elsórangú butortelepét

IV., Kecskeméti-utca 8. szám

hol a legmodernebb butorok és különféle ebéd-, háló- és szalon-berendezések a legjobb kivitelben a legszárasabb anyagból, legújtanosabb árakon vásárolhatók.

Könyvet és zeneművet vegyünk

ROZSNYAI KÁROLY könyv- és zeneműkereskedése, antikváriumában Budapest, Múzeum-körút 15.

Gazdag taktár magyar, német és francia szépirodalmi munkákban, legújtanosabb árakon. Szakirodalom. Új és régi könyvek.

Rozsnay gyors nyelvtan: Három nyelvet meg lehet tanulni rövid idő alatt a tanító 3 költ. Minden kötet egy teljes és rövidre vett nyelvtan kívül számos beszélgetést tartalmaz a megtanulandó nyelven, magyar ul és németül is, kiegészítéssel. Eddig a következők jelentek meg: 1. Magyarisch. 2. Német. 3. Franczia. 4. Angol. 5. Olasz. 6. Orvosi. 7. Spanyol. 8. Portugál. 9. Latin. 10. Román. 11. Tót. Minden nyelvtan 60 fillér. Csak Rozsnay-féle kiadás! Tassék esztendő, mert másféle kiadások örvénytelen utaztatók. Paris és a kiállítás. Rozsnay-féle nyelvtan. Tartalmazza 12 és utmutatókat a mulatóhelyek, látványosságok és a kiállítások lel árt, a város és a kiállítás térképével. Ár 1 korona. Néldőbbsen hentesen mindenkinél, a kiállítás utazik. Szombat szödo daljátékok legjobb és legelőcsöbbsen kiadás: szombaton Ber Sándoról. Ár 2 kötetben 6 korona. Úmbátorra írta Aliza Géza. Teljes két kötetben ár 6 korona. A pénz előleges bekötődése mellett bérmentve küldi a főtli cég.

PALAIS ROYAL

Orlay Sándor perzsa csász., spanyol kir. udv. szállító

Budapest, Koronaherceg-utca 8. sz.

PETANOVITS Metropole-szállója.

Ma Ifj. Oláh Józsi kedvelt zenekara játszik. Színház után teljesen friss vacsora. A gyönyörü tóli kerten kívül a mulatószögök, lakodalmas, bankettek megtartására igen alkalmas díszes fehért terem és elegáns különszobák állanak a vendégek rendelkezésére.

Hallatlan árleszállítás.

Betyárok. Történetek az alföldi rablóvilágból gr. Ráday korában. Előbb 2 K. most 80 fillér.

Bródy: Fehér könyv. Új regény és egyéb dolgozatok. 1-6 kötet. Előbb 2 K. most 1 K.

Darwin: Az ember származása és az ivari kiváda. Előbb 3 K. most 1 K.

A szabadság vértanúi. Regényes korrajz. Előbb 2 K. most 1 K.

Egy szegény ifjú története. Feuilleton Octave-tól. Regény. Előbb 2 K. most 60 fillér.

A világ vége. Flammarton Camill-tól 43 képpel. Előbb 2 K. most K. 1.10

A háromszeknyás leány. (Kock Pál). Előbb 2 K. most 50 fillér.

Mámorított történetek. (Maupassant). Előbb 1.60 most 60 fillér.

Jó madarak. (Gutius) Újabb törvényeszéki karcolatok. Előbb 2 K. most 60 fillér.

Megrendelhető a „Budapesti Napló” kiadóhivatálaban. utánvétel vagy a pénz bekötődése ellenében. 2 koronán alóli rendelések csak az összeg előzetes bekötődése ellenében eszközöltetnek.

FEJFAJÁS, MIGRÉN
allon használjon

CAPTOLIN-T.

Kipróbált legjobbszer, melynek kötődése a ödős hatás pár perc alatt bekötődés. 1 üvegnek, mely többzár bekötődésre elegendő 1 korona. Kapható minden gyógyszerárban, továbbá a Készletnél Dr. Egger Leó és Egger J. Nézőr. gyógyszerárban, Budapest, VI. Váci-körút 17. sz. Captolin a nagy, kir. szabadalmi hivatal által 1896. sz. által szabadalmat nyert.

BUDAPEST. BUDAPEST.
Dr. Málnai Mihályné-Silbermann Anna
elsőbb leány tan- és nevelő-intézete
VI. Gyár-utca 3.

Az intézet 1900. augusztus hó 1-én a Teréz-körút 39. sz. l. emel. levő lágas helyiségbe helyeztetik át. — Az intézet áll. nyilvánossági joggal felruházott 4 elemi, 4 polgári és 4 továbbképző osztályból. Az intézet növendékeit belátók, egész vagy félnapra bejárók. Kivánatra bővebb felvilágosítást nyújt és prospektust küld az igazgatóhoz Dr. Málnai Mihály.

STANDARD életbiztosító-társaság
Edinburghban (Angolhon.)
Alapított 1825-ben.

Magyarországi nék: Budapest, V., Fürdő-utca 4.

Évi bevétel 28,000,000
Kintartott nyereményrészek 150,000,000
Vagyon 222,000,000
Halálesetek folytán kifizetve 466,000,000

A Standard kötvényeinek nevezetesebb előnyei:
Kétszertelen biztonság Alacsony díjak. Szabad vállalkozások. Kötvények érvényben tartása díjmentesen elmulasztásánál. Tőkésítés és előre megállapított visszaváltási ték. Megtámadhatatlanság. Feltétlen fizetés öngyilkosság esetében egy évi fennállás után. Szabad háborúbiztosítás népfelkelő részére.

Díjtáblázatok kívánatra küldetnek.

Minden szöveges hirdetését... 2 kr. Címmeletti elvétel... 30 kr. kincstári bélyegdíj jár.

APRÓ HIRDETÉSEK

A hirdetőkre díjmentesen ad felvilágosítást a kiadóhivatal: József-körút 18. szám.

Levélbeli tudakozására ingyen adunk felvilágosítást, csak a válasza szükséges bélyegret kell mellékelni.

APRÓ HIRDETÉSEK és ELŐFIZETÉSEK

BUDAPESTI NAPLO részére a kiadóhivatalban József-körút 18. számán a következő díjak... Breuer nővérek, Teréz-körút... Nemessék-féle Községi Pénztár...

Pénzbeszedőnek, felügyelőnek, raktárnoknak vagy más ly fájtá alá... 2910

Alkalmazást keres egy végképzett vasutas kintin bizonyítványokkal... 2851

Óvadékképes 28 éves fiatal ember jelenleg egy nagyobb intézet hivatásának... 2723

Bérlétek keresek nagyobb birtokot bérben, teljes felszereléssel... 6200

Pénzkölcsönt kaphatnak háztulajdonosok, földbirtokosok... 6224

Redukált olesón kiadó gyönyörűen berendezett alkóvos szalon... 2914

Pénzbeszedői, raktárnoki, felügyelői vagy más megfelelő állást keresők... 2898

Több szoba butort óhajtok venni alkalmi vagy olcsó áron... 2899

Két biciklit egy nőt és egy férfinak való óhajtok venni... 2906

Előkelő magyar állami hivatalnok a legerényebb feltételek... 2345

Férfit, női-lyvat és rövidáru-üzlet vidéki város főtérén... 2899

Tátra-Lomnic nyaraló-telepen, a Lomnic-csúcs... 2905

Kerestetik elsősorú urasági inas, intelligens, ki már mint más inas alkalmazva volt... 2823

Kiadó szoba a Kerepesi-úton a Nepszínház mellett... 2900

Üllői-út 62. Földszintes ház nagy udvarral... 40.6112

Jobb írajelita családhoz való tanuló teljes ellátást... 2888

Ajánlom magamat mindenféle fehérmérű és ruhajavításra... 2911

Csinos fiatal intelligens urinő ajánlók jobbat üzlethez... 2857

Írásbeli munkát, címszalagot, másolatokat... 2857

Egy kis ház Rákospalota-Ujfalun 1400 forint szabad kézből... 2919

Balaton-Almádi fűrdőn nyaraló havonként 50 forint kiadó... 6221

Dogot (Dán-faj) talátnak, jogos tulajdonosa tartásdíj fejében átveheti... 6222

Egy jó biciklit olesón eladó... 2918

Kiadó. Egy butorozott szoba és konyha a Hermina-úton... 2899

Teljes ellátást kaphat egy tisztességes urnóember... 2899

Hirdetmény. Gács-magyar közös forgalom... 2899

A II. rész 1. díjszabási füzet b) mellékletében foglalt I. kivétel... 2899

A kiadóhivatal, Budapest, V. Mária-utca 11. A munka elkészülte után... 2899

Olaszország Remekel.

Olaszország és az olaszok műkincseinek mintegy 2000 fényképből álló gyűjteménye... 2888

BOROSS VILMOS. A kiadásunkban legközelebb megjelenő... 2888

CSIZ az idősekről a legerősebb Jód-Brom-Forrás-Fürdő... 2888

URASÁGI butorokat villa vagy szálloda berendezéseket... 1988

ERENYI-féle Ichtli-Salicyl-ből egy téglai megszüntető... 1988

500 ház hely eladó Kispeszt-Szent Lőrincen... 1988

BUDAPESTI NAPLO kiadóhivatalban (Budapest, József-körút 18.)... 1988

ZOLA A pénz A háborn Nana. egyenként 2 kor helyett 70 filléért... 1988

Tűzmentes pénzszekrényeket, kasszátokat, villamos vészjelző pénzszekrényeket... 2888

REMIKIK VIKTOR vas-nagykereskedés Kolozsvar... 2888

BUTOR alkalmi vétel! Kényeztetés folyán megvált... 2888

Uri Havelock 7 fűtől, Női Havelock 9 fűtől, Fiu Havelock 4 fűtől... 2888

Leány Havelock 5 fűtől feljebb. A legjobb csak... 2888

Zalogházi cédulákat veszek. Eladók 13 latos ezüst evőeszköz... 2888

Revart író porom dobozban 1 fűtál, kisebb 56 fű 30 krajárjával... 2888

csötány-éssvábbogár-írtószér, dobozban ára 1 forint és kisebb 56 kr... 2888

Justitz Leopold, lodenruha-specialista BECS, IX. Währingerstrasse 48... 2888

LODEN városi öltöny 12.-, LODEN monokorty 12.-, LODEN hajtko 12.-, LODEN túrista-öltöny 12.-, LODEN moirai-öltöny 10.-, LODEN stű-öltöny 12.-, LODEN újság-moimul-donozok 12.-, LODEN erdő-öltöny 16.-, LODEN erdőkerülő-öltöny 10.-, LODEN vihar-gallér 5.-, LODEN gamazi 2.50, LODEN vihar-öltöny 5.-, LODEN kőrök-páros gallér 5.-, LODEN drösa sapskó 5.-, LODEN minden színtelen 10.-, LODEN iskolai-öltöny 2.50, LODEN iskolai-öltöny 4.-, LODEN fu-öltöny 4.-, LODEN fu-felkabát 5.-, LODEN ur-öltöny 12.-, LODEN usso-öltöny 8.-, LODEN vadászölt. 16.-, LODEN hógallér 7.50, LODEN vadászka-bat 9.-, LODEN köpöny 12.-, LODEN frodakabát 5.-, LODEN usso-hossu nadrag 4.50, LODEN rövid felöltő 6.-, LODEN felöltő 10.-, LODEN zsekkabát 7.-, LODEN minden arizonai ruhák... 2888

patkány és egér-irtószér, Nem mérlet (csak rá-gó Aliakok... 2888

REISS B. vegyeselt terméknyarabon... 2888

Hirdetmény. A kézbesíthető és fűlő szállítmányok a vasúti... 2888

Hirdetmény. Ezennel közbírré tétik, hogy Vaskó Állomás... 2888

Hirdetmény. Ezennel közbírré tétik, hogy Vaskó Állomás... 2888

Hirdetmény. Ezennel közbírré tétik, hogy Vaskó Állomás... 2888

Hirdetmény. Ezennel közbírré tétik, hogy Vaskó Állomás... 2888

Hirdetmény. Ezennel közbírré tétik, hogy Vaskó Állomás... 2888

Hirdetmény. Ezennel közbírré tétik, hogy Vaskó Állomás... 2888

Hirdetmény. Ezennel közbírré tétik, hogy Vaskó Állomás... 2888

Hirdetmény. Ezennel közbírré tétik, hogy Vaskó Állomás... 2888

Hirdetmény. Ezennel közbírré tétik, hogy Vaskó Állomás... 2888

Reményi Mihály m. kir. szab. műhangszeresznél kaphatók... 2888

Budapest, Király-utca 44. Képes árjegyzék ingyen és bérmentve... 2888

POLOSKÁK, szobgarnitúra, csötánybogar, konyha, hangszerek... 2888

revart író porom dobozban 1 fűtál, kisebb 56 fű 30 krajárjával... 2888

csötány-éssvábbogár-írtószér, dobozban ára 1 forint és kisebb 56 kr... 2888

FULGURIN az egyetlen folyadék, mely folyék hátra... 2888

patkány és egér-irtószér, Nem mérlet (csak rá-gó Aliakok... 2888

REISS B. vegyeselt terméknyarabon... 2888

Hirdetmény. A kézbesíthető és fűlő szállítmányok a vasúti... 2888

Hirdetmény. Ezennel közbírré tétik, hogy Vaskó Állomás... 2888

Hirdetmény. Ezennel közbírré tétik, hogy Vaskó Állomás... 2888

Hirdetmény. Ezennel közbírré tétik, hogy Vaskó Állomás... 2888

Hirdetmény. Ezennel közbírré tétik, hogy Vaskó Állomás... 2888

Hirdetmény. Ezennel közbírré tétik, hogy Vaskó Állomás... 2888